

Integraal beleids- en beheerplan Openbare Ruimte 2013 t/m 2016

Gemeente

Bodegraven Reeuwijk

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Ambitie	4
2.1 Integraliteit binnen het proces	4
2.2 Normen en getallen	6
2.3 Inhoudelijke kwaliteiten	7
2.3.1 Blauwe kwaliteiten	7
2.3.2 Groene kwaliteiten	10
2.3.3 Rode kwaliteiten	12
2.3.4 Grijze kwaliteiten	14
2.4 Visie	15
3. Beleid inrichting & beheer openbare ruimte	20
3.1 Beeldkwaliteit	20
3.1.1 Systematiek	21
3.1.2 Strukturelementen	22
3.1.3 Keuze beeldkwaliteit	23
3.2 Gladheidsbestrijding	25
3.3 Huishoudelijk afval	31
3.4 (Straat)reiniging	38
3.5 Riolering	43
3.6 Honden(poep)	54
3.7 Wegen, verkeer en parkeren	59
3.8 Straatmeubilair	67
3.9 Openbare verlichting	72
3.10 Oppervlaktewater	81
3.11 Spelen	98
3.12 Openbaar groen	112
4. Van beleid naar beheer en middelen	123
4.1 Beheersysteem	123
4.2 Arealen	127
4.3 Uitvoeringsprogramma	127
4.4 Financiële uitkomsten beheersysteem	128
4.4.1 Regulier jaarlijks onderhoud	129
4.4.2 Groot onderhoud	129
4.4.3 Rehabilitatie	131
4.4.4 Financiële consequenties beleid	131
4.4.5 Benchmark	133
4.4.6 Scenario's beeldkwaliteit	134
Bijlagen	135
Bijlage I, structuurelementen per kern	135
Bijlage II, overzicht verloop groot onderhoud	136
Bijlage III, overzicht verloop groot rehabilitaties	137

1. Inleiding

In de kadernota 2011-2014 is binnen programma 4 – Openbare ruimte het volgende opgenomen: “Het actualiseren en vaststellen van een integraal beleids- en beheerkader voor het beheer van de openbare ruimte van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk”. Voor u ligt het Integraal beleids- en beheerplan openbare ruimte 2013-2016. Dit document geeft de beleidskaders aan met financiële consequenties voor het beheer van alle onderdelen binnen de openbare ruimte, voor zover nog niet vastgesteld.

Binnen de voormalige gemeenten werd gewerkt met sectorale beleidsdocumenten (o.a. onderdeel wegen, verlichting, groen) en beheer- en uitvoeringsplanningen. Hierdoor werd niet de optimale kwaliteit behaald voor de leefomgeving van de burger. Doelstelling van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk binnen voorliggend document, waarin beleid geharmoniseerd is, is dan ook het realiseren een goede openbare ruimte voor haar burgers. Hier onder wordt een openbare ruimte verstaan waarbij zowel inrichting, gebruik en beheer zorgvuldig en integraal op elkaar zijn afgestemd. Dit alles passend binnen het karakter en gebiedskenmerken van de woonkernen.

De gemeenteraad stelt hiermee de beleidskaders vast die uitgangspunt vormen voor de planvorming en uiteindelijke uitvoering. Zowel interne projecten als externe projecten als het reguliere beheer vindt plaats binnen deze kaders. Binnen de organisatie wordt dit vertaald in concrete uitgangspunten, randvoorwaarden, kaders en beheermaatregelen. Op deze wijze ontstaat er een goede openbare ruimte die herkenbaar is (identiteit), veilig is met ruimte voor ontmoeting en op een duurzame wijze ingericht is en onderhouden wordt.

Om de financiële consequenties van het beleid in beeld te brengen is er een beheersysteem aangeschaft waarbij er een koppeling gemaakt kan worden tussen het grafische (de kaart) en het administratieve (gegevens als jaar van aanleg). Hier zijn alle onderdelen van de openbare ruimte op geïnventariseerd. Gekoppeld aan eenheidsprijzen, passend bij deze gemeente, genereert dit de benodigde kredieten. Daarnaast levert het bijvoorbeeld waardevolle informatie ten behoeve van planningen en spreiding van speelplaatsen.

Beleid staat niet op zichzelf, maar komt voort uit een ambitie gekoppeld aan financiële kaders. Deze ambitie staat verwoord in hoofdstuk 2 en vormt de integrale blik waaruit de sectorale beleidskaders in hoofdstuk 3 een uitwerking zijn.

Hoofdstuk 4 omschrijft de financiële consequenties van de beleidskeuzes en de wijze waarop deze kosten in de begroting gedekt zullen worden.

2. Ambitie

Een ruimte die noodzakelijk is voor de leefbaarheid van de burger. Een essentieel onderdeel van de herkenbaarheid van een kern. De resultante van de totaal beschikbare ruimte minus uitgegeven terrein. Dit zijn enkele uitspraken die aangeven wat de openbare ruimte inhoudt. De vraag is alleen wat er met deze 'kennis' gedaan kan worden. Het gaat om het besef, hoe kijken we naar de openbare ruimte? Zijn wij ons bewust van de waarde en de betekenis van die ruimte? Onderkennen we de waarde (niet alleen in financieel opzicht) van alle onderdelen binnen de openbare ruimte en deze als totaal? Niet alleen voor de korte-, maar ook voor de lange termijn?

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft veel potentieel in zich. Dit is vooral te danken aan de bijzondere ligging met volop kansen voor recreatie en toerisme. Een landschap met een specifieke ontstaansgeschiedenis, cultuurhistorie en bedrijvigheid. De openbare ruimte speelt hierin een belangrijke rol en is hierbij het toneel van het leven waarbinnen een groot aantal activiteiten plaatsvinden. Waar mensen elkaar ontmoeten, contacten hebben, zich verplaatsen, spelen, zich ontwikkelen. Dit samenspel is mede bepalend voor het karakter en identiteit van de afzonderlijke kernen. Het streven is om dit zo goed mogelijk te doen. Een ruimte waar mensen zich mee verbonden voelen en zich daarmee verantwoordelijk voelen. De ambitie is dan ook om een goede openbare ruimte aan te leggen en te beheren.

Ambitie met betrekking tot de openbare ruimte: Zorgen voor een goede openbare ruimte.

Een goede openbare ruimte is een ruimte voor de burger waarbij inrichting, gebruik en beheer zorgvuldig en integraal op elkaar zijn afgestemd. Dit passend binnen het karakter en gebiedskenmerken van de woonkernen.

Wanneer is een openbare ruimte goed? De openbare ruimte moet gebruikt worden waar het voor bedoeld is, toegankelijk zijn, het gewenste gedrag positief beïnvloeden, sociale cohesie bevorderen en een plaats zijn waar men zich thuis voelt en trots op is. Als mensen een plek beschrijven waar ze zich prettig voelen, gebruiken ze vaak termen als 'schoon', 'veilig', 'gezellig', 'mooi' en 'vriendelijk'. Dit soort woorden beschrijven de immateriële kwaliteiten: de kwalitatieve aspecten van een bepaalde plek. Deze kennis wordt gebruikt bij zowel het inrichten, gebruiken en beheren van de openbare ruimte.

2.1 Integraliteit binnen het proces

Afstemming binnen ontwerpfase

De inrichting en de kwaliteit van de openbare ruimte en de bebouwing bepalen samen het karakter van het dorp en de leefbaarheid. Deze twee componenten zijn niet los van

elkaar te zien en zullen elkaar dan ook moeten versterken. Sociale aspecten als bevolkingsgroepen, recreatie, ontmoeting, veiligheid en een aantrekkelijke woonomgeving spelen hier een belangrijke rol in. Reeds in de initiatieffase waarbij het bouwprogramma bepaald wordt zal er over deze aspecten en het gewenste karakter van de wijk nagedacht moeten worden. Vooraf de waarden van alle elementen onderkennen en inzien hoe deze elkaar juist kunnen versterken. Doelstelling is niet om alleen maar woningen neer te zetten en de auto's een plek te geven, maar om een prettige leef- en woonomgeving te creëren waar alle onderdelen een de juiste plek krijgen. Hier maken alle inrichtingselementen onderdeel van uit. Mede hierdoor kan er een zorgvuldige balans bepaald worden tussen het oppervlak en typologie van de bebouwing en de openbare ruimte. Het bepalen van de kaders gebeurt maar 1 keer in de levensduur van een wijk waarvan de stedenbouwkundige opzet en hiermee de verdeling tussen openbaar en privé toch ca. 80 jaar of langer mee zal gaan. Dit geeft aan dat het cruciale keuzes zijn, temeer vanuit het besef dat je op dat moment een belangrijke sleutel tot het wel of niet doen slagen van een wijk op langere termijn in handen hebt. Aanleg is eenmalig, erin leven is langdurig, even als het beheer ervan. Daarnaast is het besef belangrijk dat een inbreiding/uitbreiding onderdeel uitmaakt van een bestaande kern. Hier zal het totale project dan ook qua karakter en structuren op aan moeten sluiten. Het grondbeginsel hierbij zijn de aanwezige elementen; met name de ondergrond en landschappelijke structuren.

Bij een inbreiding zijn de omgeving en aanwezige problematiek/kansen relevant. Dit zal voor ogen gehouden moeten worden met de eerste potloodstrepen ten behoeve van het ontwerpen van een inbreidings- of uitbreidingslocatie. Wanneer in deze fase reeds heldere doelstellingen, als uitwerking van de bovenliggende kaders (structuurvisie en stedenbouwkundige visie) en deze ambitie m.b.t. de openbare ruimte geformuleerd worden kunnen deze in alle processtadia de rode draad vormen. In deze fase zullen niet alleen de hoofdstructuren voor bebouwing, maar ook voor de verkeersstructuur, waterstructuur en groenstructuur neergezet worden.

Deze aspecten kunnen alleen op lange termijn een juiste plek krijgen wanneer in een vroegtijdig stadium naar de gewenste wijze van gebruik en van beheren gekeken wordt. Een gebied kan immers zorgvuldig ontworpen worden, maar wanneer deze binnen de gestelde beheerkaders (of financiële mogelijkheden) niet/slecht te beheren is kan dit alsnog leiden tot een onaantrekkelijke en onveilige openbare ruimte .

Samengevat kan gesteld worden dat de volgende elementen bepalend zijn voor de uitstraling/kwaliteit van een wijk waarbij er in het eerste stadium weloverwogen afwegingen gemaakt worden :

Soort/hoeveelheid bebouwingen/begrenzingsgebruikers, zoals koop- of huurhuizen, hoog- of laagbouw, dure of goedkope woningen, rijtjes- of alleen staand, winkels of bedrijven.

Soort inrichting, zoals oud of nieuw, veel of weinig ruimte voor parkeren, groen, spelen, materiaalkeuze.

Soort beheerders, zoals gemeente, provincie, waterschappen, woningcorporatie, eigenaren van woningen en bedrijven.

Afstemming binnen uitwerkingsfase

Binnen deze fase, waarin de stedenbouwkundige opzet vaststaat en het areaal/hoofdindeling openbare ruimte dus bepaald is zullen de doelstellingen en de sectorale beleidskader en vertaald moeten worden naar exacte inrichting en materialisatie. Bij reconstructies van de openbare ruimte vindt de start ook op dit moment plaats en is de benadering gelijk. De bewustwording dat het project een onderdeel is van een totale kern en in die hoedanigheid ook aan moet sluiten bij die kern is belangrijk. Een helder programma van eisen op basis van de "leidraad inrichtingscriteria openbare ruimte" geeft hier sturing aan. Dit is mede bepaald op basis van een, binnen dit document uitgevoerde, analyse naar de (gewenste) identiteit en functionaliteit van de afzonderlijke kernen.

Afstemming binnen beheerfase

Beheer dient ertoe om een gebied tot het gewenste eindbeeld te laten komen en zo duurzaam in stand te houden. Hierbij zal het moeten gaan voldoen aan de doelstellingen zoals die gemeentebreed gelden. Het plan en de financiën/kaders m.b.t. onderhoud moeten hierbij op elkaar afgestemd zijn. Bij de beheerder zal het besef aanwezig moeten zijn dat zijn werkzaamheden uiteindelijk bijdragen aan het welzijn van de bewoners en dienen om de gewenste leefomgeving. Het gaat hierbij om de factoren: herkenbaarheid, veiligheid en duurzaamheid.

Wanneer inrichtingselementen als afvalbakken, banken, bomen, lichtmasten etc. vervangen dienen te worden (om welke reden dan ook), is afstemming met de (ruimtelijke, technische en financiële) uitgangspunten zoals vastgesteld binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een must. Hiermee wordt voorkomen dat een gebied langzamerhand onsamenhangend wordt en de kwaliteit, leefbaarheid en veiligheid hiermee in het gedrang komen.

Ambitie met betrekking integraliteit:

Binnen plan-, aanleg en beheerfase zijn tijd, budget, ruimtelijke uitgangspunten op alle schaalniveau's integraal op elkaar afgestemd

2.2 Normen en getallen

De kracht van samen werken op de plankaart (het bewaken en uitvoeren van de visie en maken van plannen) verdient zich terug in goed gebruik, kwaliteit en de kosten in het beheer. Het uiteindelijk doel wat gediend wordt is het realiseren van openbare ruimte die een succes is voor de burger, passend binnen het karakter en gebiedskenmerken van de woonkernen.

Wanneer een gebied (her)ontwikkeld wordt zijn er vaak discussies over de hoeveelheid bebouwing, groen, water en verkeer. De harde normen die vervolgens gehanteerd worden zijn dan vaak maatbepalend en schijnen garant voor de kwaliteit te staan. De hoeveelheid blauw (water), groen (beplanting), rood (bebouwing) en grijs (verhardingen)

moeten weloverwogen hoeveelheden zijn. Het groen moet hierbij bijvoorbeeld niet puur de resultante zijn van het terrein minus de bouwopgave minus de parkeernorm en minus de wateropgave. Er zal worden gekeken naar de kwaliteit die gerealiseerd moet worden, waarbij verschillende belangen ook samen kunnen gaan en elkaar juist kunnen versterken.

Een buitenwijk met weinig openbare ruimte, grote vrijstaande huizen en veel ruimte daar omheen kan een goed functionerende wijk zijn. Afstemming tussen doelgroep en ontwerp is hierbij essentieel. Het is dan ook niet altijd mogelijk om kwaliteit van een woonwijk met normen te waarborgen. Kwaliteit moet gevonden worden in een nauwkeurig afgemeten balans tussen (hoeveelheden, vormgeving, etc.) rood, grijs, blauw en groen op de specifieke locatie voor de desbetreffende doelgroep met oog/gevoel voor ontwerp, verhoudingen en de wijze waarop een burger de buitenruimte beleeft. Hierbij is een lange termijnvisie essentieel.

Ambitie met betrekking integraliteit:

Een zorgvuldige afstemming en afweging tussen alle normen bepaalt de kwaliteit en leefbaarheid van de openbare ruimte. Normen zijn hierbij richtinggevend. Het gewenste gebruik en daarmee succes van de openbare ruimte is hierbij van evident belang.

2.3 Inhoudelijke kwaliteiten

Herinrichtingsplannen moeten aansluiten op de gebiedseigen kenmerken van de specifieke plek. Hierbij worden de hoofdonderdelen blauw (water), groen (beplanting), rood (bebouwing) en grijs (verhardingen) onderscheiden. Naast de cultuurhistorische kenmerken hebben deze structuren nog diverse kwaliteiten en eigenschappen. Het onderkennen en benoemen hiervan is een belangrijke stap naar een zorgvuldige (plekgebonden) afweging. De waarde hiervan weten maakt het immers mogelijk om onderdelen te waarderen.

2.3.1 Blauwe kwaliteiten

Ruim 1.200 ha. van het gebied van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk bestaat uit water (ca. 15%). Water is daardoor een belangrijk onderdeel van de structuur van het landschap (ontstaansgeschiedenis) en de openbare ruimte. Pas van bovenaf gezien wordt echt duidelijk hoe bepalend water in een gebiedstructuur is. Water wordt op vele manieren beleefd en heeft vele gebruiksfuncties. Water is niet altijd gebonden aan een gemeentelijk gebied, maar heeft veelal een regionale functie.

blauwe kwaliteit

Cultuurhistorische waarde

Het gebied kent een lange ontstaansgeschiedenis en is gevormd door ontginning vanuit de aanwezige oeverwallen en stroomruggen, waarbij in de middeleeuwen volgens een vast patroon van evenwijdige sloten het gebied is verkaveld.

Dit ontginningspatroon (slagenlandschap) is nog steeds duidelijk in het gebied zichtbaar en is sterk bepalend voor hoe het gebied is opgebouwd.

Belangrijke cultuurhistorische en beeldbepalende wateren in het gebied zijn de Oude Rijn, Hollandse IJssel, de Gouwe, Meije, Dwarswetering, Grote- of Zuiderwetering, Oud-Bodegraafseweg, Middelbrugseweg, Reewal en de Breevaart.

Naast de rivier en de veenstroompjes wordt het landschap mede gevormd door de aanwezige veenplassen en weteringen. Een wetering is een (gegraven) watergang. Vooral bij de ontginning van de laagveengebieden was het graven van een wetering belangrijk voor de afwatering van het gebied. De wetering is vaak evenwijdig gegraven aan de ontginningsbasis, zoals een dijk, weg of oeverwal. Voorbeelden hiervan zijn de Breevaart, Oud-Reeuwijkseweg, Oud-Bodegraafse weg en de Wonnewetering. Vanaf daar heeft het proces zich herhaald tot aan de eerste wetering evenwijdig gegraven volgende wetering. Langs de wetering was vaak bewoning. Daarnaast werd een wetering soms ook gebruikt als beëindiging van een reeks percelen en fungeerde het hierbij als waterafvoer (drooglegging). Een aantal van deze weteringen zijn nog herkenbaar in het landschap: Dwarswetering, Grote – of Zuiderwetering, Reewal en Middelburgseweg

Het water van fort Wierickerschans en de Enkele en Dubbele Wiericke zijn kenmerkend voor het landschap. De Dubbele Wiericke is een kanaal gegraven om het overtollige water van de Oude Rijn te kunnen lozen op de Hollandse IJssel. Parallel aan de Dubbele Wiericke loopt de Enkele Wiericke. Beide kanalen begrenzen de polder Lange Weide. Beiden markeren de Oud Hollandse Waterlinie. In 1672 werd langs de westoever van de Enkele Wiericke de Prinsendijk opgeworpen om het inundatiewater uit de bovenloop van de rivieren te keren

Functionele waarde

Zowel in stedelijk als landelijk gebied is ruimte voor water van groot belang. Primair daarin staan de waterstaatkundige taken als waterhuishouding en waterberging. Het juiste watersysteem (kwaliteit en kwantiteit) zorgt ervoor dat de burger droge voeten houdt en voorziet in voldoende aanvoer van water. Hierbij vindt de aanvoer en ontwatering van het gebied in grote lijnen nog steeds plaats volgens de bij de ontginning ontstane opzet.

Door de lage ligging van het gebied is een goede waterhuishouding van essentieel belang. Immers als deze niet goed functioneert, ontstaat er wateroverlast tot zelfs overstromingsgevaar. Ook is het water essentieel om inklinking van de veengrond tegen te gaan. Om ook in tijden van grote neerslag het watersysteem goed te laten functioneren is waterberging een must. In het licht van de toekomstige klimaatverandering zal waterberging de komende tijd een grotere claim gaan leggen op de ruimtelijke inpassing. Hier wordt door hogere overheden op geanticipeerd.

Ruimtelijke waarde

De zichtbaarheid en toegankelijkheid dragen daarin bij aan de beleving van water. De open ruimte van een plas of brede watergang draagt sterk bij aan de sfeer en beleving van de plek. Aandacht voor de veiligheid van met name kinderen is in dit kader een aandachtspunt.

Recreatie waarde

Door de waterrijke omgeving is recreatie in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een ingeburgerd goed. Met name op de Reeuwijkse plassen wordt veel watersport en waterrecreatie bedreven. Het oude plassengebied wordt hoofdzakelijk gebruikt voor vissen, zeilen, motorvaart, surfen, roeien, kanoën, zwemmen en schaatsen. Door de vele particuliere oeverbebouwing is het oude plassengebied echter op weinig plekken openbaar toegankelijk.

De beleving van water wordt sterker als daarvan ook gebruik gemaakt kan worden. Vissen, spelen varen en water(sport)recreatie zijn daar voorbeelden van. Daarnaast draagt deze waarde draagt bij aan ontspanning en ontmoeting van de burgers onderling. Ook de Meije, de Oude Rijn en de Wiericke vervullen in dit kader een belangrijke functie

Ecologische waarde

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natura 2000 gebieden lopen door de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De kansen tussen natuur en water liggen met name in de overgang tussen beide functies. Om een betere ecologische waterkwaliteit te bereiken moet de overgang tussen land en water worden verbeterd. Een goede oplossing in deze is de aanleg van een natuurvriendelijke oever, waarbij een flauwe overgang tussen water en land wordt gecreëerd. Ook is de waterdiepte van essentieel belang voor een goede waterkwaliteit.

Economische waarde

Aansluitende op de recreatieve waarde heeft de aanwezigheid van water in combinatie met groene karakter binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een sterke economische waarde. Deze waarde heeft veel potentie in zich die nog meer benut kan worden.

2.3.2 Groene kwaliteiten

Bij deze kwaliteit gaat het hier met name om de omgeving- en gebruikskwaliteit van het groen en niet zo zeer om de groentechnische kwaliteit (kwaliteit van de boom of struik zelf).

De omgevingskwaliteit is sterk afhankelijk van de mate waarin het groen voldoet aan het gebruik en de functies waarvoor het bedoeld is in context met de totale openbare ruimte. De volgende functies en waarden die de wijze van inrichting en beheer bepalen worden algemeen onderkend:

groene kwaliteit

Cultuurhistorische waarde

Beplantingen leveren door middel van inrichting en vormgeving een bijdrage leveren aan de cultuurhistorische aspecten. Het "binnenhalen" van het landschap, het herkennen van de oorspronkelijke verkavelingstructuur en het aanwezig zijn van oude bomen en groen bij historische gebouwen (zoals kerken), singels en dijken. De gebieden laten de cultuurhistorie zien; de periode van ontstaan en de ontwikkeling in de tijd. Het aanwezige groen is hier een zichtbare vertaling van.

Ruimtelijke waarden.

De ruimtelijke betekenis en waarde van het groen zijn identiteit, herkenbaarheid, oriëntatie, begeleiding van wegen en de relatie met andere ruimtelijke structuren. Bovendien speelt de belevingswaarde daarbij een belangrijke rol. De sfeer en karakter van een buurt, wijk, centrum en ontsluiting wordt in sterke mate bepaald door de aan- of afwezigheid van groenvoorzieningen. De kwaliteit wordt bepaald door de samenhang van het groen en benadering van het groen vanuit een grotere context. De continuïteit in beeld en gebruik staat daarbij centraal. De hoofdgroenstructuur vormt hier als drager van de groenstructuur, een vertaling van.

Voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is het van belang om de doorgaande groenstructuren langs de snel- en langzame verkeersverbindingen (die veelal overeen komen met de cultuurhistorische structuren) te herstellen en in stand te houden.

Recreatieve waarden.

Het groen heeft een belangrijke recreatieve functie. Recreatief in de vorm van ontspanning zoals wandelen, spelen, hond uitlaten, fietsen, picknicken, hardlopen, sporten. De mate van recreatieve waarde wordt mede bepaald door de omvang van het groen, zoals doorgaande voet- en fietspaden in het groen, een ommetje kunnen maken, voldoende ruimte om te voetballen of de hond uit te laten. Deze ruimte biedt ook de mogelijkheid tot ontmoeting en kan zo de binding van burgers onderling versterken.

Ecologische- en educatieve waarde

Natuur is het gehele stelsel van planten en dieren dat zich ergens spontaan vestigt en handhaaft. Het gaat om inheemse soorten zoals die hier van nature voorkomen en krijgen de ruimte bij het maken van natuurvriendelijke oevers en ruigere bermen. Deze groengebieden liggen veelal aan de buitenkant van de wijk of op zichzelf zoals de Reeuwijkse Hout. Met name voor kinderen kan de aanwezigheid hiervan een sterk educatieve waarde hebben en bijdragen aan de bewustwording van de waarde van groen. Natuurwaarde wordt bepaald door de verscheidenheid aan soorten, de mate van natuurlijke processen en de aanwezigheid van levensgemeenschappen. De maat (doorgaande structuren) van het groen is bepalend voor de uiteindelijke kwaliteit en natuurwaarden.

Hierbij is het van belang om afstemming te vinden met partijen die over de inrichting van buitengebied gaan. Het gezamenlijk bepalen van doelsoorten en bijbehorende inrichting versterken de totale structuur.

Milieuwaarde/gezondheid

Groen biedt mogelijkheden om een bijdrage te leveren voor de milieuproblematiek zoals water- en fijnstofproblematiek. Door klimaatveranderingen met als gevolg drogere zomers, nattere winters en het toenemende aantal piekbuien (veel water in korte tijd), kan het rioolsysteem overbelast raken met vuilwateroverstorten als gevolg. Om dit tegen te gaan wordt er landelijk ingestoken op het principe 'vasthouden - bergen - afvoeren' en kan groen hier bijvoorbeeld een bijdrage aan leveren door het vasthouden van water in het openbare groen, maar ook op (groene) daken. Vooral bij bedrijventerreinen met een grote oppervlakte aan platte daken (en vanuit het begrip 'duurzaam ondernemen') kan dit kan dit is zeer interessant zijn. Het regenwater wordt vastgehouden, heeft een groene uitstraling op de (veelal 'kale') bedrijventerreinen en het geeft energievoordelen (koel- en stookkosten). Daarnaast ontlast dit soort voorzieningen het rioelstelsel.

Een andere kwaliteit van het groen is de bijdrage in de fijnstofproblematiek. Fijn stof bestaat uit deeltjes die een doorsnede hebben van 10 micrometer of kleiner. Dit zijn samengestelde deeltjes van voornamelijk zand, maar ze kunnen ook bestaan uit roet (motoren auto's /open haarden). De ruimtelijke inrichting bepaald in grote mate de kans op gezondheidsschade. Wanneer groen op juiste locaties toegepast wordt, heeft dit een positief effect op de concentratie. Zo kan een gemiddelde stadsboom jaarlijks 3.500 autokilometers aan fijn stof afvangen. Wanneer er geen ruimte aan bomen toegekend wordt bieden groene daken of gevelbegroeiing (waarbij 23 m² klimop gelijk staat aan één stadsboom) hiervoor ook mogelijkheden.

Economische kwaliteit.

Het gaat, zeker in deze tijd, steeds vaker om het creëren van toegevoegde waarde aan onroerende zaak. Meer dan allerlei maatregelen aan het huis kan het aanbrengen van groen aan en rond het huis, of in de aangrenzende openbare ruimte waarde toevoegen aan een pand of zelfs een hele woonwijk. Mensen blijken graag in een groene omgeving te wonen. Uit onderzoek (vergelijking van 3000 woningtransacties in 8 Nederlandse regio's en aanwezigheid van groen en water) blijkt dat woningen met groen 4% tot 30% meer waard zijn in vergelijking met hetzelfde woningtype in een niet groene woonomgeving. Ook heeft het groen zijn invloed op de criminaliteit. Wijken waar (kwalitatief) groen aanwezig is kennen gemiddeld 42% minder criminaliteit dan wijken waar groen ontbreekt. Het draagt sterk bij aan de sociale cohesie en hiermee verantwoordelijkheidsgevoel voor de woonomgeving.

(bron: Groen Loont! onderdeel van de filosofie van De Groene Stad, 29-3-11)

2.3.3 Rode kwaliteiten

rode kwaliteit

Cultuurhistorische waarde

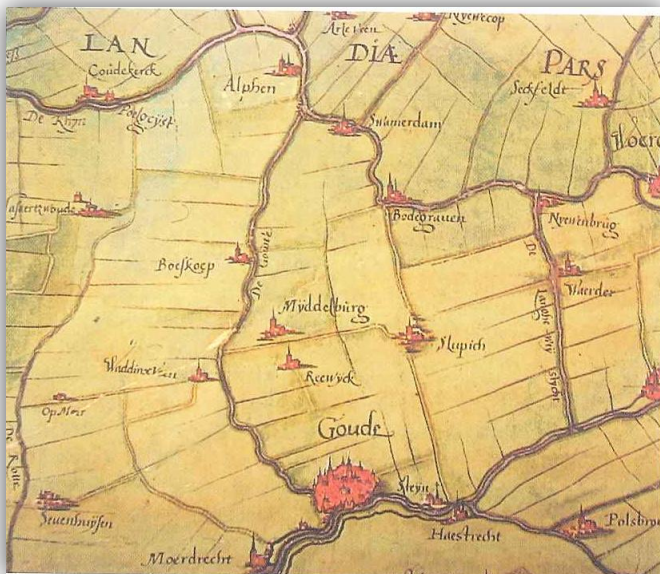
De positie en leeftijd van de gebouwen vertellen het verhaal over de historie en ouderdom van een dorp. Elementen als een kloostercomplex, kerk en kaaspakhuis zijn duidelijke stedenbouwkundige accenten en leveren een belangrijke bijdrage aan de silhouet van het dorp. Maar ook overige bebouwing zoals boerderijen, etc. dragen tevens bij aan de identiteit. Bewoners en andere gebruikers identificeren zich met de plek waar ze leven. De openbare ruimte verbindt deze bijzondere gebouwen met elkaar.

De ouderdom van de kernen in de gemeente is niet gelijk. In hoofdlijnen ging de occupatie van het gebied als volgt:

De kleiige oeverwallen en stroomruggen liggen over het algemeen hoger liggen dan de veengronden en zijn van nature beter ontwaterd. Deze gebieden kwamen als eerste in aanmerking voor bewoning (waar onder de Oude Rijn, de Meije en Oud Bodegrave) Wat nu het Groene Hart is, was in de Romeinse tijd een ondoordringbaar hoogveengebied met veenstroompjes, en bossen waarvan alleen de rivierbeddingen geschikt waren voor bewoning. In Bodegraven lag een Romeins castellum met daar

omheen een nederzetting. Nog voor de jaartelling was de Oude Rijn een enorme rivier die jaarlijks veel water afvoerde, wat nu door de Nieuwe waterweg stroomt. De Oude Rijn kende veel overstromingen en wisselingen in waterstanden, wat ervoor heeft gezorgd dat er langs de rivier zand- en kleiafzettingen plaats vonden. Aan de zuidkant van de gemeente ligt de Hollandse IJssel, waar ditzelfde verschijnsel optrad. Tussen de Rijn en Hollandse IJssel en ten noorden van de Oude Rijn lag een ongerept natuurgebied met broekbossen langs de rivieren en daartussen een uitgestrekt veengebied.

In de vroege en late middeleeuwen (12 voor Chr. tot 200 na Chr.) is dit gebied in cultuur gebracht. Ontginningen vonden plaats vanuit de oeverwallen en veenstromen omdat dit de stevige, hoge en droge plekken waren. De Oude Rijn was toen de noordgrens van het oud-romeinse rijk, de 'Limes'. Vanaf ongeveer 1100 na Chr. trok men vanaf de Oude Rijn, Hollandse IJssel en de Gouwe steeds verder het veengebiedgebied in en ontstonden er nieuwe kleine woonkernen rondom een kerkje of een belangrijke brug.

Kaart van Christiaan Sgrooten uit 1570, in de tachtigjarige oorlog gemaakt voor de spaanse koning

De graaf van Holland en de bisschop van Utrecht verkochten hun grond, volgens het zogenoemde 'cope-systeem' aan edelen, boeren en vrije mannen die rogge, gerst en boekweit gingen verbouwen. Om dit gebied te ontwateren werden er in die tijd honderden kilometers greppels en sloten gegraven. Door de inklinking en oxydatie van het veen zakte de bodem. Hierdoor ontstonden problemen met de ontwatering die uiteindelijk zo groot werden dat de boeren moesten overschakelen naar veeteelt. Middels windmolens en boezems werd het terrein droog genoeg gehouden

In de 15^e eeuw was er grote vraag naar brandstof. Eerst werden hiervoor de broekbossen gekapt, waarna er met de turfwinning werd begonnen. De veengebieden ten westen van Reeuwijk leenden zich (aangezien het voedselarm was) hier het beste voor. In de 17^e en 18^e eeuw was dit uitgeput en week men uit naar andere gebieden. Hierdoor ontstonden de Reeuwijkse plassen waarbij slechts dorpen, wegen en kaden werden gespaard.

Begin 20^e eeuw verminderde de vraag naar turf (steenkool en petroleum) zo ontstonden plannen om de plassen droog te malen. Uiteindelijk is dit vanuit recreatief en natuurbelang niet gebeurd.

Recreatieve waarde

Een kern of dorp met gebouwen uit het verleden waar zorgvuldig mee is omgegaan heeft een positieve invloed op de recreatie. Een zorgvuldig opgebouwd dorp kan dan ook, met het benadrukken van de bijzondere gebouwen, een positieve werking hebben op recreatie. Gebouwen worden een bezienswaardigheid en men kan er in de buurt aangenaam op een terras zitten. De openbare ruimte zal zoveel mogelijk aansluiting moeten vinden op de bebouwde structuren. Andersom zullen de rode kwaliteiten ook op de blauwe, grijze en groene structuren aan moeten sluiten.

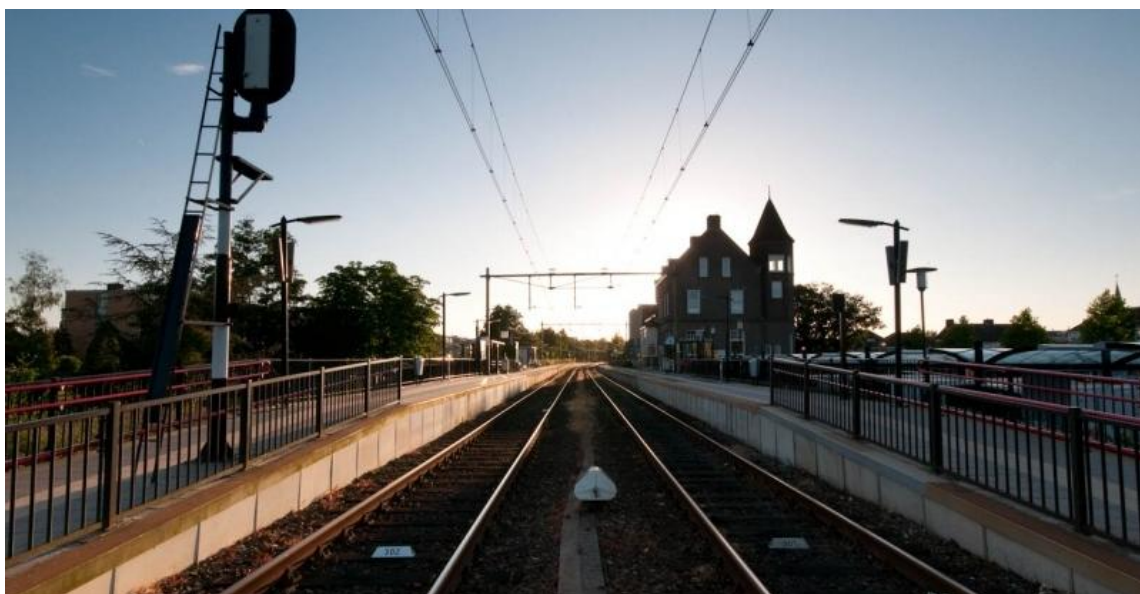
Sociale waarde

De samenstelling van woningen, voorzieningen en functies; een mix van dorpse functies draagt bij aan een divers gebruik in het gebied. Met meer mensen in het gebied, vindt er ook meer reuring plaats. Openbare ruimte moet hier op aansluiten waarbij ook verblijf in de openbare ruimte bijdraagt aan sociale aspecten, zoals een buurtpraatje maken. Hierbij vinden er verschillende verkeersstromen plaats tussen de voorzieningen die in of in de buurt van een kern aanwezig zijn.

economische waarde

De aanwezigheid en totstandkoming van gebouwen is belangrijk voor de economie van een dorp. Zowel in de realisatie, als in het gebruik. Functies als wonen, winkelen, werken, genereren geld.

2.3.4 Grijze kwaliteiten

grijze kwaliteit

Cultuurhistorische waarde

De situering van de meeste wegen, spoorwegen en vaarroutes zegt veel over de ontstaansgeschiedenis. Zo werden wegen op de sterke grondslagen gelegd; op de kleiafzetting naast de rivieren. Samen met de bebouwing vormde dit de eerste structuren van bewoning en handel (zie onderdeel rood).

Economische waarde / bereikbaarheid / veiligheid

Bodegraven en Reeuwijk liggen zeer centraal en worden goed ontsloten door rijkswegen, spoorlijn en waterwegen. Wegen hebben de belangrijkste functie als ontsluiting en als mogelijkheid voor burgers om te verplaatsen. Het grootste schaalniveau hierbinnen is de situering langs met name de A12 en N11.

Dit biedt burgers en bedrijven de mogelijkheid om zich op een snelle manier door de omgeving te verplaatsen. Ook openbaar vervoer verbindingen (trein, bus) zijn essentieel. Een robuust wegennet met voldoende capaciteit en goede ontsluitingen van woonwijken en bedrijventerrein zijn essentieel.

Het fiets- en wandelpadennetwerk, als onderdeel van recreatie, vormt een essentieel onderdeel van de economische ontwikkeling binnen dit deel van het Groene Hart.

Recreatieve waarde

De recreatieve waarden zoals hiervoor beschreven kunnen alleen beleefd en ervaren worden als men er kan komen. Naast de begaanbaarheid van water zijn wegen/paden, aangepast op het gebruik essentieel. Overleg en afstemming met andere beheerders en betrokkenen heeft een positief effect op het functioneren van het recreatief netwerk

Ambitie met betrekking integraliteit:

De waarden van zowel blauw, groen, rood als grijs zijn bepalend voor de totale kwaliteit van een gebied, dorp of kern. Deze waarden van alle elementen gelijkwaardig onderkennen en wegen is bepalend voor de uiteindelijke kwaliteit.

2.4 Visie

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk bestaat sinds 1-1-11 en wil de inrichting, onderhoud en gebruik van de openbare ruimte op een integrale wijze benaderen. Niet losse, sectorale onderdelen, maar de leefomgeving van de burger als totaal staat centraal. Gestreefd wordt naar een succesvolle openbare ruimte voor de burger waarbij inrichting, gebruik en beheer zorgvuldig, en integraal op elkaar zijn afgestemd. Dit passend binnen het karakter en gebiedskenmerken van de woonkernen.

De openbare ruimte bepaalt sterk de identiteit en herkenbaarheid van onze leefomgeving; het draagt allemaal in belangrijke mate bij aan de identiteit van de plek en de wijze waarop wij ons op met die plek associëren en ons er gedragen.

De bevolking kent een groot aantal variaties op het gebied van leeftijd, afkomst, behoeftes, interesses en normen en waarden. Deze mensen bepalen met elkaar voor

een groot deel hoe een gemeenschap zich karakteriseert en hoe dit zich uit in de openbare ruimte. Hiermee wordt in belangrijke mate de identiteit van een dorp bepaald waarbij de openbare ruimte het decor vormt.

"De openbare ruimte is van niemand, en tegelijk van iedereen"

Elk dorp kent vanuit het verleden ook zijn onderscheidende kenmerken met betrekking tot de uitstraling van het gebied en de directe woonomgeving. Deze unieke kenmerken zullen zowel binnen de inrichting als het beheer van de openbare ruimte versterkt en benut worden. Men associeert zich met kenmerkende elementen als een kloostercomplex, kerk en kaaspakhuis of groene-, grijze-, of blauwe structuren. De inrichting die in stand gehouden en gerealiseerd wordt maakt uiteindelijk onderdeel uit van de identiteit van de Boreftenaar en Reeuwijker.

"We shape our public spaces, thereafter public spaces shape us". (Winston Churchill)"

Deze visie vormt de onderlegger voor het beleid zoals dat in de volgende hoofdstukken staat benoemd en is uitgewerkt.

Hoofdkaders

Bij het benaderen en beleidsmatig uitwerken van de wijze waarop er naar de openbare ruimte gekeken wordt, worden op hoofdzaak (zowel op het gebied van gebruik, inrichting en beheer) de volgende statements onderkend die in elkaar haken:

Een herkenbare openbare ruimte

Een veilige openbare ruimte

Een duurzame openbare ruimte

I. Een herkenbare openbare ruimte

De strategie herkenbare ruimte is het streven om de openbare ruimte zo te gebruiken, in te richten en te onderhouden dat de burgers een duidelijk sociaal herkenningspunt hebben, zich ermee verbonden voelen. Een cruciale rol is weggelegd voor het stedelijk erfgoed. Monumenten en oude gebouwen uit het verleden bepalen voor een belangrijk deel het karakter van de stad en de dorpen en intensiveren daarmee het 'thuisgevoel' van de inwoners. Dit geldt overigens ook voor kunst in de openbare ruimte. Een burger ziet aan alles waar hij is (oriëntatie), waardoor men zich thuis voelt in hun stad, dorp, wijk of buurt. Dit thuis voelen draagt ook sterk bij aan een gevoel van veiligheid.

Elke kern wordt op deze manier aantrekkelijk door zich te onderscheiden. Hierbij vormen de volgende kernwoorden de rode draad:

Vertrouwd -Leefbaar - verbonden - Aantrekkelijk

In de voorgaande paragrafen staat beschreven op welke wijze de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zich ruimtelijk kenmerkt (oeverwallen, slotenpatroon, lintbebouwing, e.d.). Hierbij wordt de kwaliteit van de rode- (bebouwing), grijze- (verhardingen), groene- (groen) en blauwe (water) kwaliteiten gelijkwaardig onderkend. Naast gronden in bezit van derden en gebouwen wordt de uitstraling bepaald door de openbare ruimte. Deze

openbare ruimte zal, zowel na een herinrichting, een uitbreiding als in het beheer deze kwaliteiten versterken. Hiermee kent elke specifieke plek (centrum, bedrijventerrein, woonwijk, buitengebied, etc.) zijn eigen vraagstukken en uitwerking, uitstraling en kenmerken, maar zal alles gezien worden vanuit het voorgenoemde kader. Hiermee behoudt/krijgt elke kern een eenduidige uitstraling, gekenmerkt door een vitale leef- en werkomgeving waar de burger zich prettig in voelt. Daarnaast zal een recreant zich hier ook prettig in bewegen waarbij een aansluitend goed recreatief netwerk in het hele gebied deze sector ten goede komt.

Hoofdkader I:

De openbare ruimte is herkenbaar waarbij de eigen identiteit van het gebied (cultuurhistorie) uitgangspunt is en alle hoofdelementen van de leefomgeving (rood, grijs, groen, blauw) zorgvuldig op elkaar afgestemd zijn of worden.

II. Een veilige openbare ruimte

Hierbij vormen de volgende kernwoorden de rode draad:

Veiligheid - Sociale cohesie - Verantwoordelijk voelen

De strategie veilige ruimte is het streven om de openbare ruimte zo in te richten, te onderhouden en te gebruiken is, dat de burgers zich veilig voelen en weten hoe ze zich veilig kunnen voorbewegen door de openbare ruimte. Hierbij is extra aandacht voor de kwetsbare groepen: voetgangers, fietsers en minder validen. Een openbare ruimte wordt vanuit de ogen van alle gebruikersgroepen dan ook benaderd; van kind tot oudere. Veiligheid vertaalt zich ook in een gevoel. De burger moet zich met een veilig gevoel kunnen bewegen door de openbare ruimte. De hoogte en positie van de beplanting, aanwezigheid van lichtmasten, afstand tussen gebouwen zijn allemaal aspecten die dit beïnvloeden. Dit geldt voor een bedrijventerrein niet minder dan voor een woonwijk of centrumgebied.

Mensen voelen zich ook gemakkelijker wanneer er de mogelijkheid is tot ontmoeting. Ontmoeten is een van de primaire levensbehoeften van de mens. Het brengt je in contact met andere mensen, gedachten, gevoelens en culturen. Ontmoeten geeft een onmisbare verrijking aan het leven doordat van elke ontmoeting iets mee wordt genomen. De inrichting van de openbare ruimte doet er toe om elkaar te ontmoeten; evenals de aanwezigheid en toegankelijkheid van multifunctionele gebouwen in een wijk. Dit draagt allemaal bij aan het gevoel van veiligheid waardoor er een veilige, vitale samenleving kan ontstaan. Daarbij komt dit ook ten goede aan de economische waarde (minder onderhoud en beheer, veiligheid, minder politie, etc.).

Hoofdkader II:

De openbare ruimte is zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en waarbij er ruimte is voor ontmoeting. Men voelt zichzelf hiervoor verantwoordelijk.

III. Een duurzame openbare ruimte

De strategie duurzame ruimte is het streven om de openbare ruimte op een duurzame wijze in te richten en te onderhouden. De openbare ruimte wordt veelal ingericht voor een periode van 40 jaar. Vervolgens zal er (groot) onderhoud gepleegd worden. Belangrijk is dat de inrichting en het beheer van de openbare ruimte dusdanig ontstaat dat er geen hypotheek voor de toekomst ontstaat.

Hierbij vormen de volgende kernwoorden de rode draad:

Functioneel - Beheerbaar - Toekomstbestendig

Duurzaamheid wordt op de volgende wijze vertaald:

De openbare ruimte is duurzaam in gebruik:

De openbare ruimte wordt zo ingericht en onderhouden en uiteindelijk gebruikt, dat deze lang mee gaat. Elementen worden functioneel en doelmatig toegepast en geplaatst. De openbare ruimte is te gebruiken door de volle breedte van de bevolking; van jong tot oud, van valide tot mindervalide. Het onderhoud en de inrichting worden beide afgestemd op de gewenste functie en het gebruik, zodanig dat materialen en het ontwerp lang mee kunnen.

Heden ten dage zullen verschillende culturele achtergronden van burgers meer en meer invloed krijgen op de openbare ruimte. Ook (toekomstige) burgers zullen de openbare ruimte wellicht anders benutten dan momenteel voor ogen is. Dit vraagt om een flexibele inrichting.

De openbare ruimte is duurzaam ten aanzien van welzijn en ontwikkeling van burgers:

De openbare ruimte draagt bij aan een gezonde leefomgeving waarin men zich persoonlijk kan ontwikkelen. Een veilige en aantrekkelijke buitenruimte ondersteunt kinderen en jongeren bij hun ontwikkeling. Een dergelijke buitenruimte helpt kinderen om de wereld om hen heen op een veilige manier te verkennen, alleen of met vriendjes. De openbare ruimte biedt plek om te rennen, te voetballen en te leren fietsen. Zowel het spel als het 'verkennen van de omgeving' dragen bij aan de motorische vaardigheden, wereldkennis en zelfstandigheid van kinderen. Uit onderzoek naar kinderen van 5 jaar blijkt dat kinderen die vaker buiten spelen motorisch vaardiger zijn dan kinderen die dat minder doen.

Jongeren gebruiken de openbare ruimte vaak om zich als groep te manifesteren en hun onafhankelijkheid van volwassenen te benadrukken. Het 'claimen' van een bepaalde ruimte draagt bij aan hun groepsgevoel en identiteit. Dit 'doelloos' rondhangen van groepen jongeren is voor anderen vaak storend, maar draagt bij aan hun sociale vaardigheden en eigenheid.

Beweging:

De openbare ruimte biedt ook een plek om te joggen, wandelen, voetballen, varen of voor andere bewegingsactiviteiten. Juist in aandachtswijken, waar veel gezinnen weinig geld hebben voor het lidmaatschap van sportverenigingen, is een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen belangrijk.

De veilige en aantrekkelijke openbare ruimte heeft invloed op de keuze voor het vervoersmiddel voor korte ritten. Wanneer een route prettig ontworpen is

zullen meer mensen geneigd zijn te fiets of te voet te gaan. Bij de keuze voor het vervoersmiddel spelen ook andere factoren mee, zoals de afstand tussen verschillende functies.

De openbare ruimte is duurzaam in inrichting:

Er wordt een veelheid aan materialen (zowel dode als levende) toegepast. Er zullen zoveel mogelijk duurzame, herbruikbare materialen toegepast worden zodat (her)gebruik een lange tijd mogelijk is.

Met het inrichten van de openbare ruimte wordt er naar de verdere toekomst gekeken. De druk op de openbare ruimte zal (zowel onder- als bovengronds) steeds groter worden door nieuwe bebouwing, nieuwe ruimteclaims/ontwikkelingen (voor zover bekend) die in het openbaar gebied een plek moeten krijgen, functies die steeds meer ruimte vragen (groter autobezit bijvoorbeeld en behoefte aan ruimte voor groen/ontspanning). De inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn van groot belang voor de waardering van een plek en van het omliggend vastgoed. Onderzoek van het Ruimtelijk Planbureau toont aan dat deze waardering zich vertaalt in de vastgoedwaarde. Woningen aan het water, een park, een prettig ontworpen straat leveren meer op. Maar ook winkels hebben meer omzet wanneer zij aan een prettig vormgegeven openbare ruimte gesitueerd zijn.

De openbare ruimte moet geschikt zijn om de gevolgen van de klimaatsverandering op te vangen. Indien de behoefte er is wordt het geschikt gemaakt om tijdelijk overtollig regenwater te bergen. Ook kunnen bijvoorbeeld bomen in een dorp temperatuurspieken afvlakken.

Duurzaamheid is dus meer dan een milieudoelstelling. Deze invulling van het begrip duurzaamheid draagt ook bij aan de waterveiligheid en de leefbaarheid van stad en dorpen. De strategie duurzame ruimte ondersteunt de herkenbaarheid en maakt dat gebruik, inrichting en onderhoud van de openbare ruimte afgestemd zijn.

De openbare ruimte is duurzaam in onderhoud:

Het onderhoud zal op een duurzame wijze worden uitgevoerd. Dit gebeurt onder andere op het gebied van bestrijdingsmiddelen, werkwijze (ecologisch werkprotocol) en inkoop materiaal. Ook een zorgvuldige afstemming tussen het uitvoeren van regulier onderhoud en het moment waarop er groot onderhoud gepleegd moet worden zal op een duurzame en financieel verantwoorde wijze op elkaar af worden gestemd.

Hoofdkader III:

De openbare ruimte wordt op een duurzame wijze ingericht en onderhouden. Dit is vertaald in:

- Duurzaam in gebruik
- Duurzaam ten aanzien van welzijn en ontwikkeling van burgers
- Duurzaam in inrichting
- Duurzaam in onderhoud

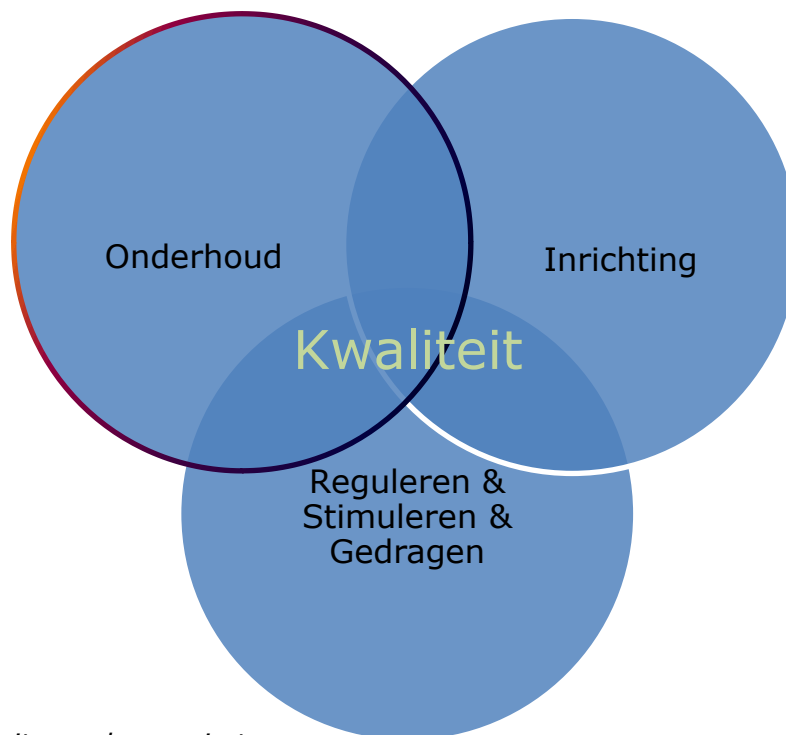
3. Beleid inrichting & beheer openbare ruimte

Binnen dit hoofdstuk worden de verschillende onderdelen binnen de openbare ruimte separaat beleidsmatig beschreven. Hierbij worden per onderdeel de wettelijke/overstijgende kaders benoemd, de gemeentelijke kaders en de financiële consequenties. Dit, benaderd vanuit een integrale visie zoals in de vorige hoofdstukken uiteengezet.

Daarnaast wordt aangegeven welke beeldkwaliteit (onderhoudsniveau's) er binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk worden gehanteerd. Deze beleidskaders geven zowel intern als extern richting aan inrichting en beheer met bijbehorende financiële consequenties.

3.1 Beeldkwaliteit

De kwaliteit van de buitenruimte als totaliteit wordt door een drietal factoren bepaald: het onderhoud, de inrichting en de wijze waarop externe activiteiten gereguleerd en gestimuleerd worden en hoe zij zich manifesteren.

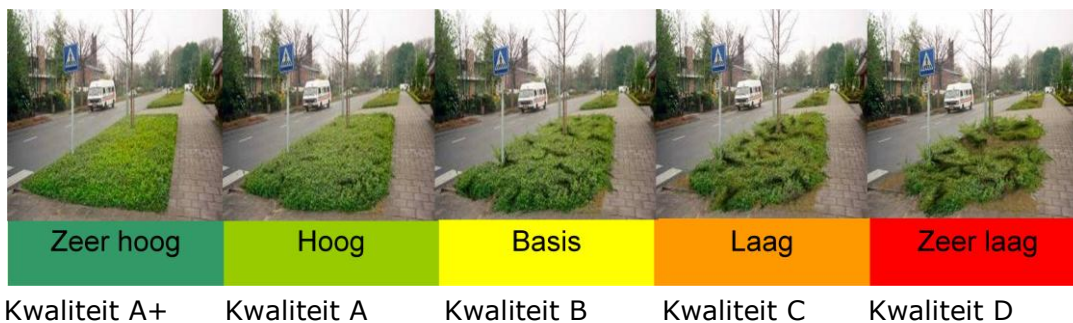

Figuur: kwaliteit openbare ruimte

Binnen dit integrale beleids- en beheerplan wordt dit toegespitst op de openbare ruimte.

3.1.1 Systematiek

'Beeldkwaliteit' is de term die gebruikt wordt om aan te geven op welk onderhoudsniveau iets onderhouden wordt. Het gaat hierbij om dat wat waarneembaar is en dan ook het beeld buiten genereert. Het meten en bepalen van deze kwaliteit is mogelijk door het gebruik van de, door het CROW landelijk vastgestelde, beeldmeetlatten. Hierin zijn 5 kwaliteitsniveau's te onderscheiden waarbij eenvoudig geldt: hoe lager de kwaliteit, hoe goedkoper het is. In onderstaande afbeelding is een dergelijke meetlat (voor de dekkingsgraad van bodembedekkende heesters) weergegeven.

Het toepassen van deze systematiek vraagt een andere werkwijze in zowel het voorbereiden als toezicht houden. Het afgesproken beeld moet behaald worden. De wijze waarop is, tenzij anders afgesproken, aan de uitvoerende partij.

Het gebruik van beeldmeetlatten kent een aantal voordelen:

Kwaliteit inzichtelijk voor gebruiker: aan de hand van afbeeldingen en omschrijvingen weet de gebruiker wat hij/zij mag verwachten.

Politieke keuzemogelijkheid: Keuzes in onderhoudsniveau wordt meetbaar waardoor keuzes te maken zijn.

Naast het bepalen van de beeldkwaliteit zal hiervan een vertaling naar de plattegrond moeten worden gemaakt. Hierbij is het mogelijk om verschillende gebieden (structurelementen) te onderscheiden die afzonderlijk een eigen beeldkwaliteit krijgen toegekend. Vanuit een integrale werkwijze en een integraal beeld worden alle onderdelen binnen de openbare ruimte (verhardingen, groen, etc.) die zich binnen een bepaald structurelement bevinden op hetzelfde niveau onderhouden. Hiernaast schept dit helderheid voor uitvoerende partijen. Dit zal in de volgende paragrafen voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk worden uitgewerkt.

Beleidskader 1:

Binnen een structurelement wordt integraal beheerd: alle onderdelen van de openbare ruimte die binnen een structurelement vallen worden op hetzelfde niveau onderhouden.

3.1.2 Structuurelementen

Het bepalen van het aantal en de te onderscheiden structuurelementen is gebaseerd op de volgende criteria:

Begrijpelijk en herkenbaar voor bewoner

Begrijpelijk en herkenbaar voor uitvoerende partij

De hoofdindeling kent hiermee een onderscheid wat in hoofdzaak bepaald is op basis van functie:

Centrum (+ begraafplaatsen) (geel).

Gebieden die zich in hoofdzaak kenmerken door het samenkomen en ontmoeten van mensen. In het centrum is veelal een grote concentratie winkels aanwezig. Daarnaast behoren begraafplaatsen als bijzonder element bij deze categorie. Deze toevoeging is voornamelijk doorgevoerd om op deze bijzondere plekken een gelijkwaardige kwaliteit met het centrum toe te kennen. Dit gebied komt zowel binnen de kernen Bodegraven als Reeuwijk-brug voor.

Woonwijk (roze)

Gebieden die zich in hoofdzaak kenmerken door de aanwezigheid van woningen. Dit is in hoofdzaak de nabije leefomgeving van burgers bestaande, uit kleinschalig groen, verhardingen en spelen.

Bedrijven (blauw)

Gebieden die zich in hoofdzaak kenmerken door de aanwezigheid van een hoge concentratie bedrijven/kantoren.

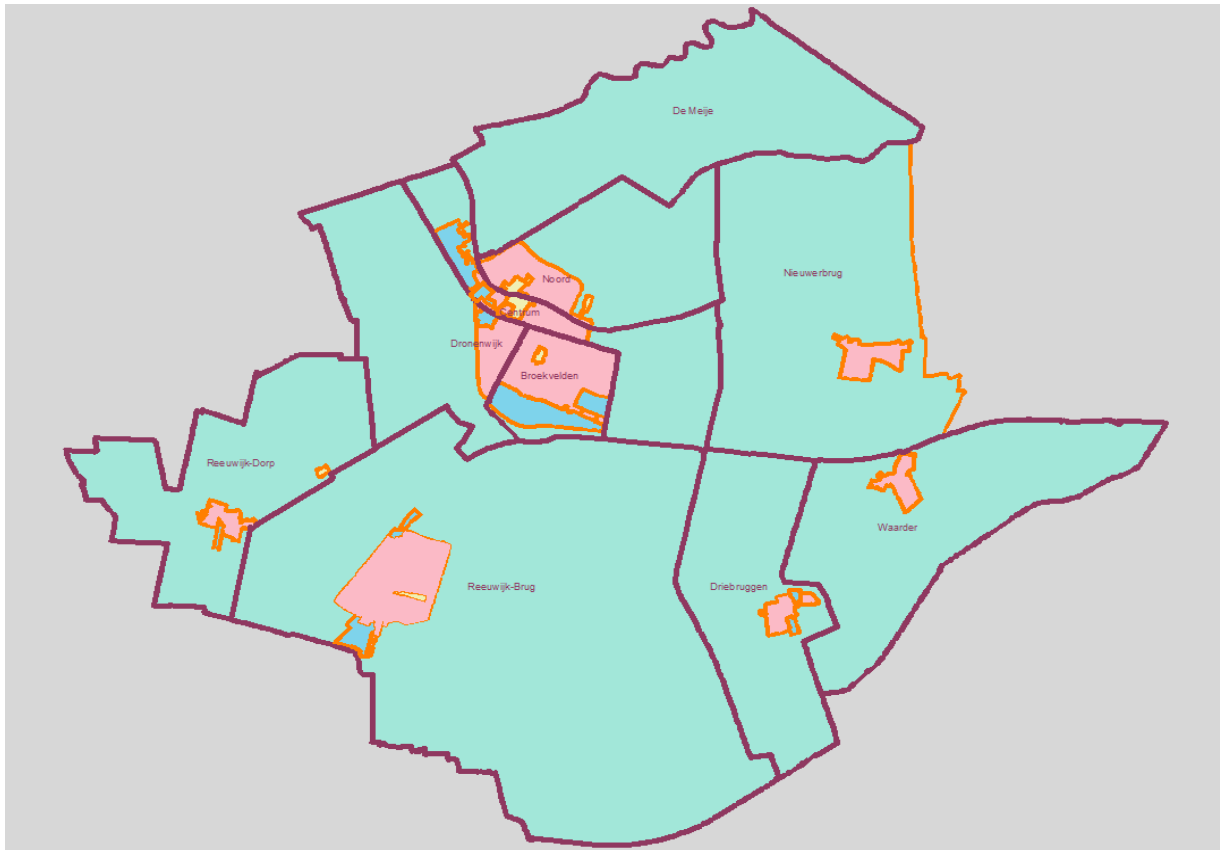
Buitengebied/landschap (groen)

Gebieden die zich in hoofdzaak kenmerken door groen en water. Recreatie is een functie die hier voorkomt. Veelal ligt het buiten de bebouwde kom, op enkele grote groen-blaue inprikkers na.

Beleidskader 2:

Er wordt een gebiedsdifferentiatie gehanteerd waarbij de volgende structuurelementen worden onderscheiden: centrum (+begraafplaatsen), woonwijk, bedrijventerrein en buitengebied

Op nevenstaande afbeelding is deze indeling weergegeven. In Bijlage I is dit per kern toegevoegd.

indeling structurelementen

3.1.3 Keuze beeldkwaliteit

De keuze van de beeldkwaliteit is een balans tussen de ambitie en beschikbare financiële middelen. Het centrum (+ begraafplaatsen) is een gebied wat door veel mensen wordt gebruikt. Dit gebied zal dan ook een hogere kwaliteit hebben dan de overige structurelementen. De volgende kwaliteiten, in de lijn waarop dat zullen worden gehanteerd:

Beleidskader 3:

De volgende kwaliteiten worden gehanteerd:

- Centrum (+ begraafplaatsen) : B
- Woonwijk : B
- Bedrijventerrein : C
- Buitengebied : C

In hoofdstuk 4 worden de financiële onderbouwing en consequenties hiervan weergegeven.

Naast het onderhoud is ook de inrichting bepalend voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Echter, deze kwaliteit strekt zich verder dan een functionele benadering. De inrichting benadrukt de identiteit van een kern. Deze gaat verder dan functies en kan juist aangepast zijn op de cultuurhistorie (opbouw) van een kern (zie hoofdstuk 2, Ambitie).

Wel kan gesteld worden dat op hoofdlijnen de indeling van structurelementen zoals die voor beheer geldt opgaat voor de inrichting en dan ook op hoofdlijnen gekoppeld is aan de materialen die binnen dit gebied toegepast worden. Gebakken materialen zullen dan ook bijvoorbeeld hoofdzakelijk in de gebieden met de hoogste beeldkwaliteit worden toegepast. Hierbij kunnen bijvoorbeeld binnen een zorgvuldige balans en gemotiveerd hoogwaardige materialen buiten het centrum en standaardmaterialen binnen het centrum worden toegepast.

Beleidskader 4:

De gebiedsdifferentiatie met toegekend beeldkwaliteit sluit in hoofdzaak aan op de toe te passen materialen (hoogwaardige materialen bij hoge beeldkwaliteit).

3.2 Gladheidbestrijding

Definitie : het sneeuw- en ijsvrij houden van de doorgaande wegen, straten en pleinen in de gemeente.

Voorbeeld : n.v.t.

Bijzonderheden : n.v.t.

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Inleiding

Binnen het hoofdstuk gladheidbestrijding wordt besproken wat het beleid ten aanzien van het begaanbaar houden van de wegen in de winterperiode is binnen de gemeente.

In deze paragraaf zal duidelijk worden hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk om wil gaan met gladheid en sneeuwval in de openbare ruimte. Er wordt op basis van meldingen door de meteodienst gereden langs vooraf vaststaande routes. In eerste instantie wordt preventief gestrooid. Bij extreme weersomstandigheden zijn ook curatieve routes benoemd.

In de subparagraaf 'beleid' is beschreven welk beleid er in de oorspronkelijke gemeentes van toepassing was. Vervolgens wordt er binnen het nieuwe beleid uiteengezet hoe de gemeente met de gladheidbestrijding om gaat.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1:

Door een gerichte strooitechniek zal zo min mogelijk dooimiddel gebruiken.

Beleidskader 2:

Uitgangspunt: preventieve bestrijding door middel van de natzout-strooimethode boven curatieve gladheidbestrijding hanteren (dit betekent minder dooimiddel)

Beleidskader 3:

In de strooiroutes is een prioritering aangebracht naar belang van het verkeer en de weg, waardoor niet overal direct de gladheid wordt bestreden.

Beleidskader 4:

De burger zal gestimuleerd en gefaciliteerd worden om zelf de gladheid te bestrijden in zijn directe omgeving.

Beleid

Wettelijk kader

De verantwoordelijkheid van de wegbeheerder voor het onderhoud van de weg is geregeld in artikel 15 e.v. van de Wegenwet. Bij geleden schade door de weggebruiker als gevolg van het in gebreke zijn of blijven kan de wegbeheerder aansprakelijk worden gesteld.

Aansprakelijkheid bij ongevallen als gevolg van gladheid door sneeuw, ijzel of rijp moet worden beoordeeld op grond van de onrechtmatige daad (art. 6:162 BW), waarbij het gaat om schade als gevolg van 'zaken en substanties die niet op het wegdek thuishoren'. Daarbij is er echter wel een onderscheid tussen gladheid door bijvoorbeeld sneeuw en een willekeurig voorwerp dat op de weg terechtkomt. Het is namelijk algemeen bekend dat wegen gedurende de wintermaanden als gevolg van vorst glad kunnen worden. Hierop wordt door of namens de wegbeheerder, met gebruikmaking van de moderne middelen, geanticipeerd. Voor de weggebruiker geldt dat hij zijn rijgedrag dient aan te passen aan de weersomstandigheden.

Oorspronkelijk gemeentelijk kader

Het beleid van beide voormalige gemeenten was er op gericht om de verkeersveiligheid te bevorderen en de doorstroming van het verkeer onder winterse omstandigheden te optimaliseren, alsmede de bereikbaarheid op peil te houden. Hiermee is het doel verkeersdoden en -gewonden te vermijden, maar tevens het voorkomen van materiële en maatschappelijke schade is een doelstelling.

Er waren verschillende strooiroutes. Bij aanhoudende gladheid werden deze routes vervolgens curatief gestrooid. Een en ander was opgenomen in Bodegraven in een Gladheidsbestrijdingsplan. Binnen Reeuwijk ging het volgens vastgestelde routes. Daarnaast kenden beide gemeenten het plaatsen van kisten gevuld met een zand/zoutmengsel.

In geval van preventieve strooiacties werd ter voorkoming van gladheid gestrooid op basis van specifieke, voor de regio opgestelde weersverwachtingen.

Om de milieuschade zo beperkt mogelijk te houden werd de natzout-methode toegepast. Hierbij wordt aan het strooizout de vloeistof calciumchloride toegevoegd. Waarbij calciumchloride vervangen kan worden door natriumchloride of magnesiumchloride. Met deze methode kan met minder zout gestrooid worden. Daarnaast kan er met natzoutstrooiers veel nauwkeuriger gestrooid worden. Hierdoor werd schade aan bermvegetatie tot een minimum beperkt.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Het beleid van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk wijkt niet af van de voormalige gemeentes. Het huidige beleid is er eveneens op gericht om de verkeersveiligheid te bevorderen en de doorstroming van het verkeer onder winterse omstandigheden te optimaliseren, alsmede de bereikbaarheid op peil te houden.

Er zijn 10 strooiroutes. Bij aanhoudende gladheid worden deze routes vervolgens curatief

gestrooid. Daarnaast kent het plan het plaatsen van kisten gevuld met een zand/zoutmengsel. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk verzorgt zelf het schoonhouden van de abri's en van enkele voetpaden.

In geval van preventieve strooiacties wordt ter voorkoming van gladheid gestrooid op basis van specifieke, voor de regio opgestelde weersverwachtingen. Dit in tegenstelling tot de curatieve bestrijdingsmethode, waarbij gestrooid wordt op het moment dat er sprake is van optredende of aanhoudende gladheid.

Er vindt afstemming plaats met omliggende uitvoerende instanties. Dit betreft, naast het Hoogheemraadschap van Rijnland, de omliggende gemeenten of partijen die namens de omliggende gemeenten de gladheidbestrijding verzorgen. Jaarlijks wordt door de ploegleiders besproken of de gladheidbestrijding op elkaar aansluit, of de aangehouden normen op elkaar aansluiten en op welke vlakken eventueel samengewerkt kan worden. Om de milieuschade zo beperkt mogelijk te houden wordt ook in de nieuwe gemeente de natzout-methode toegepast. Hierbij wordt aan het strooizout de vloeistof calciumchloride toegevoegd.

Het beleid blijft erop gericht dat op elk noodzakelijk tijdstip (dag en nacht) de gladheid preventief wordt bestreden op: Hoofdroutes voor voertuigen in de belangrijkste ontsluitingsroutes, busroutes, uitrukroute brandweer, Fietspaden en enkele wegen bij verzorgingshuizen en instellingen. Een en ander is opgenomen in een gladheidbestrijdingsplan voor de gehele nieuwe gemeente.

Milieu

Gladheidbestrijding en milieu lijken tegenstrijdig met elkaar. Bij de gladheidbestrijding worden zouten gebruikt die geen chemische samenstelling hebben (op den duur biologisch afbreekbaar zijn) maar bij inspoeling wel het wortelmilieu van planten zodanig beïnvloeden dat groei stagneert of de plant op den duur dood gaat.

Dat betekent dat met behulp van zeer fijn afgestelde zoutstrooiers en een uitgekiende strooiroute, het gebruik van zout tot een minimum wordt beperkt.

Beleidskader 1:

Door een gerichte strooitechniek zal zo min mogelijk dooimiddel gebruiken.

Denken aan het milieu betekent niet alleen zo min mogelijk dooimiddel gebruiken, maar ook een zo milieuvriendelijk strooimiddel voor de langere termijn. Daarbij is zand geen optie (slechts in noodgevallen bij extreme sneeuwval als de wegen niet schoon zijn te houden) omdat dit materiaal niet oplost en dus wegspoelt in de riolering, samen met het dooi- c.q. smeltwater. Dit leidt tot verstopping van het rioolstelsel, met alle gevolgen van dien.

Gladheid kan curatief bestreden worden. Dat wil zeggen met droog zout op een gladde (bevroren) of licht besneeuwde weg. Dit zout vreet door het inrijden in de bevroren laag en zorgt voor dooi en afvoer in de vorm van smeltwater.

Bij een preventieve bestrijding wordt echter een mengsel van zout en vloeibare

natrium/calciumchloride gebruikt. Hierdoor is veel minder strooimiddel nodig, waardoor de belasting van het milieu minder wordt. Bovendien is het effect op de verkeersveiligheid groter omdat de werking eerder is dan bij een curatieve bestrijding.

Beleidskader 2:

Uitgangspunt: preventieve bestrijding door middel van de natzout-strooimethode boven curatieve gladheidbestrijding hanteren (dit betekent minder dooimiddel).

Effectief en efficiënt

Gladheid en sneeuw komen meestal op veel plekken tegelijkertijd voor. Daarbij is plaatselijke kennis van groot belang. Binnen het plassengebied zijn de omstandigheden heel anders als in bijvoorbeeld de kern van Bodegraven.

De bestrijding kan niet op alle plaatsen tegelijkertijd gebeuren, ondanks dat er met meer ploegen tegelijkertijd uitgerukt wordt bij een melding.

Op basis van de omstandigheden, het gebruik en de verkeersveiligheid is een prioritering in routes aangebracht. De doorgaande verkeersroutes en de busroutes worden als eerste gestrooid. Het Plassengebied met zijn smalle wegen met aan weerskanten water heeft eveneens hoge prioriteit. Vervolgens worden de doorgaande straten gestrooid. De woonerven worden slechts bij extreme sneeuwval verzorgd.

Aan het einde van elk winterseizoen wordt de gladheidbestrijding geëvalueerd en wordt verslag uitgebracht aan het college van B&W.

Beleidskader 3:

In de strooiroutes is een prioritering aangebracht naar belang van het verkeer en de weg, waardoor niet overal direct de gladheid wordt bestreden.

Zelfwerkzaamheid burger

Vroeger was in de gemeentelijke APV een artikel opgenomen waarin iedereen verplicht werd het trottoir grenzend aan zijn/haar eigendom schoon van sneeuw en ijs te houden. Dat artikel is al lang verdwenen.

Omdat de gemeente niet overal tegelijkertijd kan komen en er zelfs plaatsen zijn waar helemaal niet machinaal te strooien is, wordt de burger gestimuleerd toch weer zelf in zijn directe omgeving de gladheidbestrijding op te pakken. Daartoe worden 5 kg zakjes zout gratis ter beschikking gesteld op het afvalbrengstation.

Op punten waar de gladheid snel toeslaat (bruggen e.d.) en soms tussen de te rijden routes door extra bestrijding noodzakelijk is, worden zoutkisten geplaatst waar de burger zout uit kan gebruiken voor de bestrijding van bijvoorbeeld een glad brugdek of fietspadgedeelte. De gemeente draagt zorg voor plaatsing en het vullen c.q. bijvullen van deze bakken.

Beleidskader 4:

De burger zal gestimuleerd en gefaciliteerd worden om zelf de gladheid te bestrijden in zijn directe omgeving.

3.3 Huishoudelijk afval

- Definitie** : huishoudelijk afval bestaat uit dingen die mensen niet meer nodig hebben. Bijvoorbeeld etensresten, groente- en fruitafval, verpakkings-materiaal. Lege flessen en oude kranten. Grof huishoudelijk afval is afval van huishoudens dat niet in een vuilniszak hoort, zoals een strijkplank, schemerlamp, bed, matras, stoel of kast. Maar ook groot wit- en bruingoed (tv, koelkast, wasdroger e.d.), een oude fiets en een schilderij.
- Voorbeeld** : het legen van minicontainers huis aan huis, legen van verzamelcontainers in de wijk, inzamelen van grof vuil via een afvalbrenghstation

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Inleiding

In Nederland wordt jaarlijks zo'n 9 miljard kg huishoudelijk afval opgehaald. De gemiddelde Nederlander gooit per jaar ongeveer 500 kilo afval weg. Dat is bijna 1,5 kilo per dag.

De vraag naar grondstoffen en energie neemt wereldwijd toe, de beschikbaarheid neemt af. Logisch gevolg: **grondstof- en energieprijzen stijgen. Afval** kan nieuwe grondstof en fossiele energie **vervangen!** De gemeente kan beheerder zijn van veel afval ofwel van veel grondstof en energie.

In deze paragraaf zal duidelijk worden hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk om wil gaan met de inzameling en verwerking van (grof) huishoudelijk afval. Het betreft restafval (grijs), GFT, plastic en papier.

In de subparagraaf 'beleid' is beschreven welke wettelijke kaders er van toepassing zijn en welk beleid er in de voormalige gemeentes van toepassing was. Vervolgens wordt er binnen het nieuwe beleid uiteengezet hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk beleidsmatig met het huishoudelijk afval om wil gaan.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1:

Het landelijk vastgestelde scheidingspercentage van 60% wordt minimaal behaald.

Beleidskader 2:

Afval dat als grondstof herbruikbaar is, wordt zoveel mogelijk gerecycled in nauwe samenwerking met de afvalinzamelaar en -verwerker.

Beleidskader 3:

Het restafval van grondgebonden woningen zal daar waar mogelijk via ondergrondse containers met een volmeldsysteem worden ingezameld.

Beleidskader 4:

De maximale loopafstand naar een (ondergrondse) verzamelcontainer is maximaal 150 m.

Beleidskader 5:

Binnen de exploitaties van nieuwbouwprojecten dient door de ontwikkelaar in de exploitatie financieel bijgedragen te worden aan de aanleg van een ondergrondse verzamelcontainer(s) voor restafval. Deze bijdrage zal de aanschaf en plaatsingskosten dienen te dekken.

Beleid

Wettelijk kader

(Gescheiden) inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen binnen het grondgebied van de gemeente is een wettelijke verplichting; op basis van de Wet Milieubeheer, ingevolge artikel 10.21. De gemeente kan het zelf uitvoeren of uitbesteden. Privatisering is niet mogelijk.

Oorspronkelijk gemeentelijk beleid

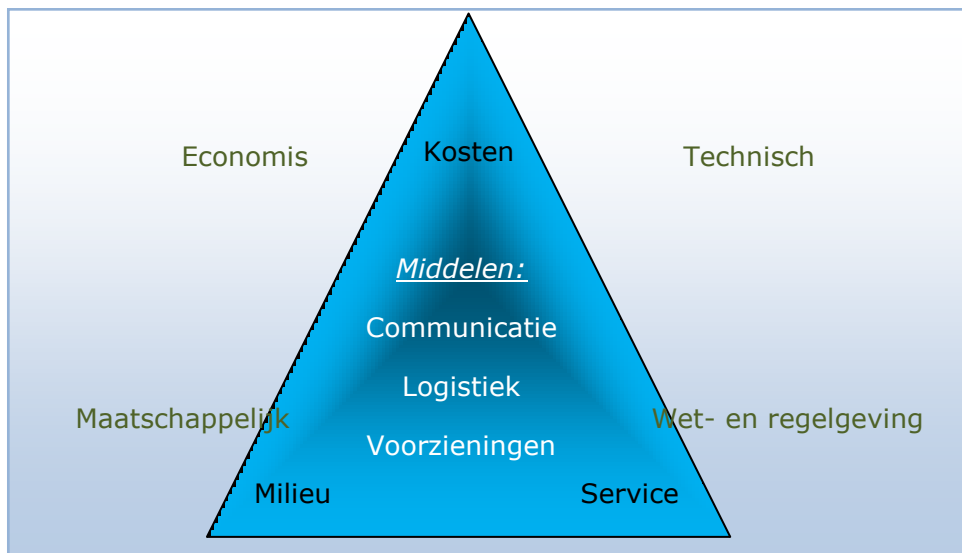
Binnen de wettelijke verplichting zoals hierboven genoemd werd door de voormalige gemeenten Bodegraven en Reeuwijk ook het HDO (handel, dienst, overheid) afval gerekend dat naar aard, omvang en hoeveelheid gelijk is aan huishoudelijke afvalstoffen. Deze inzameling vond op milieuhygiënische wijze plaats tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. De gemeenten hadden daartoe een Dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Cyclus N.V. uit Gouda voor verschillende perioden, maar met een looptijd van tien jaar. Cyclus handelt bij de uitvoering van de overeenkomst conform wetten, verordeningen, besluiten, maatregelen en voorschriften die daartoe door de Rijksoverheid, de provinciale of gemeentelijke overheid danwel door daartoe wettelijk aangewezen organen zijn vastgesteld.

Het papier werd in Bodegraven ingezameld met behulp van blauwe minicontainers. De verenigingen blijven daarbij ingezet. Zij ontvangen een vergoeding tot een bepaald bedrag per ton.

In Reeuwijk werd het papier uitsluitend via verenigingen, de Scouting en scholen ingezameld. Hierbij kreeg men een vastgestelde vergoeding als garantieopbrengst per kg.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Het afvalbeleid speelt zich af in het spanningsveld tussen milieu, service en kosten. Ook wel de afvalbeleidsdriehoek genoemd. Deze drie aspecten kunnen nooit gelijke prioriteit krijgen. Prioriteit voor milieu verhoogt (in principe) de kosten en eist meer inspanning van burgers, wat mogelijk ervaren wordt als een lagere service (bewoners worden dan verondersteld meer moeite te doen om afval gescheiden aan te bieden). Prioriteit voor service verhoogt de kosten en conflicteert (in principe) met maximalisatie van het milieurendement. Prioriteit voor lage kosten tenslotte, biedt weinig ruimte voor maatregelen die de service of het milieurendement verhogen. Voor het uitwerken van de beleidsmatig vastgestelde prioriteit(en), zijn een viertal middelen beschikbaar: communicatie, logistiek, voorzieningen en handhaving. De inzet van deze middelen zijn daarmee componenten van het beleid. Het gemeentelijk afval- en reinigingsbeleid is daarbij niet opzichzelfstaand, maar wordt gevormd in een externe omgeving van maatschappelijke, economische en technische ontwikkelingen en door wet- en regelgeving. In onderstaand overzicht zijn de beleidsaspecten, de middelen waarmee deze beïnvloed kunnen worden en de externe omgeving waarbinnen dit alles plaatsvindt, schematisch weergegeven.

Door het nemen van verschillende maatregelen in het kader van flankerend beleid zal het voorzieningen niveau meer dan gemiddeld zijn in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Desondanks blijft het doen stijgen van hergebruikpercentage een streven. De inzameling van plastic afval is in Bodegraven-Reeuwijk een succes dat moet blijven.

Flankerend beleid

Flankerende maatregelen die nader bestudeerd kunnen en zullen worden zijn o.a. het zoeken naar mogelijkheden voor het huis aan huis ophalen van grof vuil. Hoe vaak kan het tegen welke kosten en waarmee wordt de burger tot scheiding gestimuleerd? Het afvalbrenngstation zal nader bekeken worden op openingstijden in relatie tot kosten. Het scheiden van vuil kan gestimuleerd worden door faciliteiten te bieden aan de Kringloopwinkels die ook kleding kunnen en willen inzamelen in een grotere frequentie dat de huidige charitatieve instellingen. Het promoten van de compostvaten gekoppeld aan het uitdelen van compost in relatie tot het scheiden van GFT kan nadere uitwerking vinden

Communicatie

De burger zal regelmatig worden benaderd om de mogelijkheden en de noodzaak tot scheiding van het afval onder de aandacht te houden. Communicatie zal op verschillende manieren plaatsvinden. Via de digitale afvalkalender op de website. Overige items apart op de website. Informatie in de huis-aan-huis-bladen. Daarnaast zullen wellicht in regioverband thema's belicht worden om de verschillende zaken omtrent huishoudelijk afval onder de aandacht te brengen.

Het scheiden en inzamelen van afval

Het inzamelen van het huisvuil gebeurt wekelijks met hulp van mini-containers huis aan huis. In de wijken zijn opstelplaatsen aangewezen waarbij rekening is gehouden met het aantal mini-containers en het legen ervan. Er is een goed geoutilleerd afvalbrenngstation dat op zes halve dagen van de week geopend is. Burgers kunnen hier met behulp van een legitimatiebewijs en hun afvalpas vuil storten in diverse fracties. Het scheidingspercentage (hergebruik) van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk ligt op ca. 55%.

In het Plassengebied zijn wegen waar de huisvuilwagen nauwelijks kan komen. Daarvoor heeft de huidige inzamelaar speciaal materieel. Op een aantal plaatsen wordt het huisvuil door de bewoners per kruiwagen in een zak aan de weg gezet. In genoemd gebied zijn enkele bovengrondse verzamelcontainers voor recreatiewoningen.

Alle genoemde voorzieningen en methoden zijn erop gericht om minimaal het landelijk vastgestelde scheidingspercentage van 60% in 2015 te behalen (Landelijk afvalbeheerplan 2009-2021) binnen de nieuwe gemeente. Dat betekent dat er in de komende jaren extra inspanningen gepleegd zullen worden om dit percentage te bereiken.

Beleidskader 1:

Het landelijk vastgestelde scheidingspercentage van 60% wordt minimaal behaald

Grondstof en afval gaan samen

Omwille van het milieu dienen we verantwoord om te gaan met alles wat op een bepaald moment "overbodig" is. In het kader van het principe "cradle to cradle" wordt door afvalinzamelaars en -verwerkers steeds meer aandacht besteed aan het hergebruik van afvalstoffen. Daarin hebben de kringloopwinkels een belangrijke functie, maar ook het afvalmateriaal op zich kan als grondstof worden gebruikt voor nieuwe materialen en artikelen.

Binnen Nederland zijn steeds meer mogelijkheden voor scheiding en vernietiging ten behoeve van hergebruik. Cyclus als regionale afvalinzamelaar en verwerker heeft goede samenwerkingsrelaties en contracten met scheidingsbedrijven met geavanceerde scheidingsinstallaties. Dit geldt vooral voor het grof huishoudelijk afval als bruin- en witgoed.

Maar ook het binnen de gemeente al apart ingezamelde glas, plastic en papier vindt een goede weg als grondstof. Door de gescheiden inzameling te stimuleren met behulp van voorlichting en het bieden van de juiste faciliteiten en flankerend beleid, kan het hergebruikpercentage waarschijnlijk verder omhoog gebracht worden. Los van maatschappelijk ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben (recessie e.d.). Ook in contacten met milieubewegingen binnen de gemeente is het scheiden en hergebruik bij de burgers onder de aandacht te brengen en kan wellicht een ruimer afzetgebied gevonden worden als gevolg van innovatieve ideeën. Zo zijn er bijvoorbeeld materialen in te zamelen voor het maken van kinderspeelgoed in het buitenland.

Beleidskader 2:

Afval dat als grondstof herbruikbaar is wordt zoveel mogelijk gerecycled in nauwe samenwerking met de afvalinzamelaar en -verwerker

Inzamelmethodes milieuvriendelijk

De inzameling van het huishoudelijk afval kost tijd en vraagt afhankelijk van de inzamelmethode veel kilometers, dus vraagt veel brandstof en geeft uitlaatgassen. De huidige inzamelmethode is tweeledig.

(Ondergrondse) verzamelcontainers kennen een volmeldsysteem en worden alleen geleege wanneer de vullingsgraad bereikt is. Bovendien staan ze op strategische punten in de wijk. Dat betekent dat de huisvuilwagen gericht het vuil ophaalt en niet overal door de gehele woonwijk hoeft te rijden. Dit geeft een aanzienlijke vermindering van het aantal te rijden kilometers en geeft een lagere vervuilinglast.

Beleidskader 3:

Het restafval van grondgebonden woningen zal daar waar mogelijk via ondergrondse containers met een volmeldsysteem worden ingezameld

Gemak voor de burger

Het scheidingspercentage en het inzamelpercentage zijn slechts bereikbaar door enerzijds de inzet van het gemeentelijk beleid maar zijn sterk afhankelijk van de medewerking van de burger; de afvalproducent. Hoe eenvoudiger en vaker de burger het vuil kan afstaan hoe beter. Dat betekent dus enerzijds de (ondergrondse) containers zodat men bij een verzamelcontainer elk gewenst moment zijn afval kan wegbrengen. De minicontainer kan slechts eenmaal per veertien dagen aan de weg gezet worden en kan binnen die periode vol raken.

Het wegbrengen kan ook nadelen hebben. Vooral wanneer de zakken erg vol en zwaar zijn, is het wegbrengen moeilijk. Ook mensen die minder goed ter been zijn, kunnen problemen hebben met het wegbrengen van een vuilniszak.

Daarom is vastgesteld dat iedere bewoner binnen een loopafstand van 150 m¹ een verzamelcontainer tot zijn beschikking moet hebben. Deze afstand is gekozen op basis van wat voor de meeste mensen acceptabel is en goed te overbruggen. Er is gekozen voor ondergrondse containers uit oogpunt van het beeld van en in de wijk. Slechts bij hoogbouw komen bovengrondse containers vol in een cocon.

De locaties zijn zorgvuldig vastgesteld op basis van de kennis van de wijk zoals die binnen het gemeentelijk apparaat bestaat. De bewoners binnen het bereik van 150 m¹ van een container kunnen met hun afvalpas hun afval daarin deponeren.

Ook het goed functioneren van een afvalbrengstation dient het gemak voor de burger. Gezocht zal worden naar een nieuwe balans tussen openingstijden en kosten van beheer en exploitatie.

Beleidskader 4:

De vastgestelde maximale loopafstand naar een verzamelcontainer is een hard gegeven

Financiële lasten verdelen en zo laag mogelijk houden

De kosten van de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval worden gedekt uit de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht. Het is het streven om deze lasten voor de burger zo laag mogelijk te houden. Dat betekent dat ook de kosten zo laag mogelijk moeten blijven.

De kosten worden opgebouwd uit kosten voor:

- * Aanleg en onderhoud van de voorzieningen in de wijk of bij de burger
- * De inzamelkosten
- * De verwerkingskosten.

De twee laatstgenoemde worden door maatregelen zoals hier boven omschreven in beleidskader 1, 2 en 3 zo laag mogelijk gehouden. De eerste is te verdelen in twee zaken; het beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen en de aanleg van nieuwe voorzieningen. Met deze laatste is een forse investering gemoeid in bijvoorbeeld nieuwbouwprojecten. Binnen de voormalige gemeente Bodegraven was het gebruikelijk om in de grondexploitatie door de ontwikkelaar een bedrag te laten opnemen voor het aanbrengen en in stand houden van de voorziening. Dit zal in de huidige gemeente deels doorgezet gaan worden. Dat betekent dat de aanlegkosten verdeeld worden over de bewoners van de nieuwbouw en niet in de afvalstoffenheffing komen, dus voor rekening van alle burgers.

Beleidskader 5:

Binnen de exploitaties van nieuwbouwprojecten dient door de ontwikkelaar in de exploitatie financieel bijgedragen te worden aan de aanleg van een ondergrondse verzamelcontainer voor restafval. Deze bijdrage zal de aanschaf en plaatsingskosten dienen te dekken.

3.4 (Straat)reiniging

Definitie	: het handmatig en machinaal verwijderen van grof en fijn zwerfvuil onkruid en veegvuil op verhardingen, alsmede het verwijderen van blad en zwerfvuil uit groenvoorzieningen. Elke vorm van ongewilde bekladding met verf of andere daartoe bruikbare stoffen op onroerende en roerende zaken met uitzondering van voertuigen en tijdelijke objecten
Voorbeeld	: klein verpakkingsmateriaal, vuurwerkresten, blad, reclamepapier, tekens en leuzen op straatmeubilair, bruggen, viaducten en gevels van openbare gebouwen.

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Aantallen en hoeveelheden

Binnen het hoofdstuk straatreiniging wordt uiteengezet wat het "opruimbeleid" is binnen de gemeente.

In deze paragraaf zal duidelijk worden hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk om wil gaan met vervuiling en bekladdingen in de openbare ruimte. Afval op straat is een van de meest in het oog springende vervuilingen in de openbare ruimte. Hoe meer afval er ligt, hoe sterker de aantrekkende werking op meer afval is.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1:

Er zal terughoudend gebruik worden gemaakt van chemische middelen bij de bestrijding van onkruid in de verharding. Indien noodzakelijk worden er milieuvriendelijke graffiti-reinigingsmiddelen gebruikt

Beleidskader 2:

Op risicogebieden worden anti-hechtlagen aangebracht om bekladding te voorkomen

Beleidskader 3:

Illegale bekladding en beplakking wordt zo snel als mogelijk verwijderd worden om uitbreiding/uitlokking te voorkomen

Beleidskader 4:

Plaatsing/vervanging van afvalbakken zal geschieden volgens het 'nee, tenzij'-principe.

Beleidskader 5:

Op particulier terrein zal geen actie worden ondernomen. Daar waar het duidelijk onderdeel van de openbare ruimte uitmaakt zal de particulier aangeschreven worden ter verwijdering.

Beleid

Wettelijk kader

Met betrekking tot de straatreiniging en graffiti-verwijdering bestaat geen wettelijk kader. Het is aan de beheerder van de openbare ruimte om een kwaliteit van de buitenruimte te bepalen en in onderhoudsprogramma's uit te werken en te realiseren.

Oorspronkelijk gemeentelijk kader

Binnen de voormalige gemeenten Bodegraven en Reeuwijk werd met beelden gewerkt als het ging om het verwijderen van vuil. Daar waar mogelijk werd het vuil machinaal verwijderd, en daar waar nodig handmatig. Er zijn referentiebeelden aan het onderhoudsniveau gekoppeld, die resulteren in maatregelpakketten. Zo snel als mogelijk werden waargenomen illegale bekladding en beplakking verwijderd om uitbreiding/uitlokking te voorkomen.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Dit beleid zal ongewijzigd zijn ten opzichte van het bestaande beleid uit beide gemeenten. Dat wil zeggen dat er volgens de kwaliteitsniveaus, zoals vastgesteld in paragraaf 3.1, op basis van onderhoudsniveaus gewerkt wordt, gekoppeld aan de gebiedsdifferentiatie. Het reinigen van straten zal dus, net zoals alle onderdelen van de openbare ruimte, ook niet op basis van frequentie gebeuren, maar naar beeld.

Milieuaspecten, duurzaamheid

Binnen het totale gemeentelijke beleid speelt duurzaamheid en milieu een belangrijke rol. Dat betekent onder andere het minimale gebruik van chemische (bestrijdings-)middelen. Onkruid op verhardingen zal dan ook met bijvoorbeeld de DOP methode worden bestreden. Dat is een curatieve, pleksgewijze aanpak met daardoor minimaal gebruik van chemische vloeistoffen.

De beste methode is het voorkomen van onkruid. Hiervoor zullen er binnen het ontwerp van de openbare ruimte slechts daar verhardingen toegepast worden waar het echt noodzakelijk is en er intensief gebruik te verwachten is (voetpaden bijv.) Op die plaatsen is onkruidbestrijding namelijk minimaal noodzakelijk omdat het onkruid slijt door het gebruik van de paden.

Graffiti is vaak slechts te verwijderen door het gebruik van chemische oplosmiddelen. Ook hierbij wordt gezocht naar de meest milieuvriendelijke methode, waarbij zo weinig mogelijk middelen behoeven te worden ingezet.

Beleidskader 1:

Er zal terughoudend gebruik worden gemaakt van chemische middelen bij de bestrijding van onkruid in de verharding. Indien noodzakelijk worden er milieuvriendelijke graffiti-reinigingsmiddelen gebruikt.

Vuil trekt vuil aan

Ook dit is een veel gehanteerde slogan. Vuil, bekladding en beplakking in het zicht kunnen enerzijds aanstootgevend zijn en anderzijds tot meer uitlokken. De aanwezigheid ervan geeft een onverzorgde indruk van de gemeente (beheerder van de kwaliteit van de openbare ruimte).

Daarom is het van groot belang dat er zodra er iets van bekladding of beplakking aangebracht is, dit met de zo grootst mogelijke spoed te verwijderen. Maar ook bepaalde plaatsen die aantrekkelijk zijn of kunnen zijn voor graffiti, zodanig te behandelen dat de graffiti niet hecht en verwijdering dus veel minder hoeft plaats te vinden ontmoedigt deze vorm van vandalisme. Dit onderdeel wijkt als enige onderdeel af van de vastgestelde beeldmeetlatten en indeling in structurelementen.

Beleidskader 2:

Op risicogebieden worden anti-hechtlagen aangebracht om bekladding te voorkomen

Beleidskader 3:

Illegale bekladding en beplakking zal zo snel als mogelijk verwijderd worden om uitbreiding/uitlokking te voorkomen

Toepassing afvalbakken

In de openbare ruimte staan ca. 300 afvalbakken. Veelal wordt het plaatsen hiervan gecombineerd met een bank. Ervaring leert echter dat in veel gevallen het niet aanwezig zijn van afvalbakken leidt tot het meenemen van het afval, terwijl het bij een bak makkelijk wordt neergegoid. Voor afvalbakken zal dan ook een uitstervingsbeleid gehanteerd worden en hierbij (en bij herinrichtingen/uitbreidingen) het 'nee, tenzij' -principe gehanteerd worden. In eerste instantie wordt er geen bak geplaatst, tenzij blijkt dat er dermate sterke vervuiling optreedt dat een bak noodzakelijk is.

Beleidskader 4:

Plaatsing/vervanging van afvalbakken zal geschieden volgens het 'nee, tenzij'-principe.

Gezamenlijke zorgplicht

De gemeente zorgt voor het onderhoud en de inrichting van de openbare ruimte. Die ruimte is van niemand en tegelijkertijd van iedereen. Op de openbare ruimte hebben particuliere eigendommen zeer veel invloed. Het totaal geeft het beeld en de uitstraling van schoon en verzorgd of vuil en verwaarloosd.

In het kader van de totale uitstraling van de gemeente worden particulieren benaderd wanneer op hun eigendommen bekladding of beplakking voorkomt. Zij worden verzocht deze zaken te verwijderen. De gemeente zal op particulier terrein geen actie ondernemen, maar de eigenaar er wel op attenderen dat hij mede verantwoordelijk is voor het totaalbeeld.

Beleidskader 5:

Op particulier terrein zal geen actie worden ondernomen. Daar waar het duidelijk onderdeel van de openbare ruimte uitmaakt zal de particulier aangeschreven worden ter verwijdering.

Aantallen en hoeveelheden

Voor het berekenen van de kosten (Hoofdstuk 4) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem van Oranjewoud. Hierin zijn alle onderdelen geïnventariseerd en ingevoerd wat leidt tot onderstaand overzicht.

Aantallen en hoeveelheden afvalbakken per structurelement
hoeveelheden per 1-10-2011

code	Omschrijving	eenheid	Centrum	Wonen	Werken	Natuur & landschap	Totaal
6.06	Afvalbak (beheer derden)	st	18	111	6	9	144
6.07	Afvalbak	st	14	133	2	8	157

3.5 Riolering

Definitie : De riolering is een ondergronds systeem waarmee afvalwater uit stedelijke- en buitengebieden op een veilige en milieuverantwoordelijke manier wordt afgevoerd.

Voorbeeld : buizen, putten en pompen

Bijzonderheden : V-GRP is vastgesteld

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Inleiding:

Binnen het onderdeel wordt beschrijven hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk om wil gaan met de haar rioleringsstelsel en de verantwoordelijkheden die hierop rusten. Dit hoofdstuk vormt een uiteenzetting van de beleidskaderen zoals deze ook in het recent vastgestelde vGRP (december 2011) zijn vastgesteld.

Vanuit de integraliteit van dit beleidsdocument zijn deze gegeven opgenomen.

In de subparagraaf 'beleid' is beschreven welk beleid er in de oorspronkelijke gemeentes van toepassing was. Vervolgens wordt er binnen het nieuwe beleid uiteengezet hoe de gemeente met de verantwoordelijkheid op dit gebied om wil gaan.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidswijzer:

Op basis van de wetgeving zijn de gemeentelijke (afval)watertaken als volgt te onderscheiden:

Zorg voor de inzameling van stedelijk afvalwater.

Zorg voor het transport van stedelijk afvalwater.

Zorg voor de inzameling van hemelwater.

Zorg voor de verwerking van ingezameld hemelwater.

Zorg voor het grondwater waarbij de bestemming van het gebied niet wordt belemmerd.

Op grond van deze zorgplicht worden de volgende uitgangspunten nagestreefd.

Beleidskader 1:

De gemeente streeft ernaar om het aansluitpercentage van het stedelijk afvalwater op bijna 100% te handhaven en het huidige niveau van het milieutechnisch functioneren vast te houden.

Beleidskader 2:

Waar riolering niet tegen maatschappelijk verantwoorde kosten is te realiseren, wordt in overleg met het waterschap in principe gekozen voor de aanleg van IBA's.

Beleidskader 3:

Rioolvervangingen worden zoveel mogelijk worden gecombineerd met andere projecten zoals wegconstructies en ruimtelijke ontwikkelingen.

Beleidskader 4:

Behoudens kleine inbreidingen, waar wordt aangesloten op het stelseltype van de omgeving, wordt bij nieuwbouw altijd een gescheiden stelsel aangelegd. Bij bedrijventerreinen kan in overleg met het waterschap worden gekozen voor een verbeterd gescheiden stelsel. E.e.a. afhankelijk van het type bedrijven.

Beleidskader 5:

Afkoppeling van verhard oppervlak wordt toegepast voor klimaatsadaptatie, verbetering waterkwaliteit, ontlasting AWZI, gemalen en overstortlocaties. Afkoppelen geschied in principe alleen in combinatie met weg- en rioolreconstructies (werk met werk principe).

Beleidskader 6:

Als nabij een woning oppervlaktewater aanwezig is, moet bij nieuwbouw daarop het hemelwater worden geloosd.

Beleidskader 7:

De grens van het rioolstelsel ligt op de erfgrans (bij voorkeur in de vorm van een ontstoppingsput). De bewoners zijn verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en vervanging van het riool op eigen terrein.

Beleidskader 8:

Als een particulier redelijkerwijs niet bij machte is om een grondwaterprobleem op eigen terrein op te lossen, draagt de gemeente in principe zorg voor een voorziening in openbaar gebied.

Beleidskader 9:

De gemeente hanteert bij de theoretische toetsing van het rioolstelsel de landelijk geaccepteerde maatstaf (theoretische bui die maximaal eenmaal in de twee jaar voorkomt). Het stelsel moet deze bui aankunnen zonder langdurig noemenswaardig water op straat.

Beleidskader 10:

Vanuit leefbaarheid moet forse en extreme wateroverlast op straat zoveel mogelijk worden voorkomen. Hierbij worden de volgende criteria in acht genomen.

	Lichte overlast	Forse overlast	Extreme overlast
In woonwijk	2 x per jaar	1 x per 10 jaar	in principe nooit
Doorgaande wegen	1 x per 2 jaar	1 x per 25 jaar	in principe nooit
Kernwinkelgebied	1 x per 5 jaar	1 x per 50 jaar	in principe nooit

Beleidskader 11

De riolering wordt met een dusdanige frequentie geïnspecteerd dat er een goed en betrouwbaar beeld ontstaat over de kwaliteit van het rioolstelsel.

Beleidskader 13:

De gemeente is aanspreekbaar voor grondwateroverlast maar niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de grondwaterstand. De gemeente vormt het (grondwater)loket voor klachten en zorgt in samenwerking met de waterbeheerder voor een doelmatige aanpak.

Beleid

Wettelijk kader

De aanleg van riolering heeft een aantal belangrijke, maatschappelijke doelen:

Bescherming van de volksgezondheid: de aanleg en het beheer van riolering zorgt ervoor dat verontreinigd afvalwater uit de directe leefomgeving wordt verwijderd;

Het op peil houden van de kwaliteit van de leefomgeving: de riolering zorgt voor de ontwatering van de bebouwde omgeving door naast het afvalwater van huishoudens en bedrijven ook het overtollige regenwater van daken, pleinen, wegen e.d. in te zamelen en af te voeren;

Bescherming van de bodem, het grond- en oppervlaktewater: door de aanleg van riolering of individuele afvalwaterbehandelingsystemen wordt de directe ongezuiverde lozing van afvalwater op bodem- of oppervlaktewater voorkómen.

Vanwege deze belangrijke maatschappelijke redenen is de rioleringszorg wettelijk vastgelegd in de Wet milieubeheer en de Waterwet.

Oorspronkelijk gemeentelijk beleid

Binnen de voormalige gemeente Bodegraven waren de volgende beleids en uitvoeringsdocumenten van kracht:

- Waterplan, d.d. 23 september 2008
- GRP

Binnen de voormalige gemeente Reeuwijk werd er gewerkt vanuit:

- GRP

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

In december 2011 is het nieuwe GRP door de gemeenteraad voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk vastgesteld. Conform de wet milieubeheer zijn hierin de volgende onderdelen opgenomen:

Wat willen we bereiken, wat zijn de keuzes, ambities en doelen?

Welke voorzieningen zijn er met betrekking tot het stedelijk afvalwater, hemelwater en het grondwater?

Wat moeten we nog doen om de gestelde keuzes, ambities en doelen te kunnen halen?

Wat zijn de kosten daarvoor en hoe dekken we deze?

Keuzes en ambities in de rioleringszorg

Binnen het vGRP is een aantal beleidskeuzes, ambities en doelen opgenomen die betrekking hebben op de manier, waarop de gemeente Bodegraven-Reeuwijk haar zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater wil invullen. Bij het bepalen van de keuzes en ambities hanteert de gemeente de volgende voorwaarden: Doelmatig, efficiënt en integraal rioolbeheer

Duidelijke en redelijke rolverdeling gemeente en particulier
Harmonisatie en actualisatie (grondwater) bestaand beleid
Beperking overlast aan omgeving en burgers
Beperking belasting op het milieu

Keuzes en ambitie zorgplicht stedelijk afvalwater

Binnen en buiten de bebouwde kom van Bodegraven-Reeuwijk zijn nagenoeg alle percelen waar stedelijk afvalwater vrijkomt aangesloten op (druk)riolering of een IBA. Hiermee, en met de op orde zijnde berging en capaciteit (basisinspanning en waterkwaliteitsspoor) van het stelsel, voldoet de gemeente aan de wettelijke eis en regelgeving van het rijk en de waterschappen.

De ambitie ten aanzien van het stedelijk afvalwater is om het aansluitpercentage en het niveau van milieutechnisch functioneren de komende planperiode vast te houden.

Beleidskader 1:

De gemeente streeft ernaar om het aansluitpercentage van het stedelijk afvalwater op bijna 100% te handhaven en het huidige niveau van het milieutechnisch functioneren vast te houden.

Beleidskader 2:

Waar riolering niet tegen maatschappelijk verantwoorde kosten is te realiseren, wordt in overleg met het waterschap in principe gekozen voor de aanleg van IBA's.

Afstemming

Rioolvervangingsprojecten moeten zoveel mogelijk worden gecombineerd met andere projecten zoals wegreconstructies en ruimtelijke ontwikkelingen.

Ook zal afkoppelen altijd gecombineerd worden met weg- en rioolreconstructies (werk met werk principe). In principe wordt alleen het wegoppervlak afgekoppeld tenzij de daken op een eenvoudige en doelmatige manier meegenomen kunnen worden (met name grote dakoppervlakken).

Beleidskader 3:

Rioolvervangingen worden zoveel mogelijk worden gecombineerd met andere projecten zoals wegreconstructies en ruimtelijke ontwikkelingen.

Aan- en afkoppelen verhard oppervlak

De gemeente gaat verhard oppervlak niet afkoppelen om het afkoppelen, het is geen doel op zich.

Aangezien het stelsel van Bodegraven-Reeuwijk hydraulisch en milieutechnisch ruim voldoet aan de eisen zal er de komende jaren (kleinschalig) verhard oppervlak afgekoppeld worden met als belangrijkste doel toekomstige klimaatsveranderingen op te kunnen vangen (klimaatadaptatie).

Naast klimaatsadaptatie kan in overleg met de hoogheemraadschappen gekozen worden voor afkoppelen ten behoeve van het verbeteren van de waterkwaliteit, het ontlasten van de RWZI en de gemalen en bij overlastlocaties.

Alleen in Bodegraven Noord kan gekozen worden voor infiltratie door middel van IT-riolering ('poreus' riool t.b.v. infiltratie). Het overige deel van de gemeente kan worden afgekoppeld door middel van het aanleggen van een gescheiden stelsel.

Bij uitbreidingslocaties wordt altijd een gescheiden stelsel aangelegd (niet aankoppelen). Bij inbreidingslocaties wordt indien mogelijk afgekoppeld. De Hoogheemraadschappen (Rijnland en Stichtse Rijnlanden) worden bij het keuzeprocess van potentiële afkoppelprojecten betrokken aangezien het wel of niet afkoppelen consequenties kan hebben voor de Afval Water Zuiverings Installatie (AWZI), de gemalen en het oppervlaktewater. Per afkoppelproject zal bekeken worden of Rijnland en/of HDSR een financiële bijdrage levert.

De gemeente informeert in de planperiode de bewoners via een infobrief over wat er allemaal wel en niet mag in straten waarbij het verhard oppervlak is afgekoppeld. Hierbij moet men denken aan speciale locaties voor het wassen van auto's.

Tijdens het schrijven van beleidsstuk wordt er een afkoppelplan opgesteld voor Reeuwijk. Beleid en keuzes komen overeen met dit vGRP.

Beleidskader 4:

Behoudens kleine inbreidingen, waar wordt aangesloten op het stelseltype van de omgeving, wordt bij nieuwbouw altijd een gescheiden stelsel aangelegd. Bij bedrijventerreinen kan in overleg met het waterschap worden gekozen voor een verbeterd gescheiden stelsel. E.e.a. afhankelijk van het type bedrijven.

Beleidskader 5:

Afkoppeling van verhard oppervlak wordt toegepast voor klimaatsadaptatie, verbetering waterkwaliteit, ontlasting AWZI, gemalen en overstortlocaties. Afkoppelen geschied in principe alleen in combinatie met weg- en rioolreconstructies (werk met werk principe).

Grens en verantwoordelijkheden huisaansluitingen

Huisaansluitingen lopen vanaf het hoofdriool tot aan de gevel van het betreffende pand (in veel gevallen gedeeltelijk op particulier en openbaar terrein). Op de erfgrans wordt indien mogelijk een ontstoppingsputje opgenomen.

De aanlegkosten van de gehele rioolhuisaansluiting zijn altijd voor rekening van de eigenaar/ projectontwikkelaar (aanvrager) van het aan te sluiten pand (zowel bij in- als uitbreidingslocaties). Het deel van de huisaansluiting dat in het openbaargebied ligt wordt gerealiseerd door een door de gemeente goedgekeurde aannemer conform de eisen van de gemeente. Deze eisen zijn in een rioolaansluitverordening vastgelegd.

Na de aanleg wordt de gemeente eigenaar van het deel van de rioolhuisaansluiting dat in het openbaar gebied ligt. De kosten voor het onderhoud, reparatie en de vervanging van dit deel zijn voor de gemeente, tenzij uit onderzoek blijkt dat de eigenaar voor bepaalde schades en verstoppingen verantwoordelijk gehouden kan worden door het verkeerd gebruik van de leiding (frituurvet, schoonmaakdoekjes etc). Het deel op particulier gebied blijft in eigendom van de eigenaar. De eigenaar is in dit deel verantwoordelijk voor het onderhoud en de vervanging.

De rol van de particulier/projectontwikkelaar bij nieuwbouwlocaties:

Als de woning naast een watergang ligt moet het hemelwater geloosd worden op oppervlaktewater.

Het afvalwater en hemelwater moet altijd gescheiden worden aangeleverd op de erfgrans (ook bij gemene stelsels).

Beleidskader 6:

Als nabij een woning oppervlaktewater aanwezig is, moet bij nieuwbouw daarop het hemelwater worden geloosd.

De gemeente stelt geen hemelwaterverordening op omdat dit voornamelijk gezien wordt als een te zwaar middel en er in eerste instantie op basis van vrijwilligheid wordt gewerkt. Het maken van nieuwe en extra regels is geen gewenste situatie.

De rol van de particulier bij bestaande bouw:

Het hemelwater kan geloosd worden op het gemeentelijk riool indien de bewoners dit niet op eigen terrein kwijt kunnen.

Bij rioolvervanging kan de voorkant van de woningen afgekoppeld worden op kosten van de gemeente (met name grote gebouwen, flats etc.) indien er een gescheiden stelsel wordt aangelegd en indien de gemeente dit wenselijk vindt.

Het is verboden om hemelwater te lozen op drukriolering.

De gemeente zorgt er in deze situaties voor dat de bewoners hun overtollige grondwater kunnen lozen op een in het openbaar gebied gelegen voorziening zoals een drainageleiding of een dichte grondwaterafvoerleiding. Het is in principe niet toegestaan om het overtollige grondwater af te voeren via het gemengde rioolstelsel.

Beleidskader 7:

De grens van het rioolstelsel ligt op de erfgrans (bij voorkeur in de vorm van een ontstoppingsput). De bewoners zijn verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en vervanging van het riool op eigen terrein.

Beleidskader 8:

Als een particulier redelijkerwijs niet bij machte is om een grondwaterprobleem op eigen terrein op te lossen, draagt de gemeente in principe zorg voor een voorziening in openbaar gebied.

Er zal in eerste instantie gezocht worden naar een oplossing op woonblokniveau in het kader van doelmatigheid. Dit kan betekenen dat een woonblok bestaande uit bv 6 woningen 2 of 3 aansluitpunten krijgt op de erfgrans. Hier kunnen de eigenaren hun overtollige grondwater dan op lozen. Samenwerking tussen de bewoners is dus van belang. De kosten op particulier terrein zijn voor de eigenaren.

Keuzes en ambities zorgplicht hemelwater

De gemeente hanteert bij de theoretische toetsing van het rioolstelsel de landelijk geaccepteerde maatstaf, dit is een theoretische bui die maximaal eenmaal in de twee jaar voorkomt. Het stelsel moet deze bui aankunnen zonder noemenswaardige water op straat locaties. Daarnaast wordt het stelsel gecontroleerd op mogelijke knelpuntlocaties met een bui die 1 x per 10 jaar voorkomt. Op de knelpuntlocaties zal de gemeente bij wegreconstructies extra aandacht moeten besteden aan de inrichting van de openbare ruimte om wateroverlast te voorkomen.

De keuze tussen het bovengronds of ondergronds afvoeren van hemelwater wordt per project bepaald.

Overlast (water op straat situaties)

Met betrekking tot water op straat situaties moet forse overlast en extreme overlast zoveel mogelijk voorkomen worden om de leefbaarheid op peil te houden. Hierbij zal het afvloeiend hemelwater zo nodig via het oppervlak afgeleid worden naar open water. Ook zal er voldoende berging moeten zijn om het water zo lang mogelijk vast te houden voordat het wordt afgevoerd.

Er worden drie situaties onderscheiden:

Lichte overlast: korte perioden van water op straat. Water blijft tussen de banden. De straat wordt bij hevige regenval gebruikt als tijdelijke berging. Acceptabele frequentie, ter indicatie:

In woonwijken: (2 x per jaar)

Doorgaande wegen: (1 x per 2 jaar)

Kernwinkelgebied: (1 x per 5 jaar)

Forse overlast: grote hoeveelheden water op straat situaties (langer dan xx uur). Water dreigt de woningen/ winkels binnen te stromen. Doorgaande wegen zijn slecht toegankelijk. Putdeksels drijven op. Acceptabele frequentie, ter indicatie:

In woonwijken: (1 x per 10 jaar)

Doorgaande wegen: (1 x per 25 jaar)

Kernwinkelgebied: (1 x per 50 jaar)

Extreme overlast: ondergelopen tunnels, doorgaande wegen zo goed als niet bruikbaar. Water loopt woningen en winkels in. Acceptabele frequentie: in principe nooit. Extreme situaties.

Beleidskader 9:

De gemeente hanteert bij de theoretische toetsing van het rioolstelsel de landelijk geaccepteerde maatstaf (theoretische bui die maximaal eenmaal in de twee jaar voorkomt). Het stelsel moet deze bui aankunnen zonder langdurig noemenswaardig water op straat.

Beleidskader 10:

Vanuit leefbaarheid moet forse en extreme wateroverlast op straat zoveel mogelijk worden voorkomen. Hierbij worden de volgende criteria in acht genomen.

	Lichte overlast	Forse overlast	Extreme overlast
In woonwijk	2 x per jaar	1 x per 10 jaar	in principe nooit
Doorgaande wegen	1 x per 2 jaar	1 x per 25 jaar	in principe nooit
Kernwinkelgebied	1 x per 5 jaar	1 x per 50 jaar	in principe nooit

Inspectie

De toestand van de riolen wordt bewaakt door middel van videocamera inspecties. Indien na beoordeling van de inspectieresultaten blijkt dat ingrijpen noodzakelijk is, wordt adequate actie ondernomen.

De riolering moeten met een dusdanige frequentie worden geïnspecteerd zodat een goed en betrouwbaar beeld ontstaat over de kwaliteit van het rioolstelsel.

Gegevensbeheer

Objectgegevens van zowel het vrijvervalriool als de mechanische riolering moeten op een goede manier zijn verwerkt in het beheerpakket van de gemeente. Revisiebestanden en inspecties worden op korte termijn na afronding van de werkzaamheden verwerkt.

De toestand van vrijvervalriolen zal door videocamera inspectie worden onderzocht en de inspectiegegevens zullen in het rioleringsbeheersysteem worden opgeslagen. Om een goede afstroming in de vrijvervalriolering te kunnen handhaven is regelmatig onderhoud nodig. Jaarlijks wordt een deel van de riolering gereinigd en geïnspecteerd, de inspectieresultaten worden beoordeeld.

In de planperiode zullen ook verschillende onderzoeken worden uitgevoerd; onder andere naar het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de riolering. De resultaten hiervan worden meegenomen in het nieuwe vGRP dat in 2016 wordt opgesteld.

Samenwerken

Samenwerking in de waterketen is een belangrijk speerpunt in de komende planperiode. Samenwerking met de waterschappen zal in de komende planperiode vooral plaats vinden rondom onderzoeken die opgestart worden zoals het onderzoek naar rioolvreemd water, meten en monitoring en het opstellen van een incidentenplan riolering.

Beleidskader 11:

De riolering wordt met een dusdanige frequentie geïnspecteerd dat er een goed en betrouwbaar beeld ontstaat over de kwaliteit van het rioolstelsel.

Keuzes en ambities zorgplicht grondwater

De gemeente is niet verplicht alle problemen die door grondwaterstanden ontstaan op te lossen. De gemeentelijke zorgplicht beperkt zich tot structurele problemen, voor zover deze kunnen worden opgelost door doelmatige maatregelen in openbaar gebied.

Om afwegingen rond het grondwater te kunnen maken moet een beeld bestaan over eventuele grondwaterproblemen. Gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft geen uitgebreid onderzoek gedaan naar het voorkomen van grondwateroverlast in de gemeente. Uit beschikbare gegevens blijkt dat, ondanks de lage ligging, op beperkte schaal door mensen grondwateroverlast wordt ervaren terwijl een andere groep mensen een soortgelijke situatie niet als problematisch ervaart. Nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de bestemming die aan de gronden is gegeven moeten structureel van aard zijn. Klimatologische omstandigheden (waaronder calamiteiten zoals extreme neerslag en overstroming door rivieren) kunnen leiden tot een tijdelijk hogere grondwaterstand. De gebruiksfunctie wordt daardoor weliswaar tijdelijk verminderd, maar dat betekent niet dat deze ook op de langere termijn wordt aangetast.

Loketfunctie

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk is aanspreekbaar voor grondwateroverlast maar niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de grondwaterstand. De gemeente vormt het (grondwater)loket voor klachten en zorgt in samenwerking met de waterbeheerder voor een doelmatige aanpak.

De particulier zal aantoonbaar alles in het werk moeten stellen om grondwateroverlast op eigen terrein te bestrijden. Als de particulier hier niet toe in staat is en het is doelmatig dan neemt de gemeente de regierol op zich om samen met andere partijen de overlast op te lossen. De perceelseigenaar dient zelf te zorgen dat verblijfsruimten vocht dicht zijn.

Onderstaand is voor de 4 verschillende grondwatersituaties die zich kunnen voordoen

binnen de gemeente aangegeven hoe de gemeente in deze situaties omgaat met haar grondwaterzorgplicht.

Bij een "plotselinge" grondwaterpeilstijging.

In deze situatie is de grondwaterstand door omstandigheden geleidelijk of vrij plotseling gestegen. De gemeente gaat de oorzaak onderzoeken en treft indien onderstaande aspecten gelden op relatief korte termijn maatregelen in openbaar gebied.

de problematiek is ernstig, wat zich uit in één of meer van de volgende verschijnselen: gezondheidsklachten;

funderingschade;

het gebruik van de grond is belemmerd.

het probleem heeft enige omvang en speelt op buurtniveau.

de particulier is redelijkerwijs niet bij machte de situatie op eigen terrein op te lossen

Bij een bestaande enigszins gestabiliseerde en geaccepteerde grondwatersituatie

Het grondwatersysteem is bij deze situaties al jaren stabiel. Woningen hebben al tientallen jaren te maken met droge, vochtige of natte kruipruimten. In deze situatie neemt de gemeente alleen maatregelen in combinatie met weg- en rioolreconstructies.

Weg- en rioolreconstructies

Een eventueel gewenste grondwaterpeil verlaging wordt indien mogelijk meegenomen met weg- en rioolreconstructies door de aanleg van grondwaterafvoerleidingen en drainageleidingen. Uitgangspunt hierbij is het dichtstbijzijnde oppervlaktewaterpeil. Er zal in principe nooit gekozen worden voor een bemalen drainagesysteem.

De grondwatersituatie mag na realisatie van de weg- en rioolreconstructies niet verslechteren en bij een relatief hoge grondwaterstand worden maatregelen genomen om het grondwaterpeil zo mogelijk te verlagen of de bewoners de mogelijkheid te geven overtollig grondwater te lozen.

De gemeente zal in gebieden met een hoge grondwaterstand preventief een grondwaterafvoerleiding of een drainageleiding meeleggen met het riool waarop bewoners hun overtollige grondwater op kunnen lozen. Ook in deze situatie kiest de gemeente ervoor om dit bij voorkeur op blokniveau te regelen.

Bij de ontwikkeling van nieuwbouwplan

In een waterparagraaf wordt de grondwatersituatie beschreven van het nieuwbouwplan. In deze paragraaf worden eisen gesteld aan drooglegging en de ontwateringsdiepte.

Beleidskader 12:

De gemeente is aanspreekbaar voor grondwateroverlast maar niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de grondwaterstand. De gemeente vormt het (grondwater)loket voor klachten en zorgt in samenwerking met de waterbeheerder voor een doelmatige aanpak.

3.6 Honden(poep)

Definitie	: vervuiling op straten, pleinen en in plantsoenen en speelvoorzieningen in de vorm van uitwerpselen van honden (en katten)
Voorbeeld	: n.v.t.

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Aantallen en hoeveelheden

Inleiding:

Binnen het hoofdstuk honden(poep) worden de onderdelen die relatie hebben met hondenpoep niet besproken. Het betreft hier depot-dogs, hondenpaaltjes, speciale bebording e.d.

In deze paragraaf zal duidelijk worden hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk om wil gaan met de hond en de hondenbezitter in de openbare ruimte. Er wordt duidelijk ruimte voor hen gecreëerd en voorzieningen worden aangeboden ten behoeve van de kwaliteit en de netheid van de openbare ruimte.

In de subparagraaf 'beleid' is beschreven welk beleid er in de oorspronkelijke gemeentes van toepassing was. Vervolgens wordt er binnen het nieuwe beleid uiteengezet hoe de gemeente met de uitwerpselen van honden om wil gaan.

De subparagraaf 'getallen en budgetten' beschrijft de kwantitatieve gegevens van de voorzieningen.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1:

Binnen 'centra' en daar waar uit ervaring blijkt dat veel honden worden uitgelaten worden zakjesdispensers geplaatst. Dit kan ook op gangbare routes in de wijken zijn.

Beleidskader 2:

Door de gehele gemeente heen wordt één type zakjesdispenser geplaatst.

Beleidskader 3:

Er worden speciale gelegenheden voor het uitlaten van honden (hondenuitlaatstroken) gerealiseerd.

Beleid

Wettelijk kader

Met betrekking tot de bestrijding van hondenpoep in de openbare ruimte is geen wettelijk kader geformuleerd. Het is aan de gemeente zelf hoe er mee om te gaan.

Oorspronkelijk gemeentelijk beleid

In de APV's van de voormalige gemeenten staan een aantal zaken opgenomen met betrekking tot loslopende honden: Zij moeten een identificatiemerk hebben en aangelijnd lopen. Loslopen mag op speciaal daartoe aangewezen plaatsen. Dit geldt niet voor aantoonbaar gekwalificeerde geleide-(hulp-)honden.

De eigenaar is verplicht buiten de daartoe aangewezen plaatsen de uitwerpselen onmiddellijk te verwijderen.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

De hond zal, o.a. in het kader van het Dierenwelzijn, in de openbare ruimte een duidelijke plaats toegewezen krijgen in de vorm van faciliteiten voor de hond en de hondenbezitter. Daarnaast zullen hondenbezitters ook spelregels krijgen om overlast van de uitwerpselen van honden te voorkomen. Zo zullen er speciale uitlaatstroken gemaakt worden en komen er op verschillende plaatsen zakjesdispensers te staan, waar speciale zakjes uit te halen zijn waar de hondenuitwerpselen in gedaan kunnen worden. Het faciliteren van voorzieningen ontslaat de hondenbezitter dan ook niet van de eigen verantwoordelijkheid om verantwoordelijk met de buitenruimte om te gaan.

Ter plaatse van speelplekken en plekken waar veel (kleine) kinderen komen zullen markeringen aangebracht worden die duidelijk maken dat honden hier niet welkom zijn zonder hun baasje. Daar mag namelijk door de hond niets achtergelaten worden, ook niet na opruimen. Uitwerpselen geven na opruimen namelijk nog altijd gezondheidsrisico's voor met name kinderen. Het infectiegevaar is te groot.

Faciliteiten hondenbezitter

De streef naar een succesvolle buitenruimte (zie hoofdstuk 2), waarbij inrichting, gebruik en beheer zorgvuldig en integraal op elkaar zijn afgestemd. De gemeente wil daartoe spelende kinderen en andere weggebruikers, conform de vastgestelde beeldkwaliteit, schone speelplaatsen en stoepen aanbieden. Tegelijkertijd wil de gemeente honden en de hondenbezitter de ruimte bieden en hen helpen overlast te beperken.

De hondenbezitter wordt conform de APV verplicht de uitwerpselen op te ruimen.

Daarvoor zijn voldoende afvalbakken aanwezig en worden opruimzakjes aangeboden.

Bebording

Daar waar hondenpoep erge overlast kan veroorzaken, worden speciale bordjes aangebracht die aangeven dat de hond daar niet mag poepen. Deze bordjes komen met name bij kinderspeelplaatsen en scholen.

Speciale uitlaatroutes aan de randen van de wijken zijn met herkenbare bordjes gemarkeerd.

Afvalbakken

In de openbare ruimte worden voldoende afvalbakken geplaatst voor het verwijderen van de opgeruimde hondenpoep. Dit betreffen zowel gewone afvalbakken als de speciale 'depo-dogs'.

Opruimmiddelen

Elke nieuwe hondenbezitter krijgt een houder voor opruimzakjes aan de riem of sleutelhanger meegeleverd. Meerdere zakjes zijn te koop in de supermarkten in de gemeente.

Beleidskader 1:

Binnen 'centra' en daar waar uit ervaring blijkt dat veel honden worden uitgelaten worden zakjesdispensers geplaatst. Dit kan ook op gangbare routes in de wijken zijn.

Stimuleren gebruik

Dat de hondenbezitter "geholpen" moet worden bij het opruimen van de uitwerpselen van zijn hond is bekend. Dat er veel uitvluchten worden bedacht om dit niet te hoeven doen is ook bekend. Middels de eerder genoemde sleutelhanger kan men ongemerkt de opruimzakjes bij zich hebben. Maar op enkele plekken in centrumgebieden zullen zakjes dispensers gemonteerd worden om door de gehele gemeente heen de beschikking te hebben over zakjes. Deze dispensers zijn speciaal hiervoor ontwikkeld zijn om vandalisme in de vorm van het uitnemen en laten slingeren/wegwerpen van veel lege zakjes in het openbaar gebied tegen te gaan. Door middel van een goede communicatie en de zakjesdispensers op de juiste (logische) plekken te plaatsen, kan vandalisme teruggedrongen worden en gebruik gestimuleerd worden.

Beleidskader 2:

Door de gehele gemeente heen wordt één type zakjesdispenser geplaatst.

Spreiding geeft gebruik

De hondenbezitter zal een redelijk vaste route hebben voor het uitlaten van zijn hond. Dat betekent dat hij vaak via dezelfde weg op zoek is naar een ruimte waar hij zijn hond zijn/haar gang kan laten gaan. Bekend is dat de meeste hondenbezitters maximaal zo'n half uur erop uit zijn als het gaat om de reguliere uitlaattijd overdag.

Ruimte creëren

In de zeer verharde en “verstedelijkte” gebieden zoals de centra zullen de uitwerpselen van honden opgeruimd moeten worden. Maar in meer groene gebieden met meer openbare ruimte is het mogelijk om andere faciliteiten zoals uitlaatstroken te bieden. De hond moet evengoed ruimte hebben als de mens c.q. hondenbezitter. Wanneer het echte buitengebied te ver weg is, zal bekeken worden of de aanleg van hondenuitlaatstroken tot de mogelijkheden behoort. Hierbij dienen overlast voor omwonenden en het reinigen van de strook goed in ogenschouw te worden genomen.

Beleidskader 3:

Er worden speciale gelegenheden voor het uitlaten van honden (hondenuitlaatstroken) gerealiseerd.

Aantallen en hoeveelheden

Voor het berekenen van de kosten (Hoofdstuk 4) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem van Oranjewoud. Hierin zijn alle onderdelen geïnventariseerd en ingevoerd wat leidt tot onderstaand overzicht.

Aantallen en hoeveelheden t.b.v. honden(poep) per structuurelement
hoeveelheden per 1-10-2011

code	Omschrijving	eenheid	Centrum	Wonen	Werken	Natuur & landschap	Totaal
6.04	Hondenbakken	st.	4	60	-	-	64
6.05	Hondenaanwijsbord	st.	3	49	-	2	54

3.7 Wegen, verkeer en parkeren

- Definitie : Alle voorzieningen gemaakt van verhardingsmaterialen in de openbare ruimte die gebruikt worden voor het verplaatsen van personen en goederen en het parkeren van voertuigen.
- Voorbeelden : Rijbanen, parkeerplaatsen, fietspaden en voetpaden.
- Bijzonderheden : Spoorwegen zijn ook voorzieningen voor het verplaatsen van personen en goederen, maar omdat deze in beheer en onderhoud zijn bij derden worden hiervoor geen beleidskaders opgesteld.

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Aantallen en hoeveelheden

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1

Het wegennet voor de verschillende vervoerswijzen is zo robuust dat deze de vraag naar verplaatsingen vlot (zonder stagnatie) kan verwerken.

Beleidskader 2

Het dwarsprofiel en de inrichting van de wegen zijn in overeenstemming met de daaraan toegekende functie en gebruik.

Beleidskader 3

De inrichting van de wegen is zodanig dat de functie van de wegen duidelijk en herkenbaar is.

Beleidskader 4

Alle wegen binnen de gemeente zijn gecategoriseerd volgens het concept "duurzaam veilig".

Beleidskader 5

Parkeeroverlast dient te worden voorkomen.

Beleidskader 6

Het parkeerbeleid is vraagvolgend: de parkeervraag wordt (zoveel mogelijk) gefaciliteerd daar waar de daadwerkelijke behoefte is.

Beleidskader 7

Voor de bezoekers van woningen binnen de centrumgebieden en woongebieden dienen voldoende openbaar toegankelijke parkeerplaatsen aanwezig te zijn.

Beleidskader 8

Op bedrijventerreinen is het uitgangspunt dat in de parkeerbehoefte wordt voorzien op eigen terrein.

Beleidskader 9

Het invoeren van parkeerregulering wordt zoveel mogelijk voorkomen. Er wordt pas hiertoe overgegaan als alle alternatieven zijn onderzocht en er geen andere oplossing is.

Beleidskader 10

Er wordt geen betaald parkeren ingevoerd, behalve op de bedrijventerreinen en de vrachtautoparkeerplaatsen.

Beleid

Wettelijk kader

In hoofdstuk IV van de Wegenwet staan artikelen met betrekking tot het onderhoud van wegen. De gemeente heeft te zorgen dat de binnen haar gebied liggende wegen (met uitzondering van rijkswegen, provinciale wegen, waterschapswegen en wegen waarop door een ander tol wordt geheven) in goede staat verkeren. Aan deze verplichting wordt voldaan wanneer de weg goed is onderhouden en de verharding in overeenstemming is met wat in de wegenlegger is omschreven.

In de Wegenverkeerswet 1994 is vastgelegd dat de gemeente als wegbeheerder ook bevoegd is tot het nemen van verkeersmaatregelen (verkeersbesluiten) voor haar wegen, welke bijvoorbeeld bijdragen aan de veiligheid en bruikbaarheid van deze wegen. In het Burgerlijk Wetboek is de aansprakelijkheid geregeld voor schade als gevolg van een onrechtmatige daad. Indien de wegbeheerder aansprakelijk wordt gesteld voor schade die iemand lijdt als gevolg van gebreken aan de weg, dan dient deze wegbeheerder aan te tonen dat hij de inspectie en het onderhoud van de wegen (incl. fiets- en voetpaden) met optimale zorg uitvoert.

Rijksbeleid

In 1997 hebben de Minister van Verkeer en Waterstaat, het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen een intentieverklaring over het Startprogramma Duurzaam Veilig ondertekend. Hierin zijn o.a. afspraken gemaakt om met een Duurzaam Veilige infrastructuur te komen tot een reductie van het aantal verkeersslachtoffers. Bij duurzaam veilige infrastructuur kan een weggebruiker aan het wegbeeld zien welk rijgedrag van hem wordt verwacht. Hiertoe is er een indeling van het wegennet gemaakt (het wegcategoryingsplan). In dit plan zijn aan alle wegen een functie toegekend. Vervolgens dient de inrichting van de weg in overeenstemming te komen met de daaraan toegekende functie.

Het werken naar het eindbeeld van een Duurzaam Veilig ingericht wegennet vraagt tijd, geld en moeite. Om de wegcategoryeën (functie van de wegen) voor de weggebruiker snel en beter herkenbaar te maken zijn in 2003 de Essentiële Herkenbaarheidkenmerken van Duurzaam Veilige Wegen vastgesteld. Als dominant onderscheidend herkenbaarheidkenmerk is de (kant- en as) markering in combinatie met de snelheidslimiet benoemd. Deze vormen van markering zijn relatief eenvoudig aan te brengen, zijn sterk opvallend, continue zichtbaar en hebben een zekere gedragsturende werking.

Bij de inrichting van de wegen wordt zoveel mogelijk de richtlijnen opgenomen in de CROW-publicaties gevolgd. De belangrijkste publicatie is hierbij de ASVV 2004 (Aanbevelingen voor verkeersvoorzieningen binnen de bebouwde kom).

Uit het hierbovenstaande blijkt dat de verkeerskundige (beleids)uitgangspunten voor een groot deel de inrichting van de wegen bepalen. Dit resulteert in een hoeveelheid verhardingen die vervolgens moeten worden onderhouden.

Oorspronkelijk gemeentelijk beleid

Beide voormalige gemeenten onderschreven bij de inrichting van de wegen het 'Duurzaam Veilige' gedachtegoed.

In de voormalige gemeente Bodegraven was in het Wegenbeleidsplan Beleids- en beheerplan Wegbeheer 2006-2010 vastgelegd hoe de openbare verhardingen worden onderhouden. De verhardingen werden systematisch beheerd en onderhouden volgens het door de CROW ontwikkelde beheerssysteem.

In de voormalige gemeente Reeuwijk was geen wegenbeleidsplan vastgesteld, maar de verhardingen werden ook beheerd en onderhouden op dezelfde wijze als in de voormalige gemeente Bodegraven.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

In de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zullen de wegen net als in de voormalige gemeenten systematisch worden beheerd en onderhouden. Wel worden er (verkeerskundige) beleidskaderen opgesteld welke van invloed zijn op de inrichting van de wegen en hiermee op de hoeveelheid te onderhouden verhardingen.

Robuust netwerk

De openbaar vervoervoorzieningen in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is beperkt. Bodegraven heeft een spoorwegstation en er is een buslijndienst tussen Bodegraven en Gouda. Daarnaast rijden er nog enkele buurtbussen. Hierdoor zijn de bewoners en bezoekers voor hun verplaatsingen grotendeels aangewezen op hun eigen vervoersmiddelen. Voor deze verplaatsingen is een goed infrastructureel netwerk (een robuust wegennet) nodig met een goede afstemming tussen het onderliggende wegennet en het hoofdwegennet. Hierbij gaat het niet alleen om autowegen, maar ook om fiets- en voetpaden. Een robuust wegennet is een netwerk dat in staat is om nu en in de toekomst te voldoen aan de actuele verkeersvraag.

Beleidskader 1:

Het wegennet voor de verschillende vervoerswijzen is zo robuust dat deze de vraag naar verplaatsing vlot (zonder stagnatie) kan verwerken.

Inrichting

In het wegcategoriseringsplan zijn aan alle wegen in de gemeente een functie toegekend: een stroomfunctie, een gebiedsontsluitingsfunctie of een erftoegangsfunctie. Verder wordt er onderscheid gemaakt tussen wegen gelegen binnen of buiten de bebouwde kom.

Beleidskader 2:

Het dwarsprofiel en de inrichting van de wegen zijn in overeenstemming met de daaraan toegekende functie en gebruik.

Voor de herkenbaarheid is van belang is dat de Essentiële Herkenbaarheidkenmerken op de wegen zijn aangebracht. Hierbij zal een optimalisatie en balans in het totale ontwerp van de openbare ruimte gevonden moeten worden.

Beleidskader 3:

De inrichting van de wegen is zodanig dat de functie van de wegen duidelijk en herkenbaar is.

Worden bij de inrichting van de wegen de richtlijnen van de CROW gevolgd dan is deze Duurzaam Veilig.

Beleidskader 4:

Alle wegen binnen de gemeente zijn gecategoriseerd volgens het concept "duurzaam veilig".

Parkeren

De algemene doelstelling van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is dat parkeeroverlast wordt voorkomen. Nu is parkeeroverlast subjectief en vormt het de verhouding tussen de ruimtelijke mogelijkheden en de wijze waarop de gebruiker zich gedraagt.

Beleidskader 5:

Parkeeroverlast dient te worden voorkomen

Sociaal-economische functies (wonen, werken en recreëren) trekken verkeer aan. Parkeernormen worden opgesteld om het aantal benodigde parkeerplaatsen voor een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling (bestemmingsplan, bouwplan) te realiseren. Hiermee wordt geprobeerd te voorkomen, dat een tekort aan parkeercapaciteit bij dergelijke bouwprojecten een negatief effect heeft op de omgeving. Met behulp van parkeernormen wordt bepaald hoeveel parkeerplaatsen er bij ruimtelijke ontwikkelingen minimaal moeten worden gerealiseerd.

Bewoners en bezoekers parkeren hun voertuig het liefst direct bij hun woning of bestemming. Het niet realiseren van een parkeermogelijkheid vlakbij de woning of bestemming, kan leiden tot foutief of ongewenst parkeergedrag. Parkeerplaatsen dienen daarom altijd verspreid over het gebied gerealiseerd te worden.

Beleidskader 6:

Het parkeerbeleid is vraagvolgend: de parkeervraag wordt (zoveel mogelijk) gefaciliteerd daar waar de daadwerkelijke behoefte is.

Bij de parkeernormen staat ook het aandeel bezoekers vermeld. Het aandeel bezoekers is in de parkeernorm verwerkt. De reden waarom dit aandeel staat genoemd is omdat dit aandeel van de parkeernorm altijd voor iedereen toegankelijk moet zijn. Steeds vaker worden bepaalde parkeergelegenheden op privéterrein gerealiseerd (die alleen voor bijvoorbeeld bewoners toegankelijk zijn).

Beleidskader 7:

Voor de bezoekers van woningen binnen de centrumgebieden en woongebieden dienen voldoende openbaar toegankelijke parkeerplaatsen aanwezig te zijn.

Ook op bedrijventerreinen is het uitgangspunt dat de initiatiefnemer zelf moet voorzien in voldoende parkeerruimte. Aangezien de mogelijkheid tot parkeren (welke vorm dan ook) onderdeel uitmaakt van de totale bedrijfsvoering is op de bedrijventerreinen het uitgangspunt dat er geparkeerd wordt op de bedrijfspercelen en niet in de openbare ruimte.

Beleidskader 8:

Op bedrijventerreinen is het uitgangspunt dat er op eigen terrein in de parkeerbehoefte wordt voorzien.

Regulering parkeren

Met het invoeren van parkeerregulering kan worden bereikt dat de aanwezige parkeervoorzieningen worden gebruikt door die categorieën parkeerders waarvoor ze bestemd zijn. Parkeerregulering maakt gebruik van het verschil in parkeerduur. Er zijn twee soorten parkeerders: langparkeerders en kortparkeerders. Het liefst parkeert iedereen zijn auto zo dicht mogelijk bij hun bestemming en als de mogelijkheid hiertoe aanwezig is, zal men dat ook niet laten. Niet voor elke parkeerder is het belang of de behoefte hiertoe echter even groot. Langparkeerders (werkers) accepteren in het algemeen een grotere loopafstand dan kortparkeerders. Voor kortparkeerders, zoals bezoekers, is de maximaal geaccepteerde afstand afhankelijk van het bezoekmotief: mensen die recreatief gaan winkelen accepteren grotere afstanden dan mensen die doelgericht boodschappen gaan doen.

Parkeerregulering wordt voornamelijk toegepast in centrumgebieden of op bedrijventerreinen. In centrumgebieden is door de aanwezigheid van zowel 'wonen', 'werken' als 'winkelen' altijd sprake van een menging van lang- en kortparkeerders. In deze gebieden is niet altijd de ruimte aanwezig om voldoende parkeerplaatsen te

realiseren en in de woonstraten rondom de centrumgebieden (schilgebied) kan overlast ontstaan van parkeerders van het centrumgebied. Om het centrum bereikbaar te houden en parkeerders in omliggende woonstraten te kunnen weren, kan het invoeren van parkeerregulering noodzakelijk zijn. Buiten de centrumgebieden, oftewel in gewone woonstraten, is hoofdzakelijk alleen sprake van 'wonen' waardoor er normaal gesproken geen menging voorkomt tussen verschillende categorieën parkeerders. Het invoeren van parkeerregulering in gewone woonstraten betekent meestal slechts een verplaatsing van het probleem. Met de gewone parkeermaatregelen, zoals parkeerverboden of het aanbrengen van fysieke belemmeringen, kunnen de problemen meestal ook worden verholpen.

De belangrijkste concrete maatregelen voor het invoeren van parkeerregulering zijn de parkeerschijfzone, parkeervergunningen en betaald parkeren.

Beleidskader 9:

Het invoeren van parkeerregulering wordt zoveel mogelijk voorkomen. Er wordt pas hiertoe overgegaan als alle alternatieven zijn onderzocht en er geen andere oplossing is.

Met betaald parkeren kunnen voor de gemeente extra inkomsten worden gegenereerd. Dit mag echter niet de enige reden zijn om betaald parkeren in te voeren. Betaald parkeren kan alleen succesvol zijn als er sprake is van een parkeer-, bereikbaarheids- of leefbaarheidsprobleem. Indien er geen heldere doelstellingen met de invoering van betaald parkeren worden aangegeven, zal het draagvlak bij de burgers (ook winkeliers) voor de maatregel ontbreken en zal de invoering op vele bezwaren gaan stuiten met lange juridische procedures tot gevolg.

Een ander voordeel van betaald parkeren is dat hiermee het gebruik van andere vervoerswijzen wordt gestimuleerd zoals het gebruik van de fiets. Dit geldt voornamelijk voor het locale publiek. De centra van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk worden ook veel bezocht door bezoekers van buiten de gemeente, juist omdat het parkeren gratis is. Voor hen is vanwege de grotere afstand de fiets geen alternatief. Als ze moeten gaan betalen voor het parkeren, bestaat de kans dat deze elders hun boodschappen zullen gaan doen, óf ze kiezen een locatie waar het parkeren wel gratis is, óf ze gaan naar een locatie waar ze ook moeten betalen maar waar het winkelaanbod veel groter is (zoals in Alphen aan den Rijn en Gouda).

Op bedrijventerreinen is het uitgangspunt dat er geparkeerd wordt op het eigen terrein. Het komt voor dat bedrijven (met name bestaande situaties) op eigen terrein onvoldoende parkeercapaciteit hebben voor hun werknemers en bezoekers. Dan wordt er gebruikt gemaakt van de parkeerplaatsen in het openbaar gebied. Gelet op het uitgangspunt dat er geparkeerd wordt op eigen terrein, is het niet onredelijk om hier voor het parkeren in het openbare gebied kosten voor in rekening te brengen.

Beleidskader 10:

Er wordt geen betaald parkeren ingevoerd, behalve op bedrijventerreinen en vrachtautoparkeerplaatsen

Aantallen en hoeveelheden

Voor het berekenen van de kosten (Hoofdstuk 4) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem van Oranjewoud. Hierin zijn alle onderdelen geïnventariseerd en ingevoerd wat leidt tot onderstaand overzicht.

Aantallen en hoeveelheden verharding per structuurelement
hoeveelheden per 1-10-2011

code	Omschrijving	eenheid	Centrum	Wonen	Werken	Natuur & landschap	Totaal
7.05	Houtsnipperpad	m2	-	638	-	735	1.373
7.06	Halfverharding	m2	-	1.003	-	1.138	2.141
7.07	Elementenverharding	m2	201	2.450	-	-	2.651
10.1	Aanliggend fietspad	m2	1.174	26.006	3.775	36.149	67.104
10.2	Aanliggend voetpad	m2	35.408	164.046	23.746	2.559	225.799
10.3	aansluiting	m2	-	-	-	107	107
10.4	bushalte	m2	-	385	20	217	622
10.5	inrit	m2	508	1.044	344	7.246	9.142
10.6	molgoot	m2	181	229	238	-	648
10.8	parallelweg	m2	-	3.239	-	8.450	11.689
10.9	parkeerterrein	m2	2.039	18.840	3.974	3.318	28.171
10.10	parkeervak	m2	8.610	73.536	19.244	8.078	109.468
10.11	plein	m2	11.084	8.011	64	577	19.736
10.12	rabat	m2	-	908	-	1.526	2.434
10.13	rijbaan	m2	44.110	390.246	135.409	314.516	884.280
10.14	Speelterrein/plaats	m2	-	300	-	-	300
10.16	verkeersgeleider	m2	19	709	582	977	2.287
10.17	verkeerstafel	m2	717	6.564	35	362	7.677
10.20	Voetpad	m2	4.915	80.183	3.425	8.404	96.927
10.21	Vrijliggend fietspad	m2	-	11.134	630	13.705	25.469
10.22	wisselplaats	m2	-	820	123	13.705	25.469
10.23	Woonerf	m2	2.944	9.468	-	-	12.412

3.8 Straatmeubilair

Definitie	: Alle (overwegend) verticale, solitaire objecten, gemaakt van dode materialen, die in de openbare ruimte staan.
Voorbeeld	: banken, picknicksets en kunstobjecten.
Bijzonderheden	: De elementen ondergrondse containers, afvalbakken, hondenpaaltjes, depo-dogs, borden, palen, hekwerken, lichtmasten en verkeersborden krijgen qua wijze van inpassen op detailniveau dezelfde benadering als straatmeubilair en staan in andere hoofdstukken verder uitgewerkt. De beleidskaderen in deze paragraaf betreffen al deze onderdelen.

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Aantallen en hoeveelheden

Inleiding

Straatmeubilair is de verzamelnaam voor alle (overwegend) verticale, solitaire objecten, gemaakt van dode materialen die in de openbare ruimte staan. De aanwezigheid hiervan bepaalt in grote mate het karakter en de sfeer van de desbetreffende plek. Het weloverwogen en zorgvuldig inpassen en onderhouden hiervan is dan ook zeer relevant.

Zoals bij de kop 'bijzonderheden' beschreven. Worden de meeste onderdelen die vallen onder de noemer straatmeubilair in andere paragrafen uitgewerkt. Echter, de beleidsuitspraken die in deze paragraaf gedaan worden zijn op alle elementen van toepassing en raken met name de wijze waarop de inpassing en standaardisatie plaats vindt. De thema's banken, picknicksets en kunstobjecten krijgen in deze paragraaf wel hun volledige (financiële en kwantitatieve) uitwerking.

In deze paragraaf zal duidelijk worden hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk om wil gaan met straatmeubilair; zowel op het gebied van ontwerp, gebruik en beheer.

In de subparagraaf 'beleid' zal worden beschreven welke wettelijke kaders er van toepassing zijn en welk beleid er in de oorspronkelijke gemeentes van toepassing was. Vervolgens wordt er binnen het nieuwe beleid uiteengezet hoe de gemeente beleidsmatig met het straatmeubilair om wil gaan.

De subparagraaf 'aantallen en hoeveelheden' beschrijft in eerste instantie de aantallen en hoeveelheden voor banken, picknicksets en kunstwerken. De uitwerking m.b.t. de overige elementen die onder straatmeubilair vallen wordt binnen een eigen paragraaf uitgewerkt.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1:

Straatmeubilair wordt zorgvuldig, efficiënt en doelmatig toegepast. Zowel een beheervriendelijke positie als het zoveel mogelijk combineren is uitgangspunt.

Beleidskader 2:

Straatmeubilair wordt voor de volledige gemeente gestandaardiseerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in cultuurhistorische interessante gebieden, speelplaatsen en overige.

Beleidskader 3:

De positie van het meubilair is zo, dat het onderhoud zo efficiënt mogelijk kan worden uitgevoerd.

Beleidskader 4:

Er zal terughoudend gebruik worden gemaakt van hout. Indien toe te passen dient het FSC-gekeurd te zijn.

Beleid

Wettelijke kader

Op straatmeubilair is het attractiebesluit als landelijke, wettelijke kader van toepassing

Oorspronkelijk gemeentelijk kader

Binnen de voormalige gemeenten Bodegraven en Reeuwijk bestond er geen specifiek beleid op het gebied van straatmeubilair. De budgetten waren veelal ondergeschoven onder de thema's wegen, spelen en groen. Beleidsuitspraken specifiek op dit onderdeel zijn er dan ook niet. Aangezien de aanwezigheid van deze elementen in sterke mate de uitstraling van de openbare ruimte bepaalt is het thema 'straatmeubilair' in dit kader apart benoemd.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Straatmeubilair omvat alle verticale, solitaire objecten, gemaakt van dode materialen, die in de openbare ruimte staan. Het is een breed omvattende term waar onder andere: banken, picknicksets, kunstobjecten, ondergrondse containers, afvalbakken, hondenpaaltjes, depo-dogs, borden, palen, hekwerken, lichtmasten en verkeersborden onder vallen.

Nut en noodzaak

Deze elementen worden primair vanuit functioneel oogpunt geplaatst. Het dient om te ontspannen, de aandacht op bijzondere bouwwerken/momenten (monument) te vestigen en/of een schone, veilige omgeving te faciliteren.

Een belangrijk eerste principe is dat bij een voorgenomen plaatsing nut en noodzaak zorgvuldig worden afgewogen. Hierbij is het verdiepen in de desbetreffende locatie en gebruik essentieel. Moet er bijvoorbeeld bij elke bank per definitie een afvalbak staan of kan de praktijk uitwijzen of er een bak nodig is? Moeten er in het geval er op het trottoir ongewenst geparkeerd wordt palen geplaatst worden waardoor het trottoir wellicht continue slecht begaanbaar wordt, of moet er op een andere manier gefaciliteerd/gehandhaafd worden? Heeft een paal/hek in een trottoir zin terwijl dit aansluit op gazon wat men als route zal gebruiken. Bij deze afweging zullen de consequenties m.b.t. beheer en gewenste uitstraling meegewogen worden. In dit kader is er met betrekking tot verkeers- en aanduidingsborden een saneringsonderzoek uitgevoerd.

Beleidskader 1:

Straatmeubilair wordt zorgvuldig, efficiënt en doelmatig toegepast. Zowel een beheervriendelijke positie als het zoveel als mogelijk combineren is uitgangspunt.

Straatmeubilair ter versterking van de openbare ruimte

De aanwezigheid van deze elementen heeft zijn invloed op de uitstraling van de openbare ruimte. Het kan voor verrommeling of structuur/rust en herkenbaarheid in de openbare ruimte zorgen.

Een zorgvuldig geplaatste rij lichtmasten kan bijvoorbeeld een belangrijke lijn benadrukken en/of optisch een straat versmallen. Het bewust zijn van de neveneffecten van het plaatsen van meubilair kan juist maken dat de positie en voorkomen als middel gebruikt wordt om uitstraling van de openbare ruimte te versterken. Om rust en eenheid in de openbare ruimte te stimuleren is standaardisatie essentieel. Hierbij zorgt een bewust gekozen analyse en zonerings (zie hoofdstuk 1 en 2) ervoor dat de gebieden die zich moeten onderscheiden zich daadwerkelijk onderscheiden. Met betrekking tot in- en uitbreidingen worden hiermee direct de ontwerpcriteria afgegeven. Naast herkenbaarheid heeft het ook als belangrijk effect dat beheer (onderhoud en inkoop materialen) efficiënter en dus goedkoper gedaan kan worden.

Beleidskader 2:

Straatmeubilair wordt voor de volledige gemeente gestandaardiseerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in cultuurhistorische interessante gebieden, speelplaatsen en overige.

Onderhoudsvriendelijk

Op detailniveau heeft de exacte positie van meubilair invloed op de beheerkosten terwijl dit voor het functioneren van het element weinig tot niets uit maakt. Zo voorkomt het positioneren van bijvoorbeeld een bank, afvalbak of lichtmast in verharding in plaats van in gazon het intensieve handmatig bijmaaien van deze obstakels. Daarnaast is de frequentie hiervan vele malen lager dan van het maaien waardoor er een onverzorgd beeld ontstaat a.g.v. plukken gras.

Beleidskader 3:

De positie van het meubilair is zo, dat het onderhoud zo efficiënt mogelijk kan worden uitgevoerd.

Elk materiaal heeft zijn kwaliteit in zowel gebruik als uitstraling. Daarnaast heeft elk element wat geplaatst wordt zijn invloed op het milieu in zowel productie als onderhoud. Deze gegevens zullen zorgvuldig gewogen worden bij het definiëren van de materialisatie ten behoeve van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk.

Beleidskader 4:

Er zal terughoudend gebruik worden gemaakt van hout. Indien toe te passen dient het FSC-gekeurd te zijn.

Aantallen en hoeveelheden

Voor het berekenen van de kosten (Hoofdstuk 4) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem van Oranjewoud. Hierin zijn alle onderdelen geïnventariseerd en ingevoerd wat leidt tot onderstaand overzicht.

Aantallen en hoeveelheden straatmeubilair per structurelement
hoeveelheden per 1-10-2011

code	Omschrijving	eenheid	Centrum	Wonen	Werken	Natuur & landschap	Totaal
6.01	Bank	st.	37	248	2	26	313
6.02	Bank luxe	st.	-	4	-	-	4
6.03	Picknickset	st.	-	11	2	12	25
6.08	Pergola	m1	18	111	6	9	144
6.09	Hekwerk	m1	294	1.542	-	1.215	3.051

3.9 Openbare verlichting

Definitie : planmatig geplaatste openbare, voorzieningen die zelfstandig licht geven

Voorbeeld : lantaarnpalen, grondspots

Bijzonderheden : n.v.t.

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Aantallen en hoeveelheden

Inleiding:

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk bestaat uit diverse kernen en ligt midden in het Groene Hart. Met betrekking tot het thema 'openbare verlichting' vraagt dit bijzondere aandacht; met name in relatie tot het kwetsbare open landschap.

Binnen deze paragraaf wordt de ambitie voor de totale gemeente vertaald naar concreet beleid met betrekking tot openbare verlichting. Hiermee zal op hoofdlijnen duidelijk worden hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk met deze grootste energieverbruiker (jaarlijks verbruik van circa 1.282.650 kWh), om wil gaan; en met name met het oog op de onderwerpen duurzaamheid en betaalbaarheid.

Openbare verlichting heeft als doel het openbare leven tijdens de donkere perioden (gemiddeld is er gedurende bijna de helft van de tijd sprake van duisternis) even veilig te laten verlopen als overdag. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen twee verschillende soorten veiligheid:

verkeersveiligheid; het belang dat weggebruikers het verloop van de weg en de aanwezigheid van zijwegen, obstakels en andere weggebruikers kunnen waarnemen.
sociale veiligheid; objectieve onveiligheid (de criminaliteit die daadwerkelijk plaatsvindt) en subjectieve onveiligheid (de gevoelens van angst en onveiligheid die bij de bevolking leven).

Naast het aspect 'veiligheid' is er binnen dit onderwerp aandacht voor de thema's: sfeervolle verlichting, lichtvervuiling en lichthinder, energiezuinige verlichting en betaalbare verlichting

In de subparagraaf 'beleid' wordt beschreven welke wettelijke kaders er van toepassing zijn en welk beleid er in de oorspronkelijke gemeentes van toepassing was. Vervolgens wordt er binnen het nieuwe beleid uiteengezet hoe de gemeente Bodegraven- Reeuwijk beleidsmatig met haar openbare verlichting om wil gaan.

De subparagraaf 'aantallen en hoeveelheden' beschrijft in eerste instantie de aantallen en hoeveelheden.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1:

Toepassen Richtlijn Openbare Verlichting 2011 (ROVL-2011).

Beleidskader 2:

Als richtlijn voor de kwaliteit van de verlichting in de openbare ruimte in nieuwbouwwijken wordt voldaan aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW-2005).

Beleidskader 3:

Alle wegen binnen de gemeente zijn gecategoriseerd volgens het concept "duurzaam veilig" en zullen in hoofdzaak in overeenstemming met de aanbevelingen conform de ASVV en ROVL-2011 worden verlicht.

Beleidskader 4:

Openbare verlichting moet de herkenbaarheid en sfeer van de openbare ruimte bevorderen. De keuze van de lichtsoort speelt daarin een belangrijke rol. Overdag draagt de vormgeving van de lichtmasten bij aan het karakter van de ruimte.

Beleidskader 5:

De gemeente kiest er voor in het algemeen ongekleurde, aluminium lichtmasten toe te passen. Alleen binnen centra / cultuurhistorisch kenmerkende structuren bestaat de mogelijkheid om gekleurde masten toe te passen.

Beleidskader 6:

Natuurwaarden in het Groene Hart beschermen tegen lichtvervuiling door openbare verlichting in het buitengebied tot een minimum te beperken. Het aspect 'lichthinder' verdient bijzondere aandacht bij uitbreiding en vervanging van bestaande verlichtingsinstallaties.

Beleidskader 7:

Het energiegebruik per lichtobject zal geleidelijk worden teruggebracht. Dit zal bij voorkeur geschieden door de keuze van energiezuinige materialen en een optimaal lichtontwerp.

Beleidskader 8:

Bij reconstructies en uitbreidingen zal de keuze van het lichtarmatuur op basis van actuele ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid overwogen en bepaald worden.

Beleidskader 9:

In het kader van duurzaamheid is vastgesteld dat de voorkeur uitgaat naar de keus voor duurzaam opgewekte energie. Het streven naar het terugbrengen van de CO₂-uitstoot is hiermee gewaarborgd.

Beleidskader 10:

Gebruiksduur: lichtmasten worden vervangen op basis van leeftijd en een kwalitatieve toetsing

Beleidskader 11:

Bij de keuze voor nieuwe verlichtingsinstallaties spelen naast de vervangingskosten ook de exploitatiekosten een rol.

Beleid

Wettelijke kader

De gemeente is op basis van het nieuwe Burgerlijk Wetboek als wegbeheerder aansprakelijk voor schade als de weg – inclusief de openbare verlichting – niet voldoet aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mag stellen. Het voeren van een goed beleid op het gebied van openbare verlichting is daarom van belang, en kan gezien worden als een zorgplicht van de gemeente als wegbeheerder.

Ook in milieuwetgeving wordt ingegaan op verlichting. Dit betreft echter doorgaans particuliere verlichting en niet openbare verlichting. Verlichting kan deel uitmaken van de milieuvergunning die veel bedrijven op grond van de Wet milieubeheer moeten hebben.

Oorspronkelijk gemeentelijk beleid

Gemeente Bodegraven:

Beleidsplan 2008 t/m 2012

Beheerplan 2008 t/m 2012

Gemeente Reeuwijk:

Beleidsnota (openbare) verlichting gemeente Reeuwijk 'groen licht voor het Groene Hart' 29 januari 2009.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Het voormalige beleid van de gemeentes Bodegraven en Reeuwijk sluit in grote lijnen op elkaar aan. Dit beleid gaf weinig tot geen aanleiding tot wijzigingen en zal binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk dan ook in deze lijn worden voortgezet.

Veilige verlichting

De verlichtingskwaliteit is niet via wettelijke of andere bindende bepalingen geregeld. Wel is op verzoek van de Taskforce Verlichting ondersteund door Agentschap NL de 'Richtlijn Openbare Verlichting 2011 (ROVL-2011) opgesteld' door de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV). De algemene lijn is dat er steeds meer 'licht op maat' gemaakt wordt. Dat betekent dat de richtlijn steeds complexer wordt aangezien elke situatie verschillend is. Deze richtlijn is bedoeld voor beheerders (eigenaren), zoals Rijkswaterstaat, provincies, gemeenten, waterschappen en overige beheerders van openbare terreinen en wegen, dan wel personen en organisaties die deze beheerders ondersteunen. Het maken van een keuze tot verlichten, dan wel niet verlichten, dan wel te besluiten tot een alternatieve maatregel is een beleidsafweging. Deze richtlijn geeft handreikingen voor het maken van een dergelijke beleidskeuze. Dit onderdeel is nieuw ten opzichte van de voorganger van deze richtlijn, de NPR13201-1, die standaard uitgaat van het verlichten van een situatie. De ROVL-2011 is ter vervanging van de NPR13201-1.

Beleidskader 1:

Toepassen Richtlijn Openbare Verlichting 2011 (ROVL-2011).

Openbare verlichting heeft als doel het openbare leven tijdens de donkere perioden even veilig te laten verlopen als overdag.

Bij het ontwerpen van de opzet van met name een nieuwbouwwijk krijgt het aspect 'veiligheid' dan ook een belangrijke plek. Om hier handen en voeten aan te geven worden hierbij het politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW-2005) en het begrip 'Duurzaam Veilig' als richtlijn gehanteerd. Dit laatste krijgt vorm middels de ASVV.

Beleidskader 2:

Als richtlijn voor de kwaliteit van de verlichting in de openbare ruimte in nieuwbouwwijken wordt voldaan aan het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW-2005).

Beleidskader 3:

Alle wegen binnen de gemeente zijn gecategoriseerd volgens het concept "Duurzaam Veilig" en zullen in hoofdzaak overeenstemming met de aanbevelingen conform de ASVV en ROVL-2011 worden verlicht.

Sfeervolle verlichting

Naast het functionele aspect van verlichting draagt zowel de positie van de mast, de mastkeuze en het type licht bij aan de sfeer van een plek. Hierbij kan een structuur (straat bijvoorbeeld) gemarkeerd worden, maar ook een (monumentaal) bouwwerk aangelicht worden. Herkenbaarheid heeft te maken met eenduidigheid. Bijvoorbeeld: in een woonwijk met overal witte verlichting valt een straat met gele verlichting op. Ten onrechte wordt dan de indruk gewekt dat het een weg van een hogere verkeersklasse betreft. Een zekere mate van standaardisatie is daarom van belang voor de herkenbaarheid van een ruimte en zeker niet in mindere mate voor efficiënt en effectief beheer en onderhoud hiervan.

Beleidskader 4:

Openbare verlichting moet de herkenbaarheid en sfeer van de openbare ruimte bevorderen. De keuze van de lichtsoort speelt daarin een belangrijke rol. Overdag draagt de vormgeving van de lichtmasten bij aan het karakter van de ruimte.

De sfeer wordt in belangrijke mate beïnvloed door de gekozen lichtsoort: in het algemeen wordt bijvoorbeeld warm-wit licht als aangener ervaren dan koel-wit licht, en groen licht creëert een sfeer van 'maanlicht', wat met name in buitengebieden erg toepasselijk kan zijn.

Ook de mate van kleurherkenning van een lichtsoort speelt een rol bij de sfeerbeleving. Lichtmasten dragen als inrichtingselement bij aan het karakter van een ruimte. Ze moeten daarom passen in hun omgeving. In een modern ingericht winkelgebied past bijvoorbeeld een strakke, moderne lichtmast, terwijl in een historische dorpskern een nostalgische lichtmast passender is.

Beleidskader 5:

De gemeente kiest er voor in het algemeen onbespoten, aluminium lichtmasten toe te passen. Alleen binnen centra / cultuurhistorisch kenmerkende structuren is de mogelijkheid bespoten masten toe te passen.

Lichtvervuiling en lichthinder

Er is sprake van lichtvervuiling als overmatig gebruik van kunstlicht zorgt voor een verhoogde helderheid van de nachtelijke omgeving. Met name in natuurgebieden kan dit een nadelige invloed hebben op de flora en fauna.

In het landelijke gebied heeft openbare verlichting voornamelijk een functie voor het verkeer. Vaak wordt verlichting geplaatst om een bocht goed zichtbaar te maken of om de weggebruikers te attenderen op een zijweg, een fietsoversteekplaats, etc. Juist in deze situaties zijn vaak alternatieven mogelijk in de vorm van bijvoorbeeld led-verlichting in het wegdek of led-paaltjes. Dergelijke verlichtingsvormen verspreiden zeer weinig licht, en leveren daarom geen lichtvervuiling op.

In situaties waarin openbare verlichting desondanks toch wenselijk wordt geacht, wordt habitatvriendelijke, groene verlichting toegepast. Bovendien wordt bekeken of het mogelijk is om de verlichting aan te passen aan het verkeersaanbod. Dergelijke dynamische verlichting heeft echter alleen effect op locaties waar de verkeersintensiteit zeer laag is.

Bij renovatie of vervanging van een verlichtingsinstallatie in een woongebied wordt zorgvuldig gekeken naar het aspect 'lichthinder'. Bestaande lichthindersituaties moeten opgelost worden en nieuwe lichthindersituaties moeten voorkomen worden, bijvoorbeeld door weloverwogen plaatsing van lichtmasten (niet pal voor een slaapkamerraam) en door toepassing van gerichte armaturen of afscherming van een deel van het armatuur.

Beleidskader 6:

Natuurwaarden in het Groene Hart beschermen tegen lichtvervuiling door openbare verlichting in het buitengebied tot een minimum te beperken. Het aspect 'lichthinder' verdient bijzondere aandacht bij uitbreiding en vervanging van bestaande

Energiezuinige verlichting

Vanuit duurzaamheids- en onderhoudsoogpunt wordt er (zoals beleidskader 5 beschrijft) gebruik gemaakt van duurzame materialen (aluminium). De verlichting maakt gebruik van het elektriciteitsnet. Een substantieel deel van het totale gemeentelijke energieverbruik wordt verbruikt door openbare verlichting: circa 1.282.650 kWh per jaar. Dit verbruik willen we (verhoudingsgewijs) terugdringen. Het maken van een zorgvuldig lichtontwerp is hierin de eerste stap. Vervolgens zullen in bestaande wijken zuinigere armaturen toegepast worden en zal er bij nieuwbouw een zorgvuldige afweging gemaakt worden bij de keuze van het juiste type licht. Tot slot zal de energie die noodzakelijk is 'schoon' zijn. Hierop wordt de leverancier geselecteerd. Dit leidt tot de volgende drie beleidskaders:

Beleidskader 7:

Het energiegebruik per lichtobject zal geleidelijk worden teruggebracht. Dit zal bij voorkeur geschieden door de keuze van energiezuinige materialen en een optimaal lichtontwerp.

Beleidskader 8:

Bij reconstructies en uitbreidingen zal de keuze van het lichtarmatuur op basis van actuele ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid overwogen en bepaald worden.

Beleidskader 9:

In het kader van duurzaamheid is vastgesteld dat de voorkeur uitgaat naar de keus voor duurzaam opgewekte energie. Het streven naar het terugbrengen van de CO₂-uitstoot is hiermee gewaarborgd.

Betaalbare verlichting

Om te voorkomen dat onnodig geld geïnvesteerd wordt in vervanging van oude, maar technisch nog in goede staat verkerende lichtmasten, worden gemiddeld de lichtmasten die ouder zijn dan 40 jaar geïnspecteerd. Wanneer uit de inspectie blijkt dat masten nog minimaal vijf jaar zonder problemen mee kunnen, en er geen andere redenen zijn om tot vervanging over te gaan, worden de masten gedurende de eerste vijf jaar niet vervangen. Na afloop van die periode worden de masten opnieuw geïnspecteerd.

Beleidskader 10:

Gebruiksduur; lichtmasten worden vervangen op basis van leeftijd en een kwalitatieve toetsing.

Bij de keuze voor nieuwe verlichtingsinstallaties spelen naast de vervangingskosten ook de exploitatielasten een rol.

De energiebesparingsmaatregelen leiden ook tot beperking van de kosten. Door standaardisatie van armaturen en lampen worden de voorraadkosten laag gehouden.

Bij aanleg van nieuwe verlichtingsinstallaties en renovatie of vervanging van bestaande installaties wordt niet alleen gekeken naar de investeringskosten, maar ook naar de jaarlijkse exploitatiekosten. Immers, een installatie die in aanleg iets duurder is kan wel leiden tot lagere energie- en exploitatiekosten, waardoor deze installatie op langere termijn in prijstechnisch opzicht toch de beste keuze kan zijn.

Beleidskader 11:

Bij de keuze voor nieuwe verlichtingsinstallaties spelen naast de vervangingskosten ook de exploitatiekosten een rol.

Energiebesparing zal de komende jaren een belangrijk thema zijn binnen het verlichtingsbeleid.

Een lager energieverbruik zal automatisch leiden tot verlaging van de kosten, zeker wanneer daarbij de verwachte prijsstijging van energie in beschouwing wordt genomen. In sommige situaties, wanneer er een forse investering nodig is om de energiebesparing te realiseren, kan het financiële voordeel per saldo beperkt zijn. In andere gevallen kan met een geringe investering een forse energiebesparing gerealiseerd worden, bijvoorbeeld door aanpassing van de branduren/schakeltijden.

In deze paragraaf is aangegeven welke aantallen en hoeveelheden er per 1-10-2011 op het gebied van 'water' binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk aanwezig zijn en dan ook beheerd dienen te worden.

Aantallen en hoeveelheden

Voor het berekenen van de kosten (Hoofdstuk 4) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem van Oranjewoud. Hierin zijn alle onderdelen geïnventariseerd en ingevoerd wat leidt tot onderstaand overzicht.

Aantallen en hoeveelheden t.b.v verlichting per structuurelement
hoeveelheden per 1-10-2011

code	Omschrijving	eenheid	Centrum	Wonen	Werken	Natuur & landschap	Totaal
11.1	Overige mast typen	st.	435	4.763	352	1.592	1.332
11.2	Stalen mast, thermisch verzonken	st.					85
11.3	Houten mast	st.					342
11.4	Gietijzer	st.					42
11.5	ANWB	st.					16
11.6	Aluminium masten	st.					4.819
11.7	Stalen mast geschilderd	st.					506

n.b. vanwege gegevenoverdracht is een verdere opsplitsing niet mogelijk

3.10 Oppervlaktewater

Definitie :Oppervlaktewater is al het water dat buiten voorkomt.
Oppervlaktewater is de leefruimte voor heel veel planten en dieren.

Voorbeeld : Sloten, plassen, vijvers, kanalen, meren, beekjes en rivieren

Bijzonderheden :Een kleine waterpartij, die niet in verbinding staat met het overige oppervlaktewater, is geen oppervlaktewater (vb. vijver bij gemeentehuis te Bodegraven).

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Aantallen en hoeveelheden

Inleiding:

Op beleidsniveau richt de gemeentelijke bemoeienis met oppervlaktewater zich hoofdzakelijk op het uitvoering geven aan hoger beleid afkomstig van Europa, rijk, provincie en waterschappen. Door het grote aantal externe projecten die momenteel op het gebied van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk rusten, is het van belang dat de gemeente standpunten bepaald op het gebied van waterbeleid.

Het waterbeheer in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk valt onder twee waterschappen. Het gebied ten zuiden van de Oude Rijn en ten westen van de Enkele Wiericke valt onder het Hoogheemraadschap van Rijnland. Het andere deel van de gemeente wordt beheert door het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. De watertaak van beide waterschappen richt zich op zowel de waterkwantiteit als de waterkwaliteit.

Vanuit gemeentelijke optiek heeft het oppervlaktewater in de openbare ruimte de functie van afvoer en berging overtollig regenwater. Daarnaast vervult water de rol van visuele aantrekkelijkheid met planten en dierenleven. Een bijkomende functie in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is die van waterrecreatie.

Onder het hoofdstuk water vallen ook onderwerpen als baggeren, beschoeiingen, natuurvriendelijke oevers, bruggen, duikers, meerpalen, steigers, vlonders e.d.

In de subparagraaf 'beleid' is beschreven welke wettelijk kaders op het thema 'oppervlaktewater' van toepassing is. Vervolgens wordt het beleid beschreven wat er in de oorspronkelijke gemeentes van toepassing was. Aangezien het wettelijk kader al zo veel bepalend is, is plaatselijk beleid van toepassing. In de paragraaf 'beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk' wordt dan ook uiteengezet hoe de gemeente invulling geeft aan deze kaders.

De subparagraaf 'aantallen en hoeveelheden' beschrijft de kwantitatieve gegevens van de voorzieningen.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1:

De gemeente streeft in de Natura 2000 gebieden naar het behoud van huidige neven functies, zoals waterrecreatie en waterberging.

Beleidskader 2:

Het behoud en versterking van de groenblauwe kwaliteiten voor zowel het buitengebied als het stedelijk gebied. Dit is een 'middel'. Beschrijven in de tekst

Beleidskader 3:

Een verdere verbetering van de waterkwaliteit in het Reeuwijkse plassengebied.

Beleidskader 4:

De verbetering van de ecologische waterkwaliteit in de stedelijke gebieden door omvorming van beschoeide oevers naar natuurvriendelijke oevers. Per locatie moet worden bekeken wat mogelijk en wenselijk is (o.a. nut, uitstraling en veiligheid).

Beleidskader 5:

Voldoende oppervlaktewater in nieuw te ontwikkelen gebieden, waarbij voldaan wordt aan de eisen en richtlijnen van het betreffende waterschap (Keur). Met het oog op een klimaatbestendig watersysteem wordt een percentage van 9% van het nieuwe plangebied als oppervlaktewater wenselijk geacht.

Beleidskader 6:

Bij het baggeren van watergangen wordt volgens een per project vastgesteld ecologisch werkprotocol gewerkt waarbij alle acties ter voorkoming van schade aan de flora en fauna zijn verwoord.

Beleidskader 7:

Bij het baggeren van watergangen wordt er naar gestreefd om zo veel mogelijk bagger op de kant te verwerken. Waar de vrijkomende baggerspecie wordt ontvangen door aangelanden, wordt door de gemeente een vergoeding betaald. Deze wordt jaarlijks door de gemeente vastgesteld.

Beleidskader 8:

De keuze van een brug of duiker wordt mede afgestemd op de omgeving van de locatie (kwaliteit).

Beleidskader 9:

Beweegbare bruggen in druk bevaarbare vaarwegen worden, waar mogelijk, elektrisch bedienbaar gemaakt.

Beleidskader 10:

De toepassing van duurzame materialen (zoals o.a. FSC-hout, gerecyclede kunststoffen en erosiebestendige materialen).

Beleid

Wettelijke kader

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese regelgeving die zich ondermeer richt op de bescherming van oppervlakte- en grondwater. De inzet van de kadernota is het bereiken van een haalbaar en aanvaardbaar ambitieniveau in 2015 en uiterlijk 2027. Hiervoor zijn in de kadernota normen vastgesteld voor o.a. de chemische en ecologische waterkwaliteit.

Het Europese gebied is aan de hand van enkele grote rivieren ingedeeld in een aantal deelstroomgebieden. Nederland ligt voor het groot deel in het stroomgebied van de Rijn. De Kaderrichtlijn is verder uitgewerkt in notities, afspraken en overeenkomsten, zoals de Deelstroomgebiedvisie Rijn-West, het Nationaal Bestuursakkoord Water, de provinciale waterhuishoudingsplannen en waterbeheerplannen van de waterschappen en Rijkswaterstaat.

Deelstroomgebiedvisie Rijn-West

Door het rijk, provincies en waterbeheerders is de deelstroomgebiedvisie in 2009 nader onderverdeeld in eenheden en typering van grond- oppervlaktewater gebruik. In deze gebieden (waterlichamen) zijn de gevolgen voor o.a. kwetsbare watergerelateerde functies naast elkaar gelegd. Hieruit vloeit een maatregelenpakket per waterlichaam. Algemene maatregelen zijn het tegengaan van wateroverlast en watertekort, verbetering van grond- en oppervlaktewaterkwaliteit e.d. Een eerste ijkpunt daarin is 2015.

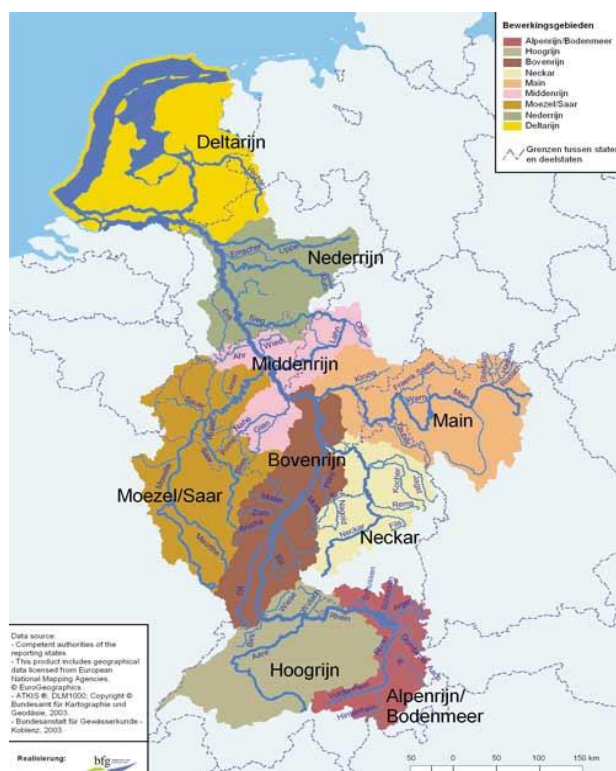
Waterwet

In 2009 zijn acht bestaande wetten (o.a. Wet op de Waterhuishouding en Grondwaterwet) voor het waterbeheer in Nederland vervangen door één Waterwet. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater. Door de Waterwet zullen waterschappen, gemeenten en provincies beter in staat zijn wateroverlast, waterschaarste en watervervuiling tegen te gaan.

Nationaal waterplan

Het ontwerp Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande Nota's Waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan is opgesteld op basis van het wetsvoorstel Waterwet (2009). Het Nationaal Waterplan beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie.

Nationaal Bestuursakkoord Water
 Het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) heeft tot doel om in 2015 het watersysteem op orde te hebben en daarna op orde te houden zodat problemen met wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarnaast zijn binnen het NBW afspraken gemaakt tussen rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven over ondermeer samenwerking op het gebied van doelmatig waterbeheer. Een belangrijke afspraak is om 380 miljoen euro aan doelmatigheidswinst te realiseren in het afvalwaterketen van Nederland.

Natura 2000

Natura 2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden verspreid over de Europese Unie. Onderdeel van het netwerk zijn de gebieden van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen zijn weer verwerkt in de Natuurbeschermingswet. Waterbeheerders zijn verplicht om ervoor te zorgen dat de waterhuishouding in deze gebieden worden aangepast. De plas Broekvelden en Vettenbroek, polder Oukoop en polder Stein Noord zijn aangewezen als Natura 2000 gebied. Het beheerplan voor deze gebieden wordt in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, Rijnland en belanghebbende partijen uitgewerkt. Het is nog niet duidelijk wat hierin de consequenties voor het water zijn. Op de plas Broekvelden en Vettenbroek kan de Natura 2000 wetgeving mogelijk in conflict komen met de huidige recreatieve functies.

Beleidskader 1:

De gemeente streeft in de Natura 2000 gebieden naar het behoud van huidige neven functies, zoals waterrecreatie en waterberging.

Provinciale structuurvisie

De visie op het stedelijk en landelijk gebied in de provincie Zuid-Holland is uitgewerkt in de Structuurvisie 2020. Deze visie stelt o.a. kaders aan robuuste en veerkrachtig watersystemen, verzilting, bodemdaling, groene en blauwe diensten (o.a. vrijwillig natuur- en landschapsbeheer en particulier natuur- en weidevogelbeheer)

Water(beheer)plan

De rol van de provincie in de waterwereld spitst zich toe op kaderstelling en toezicht. Het provinciaal waterbeleid voor de komende jaren is uitgewerkt in het Provinciaal Waterplan 2010-2015. Daar op aansluitend hebben de waterschappen (Hoogheemraadschap 'De Stichtse Rijnlanden' en 'Rijnland') hun uitgangspunten voor strategie, beleid en uitvoering vastgelegd in een waterbeheerplan.

Keur/Legger

De Keur is een reglement waarin gebod- en verbodsbepalingen zijn opgenomen ten aanzien van waterbeheer. Via vergunningverlening en handhaving stellen de waterschappen eisen aan activiteiten die het watersysteem kunnen beïnvloeden. In veel gevallen zijn de Keurbepalingen nader uitgewerkt in beleidsregels en algemene regels. De Legger is een lijst van alle wateren die in beheer zijn bij een waterschap. In de Legger wordt vastgelegd welke functie het water heeft en wie het water onderhoudt. Verder zijn in de Legger de afmetingen van het water vastgesteld (breedte en diepte). Door middel van schouwen wordt controle uitgevoerd op bepalingen die in de Keur en/of Legger zijn vastgesteld. De meest bekende is de najaarschouw, waarbij de wateren worden gecontroleerd op de aanwezigheid van waterplanten, die voor de winterperiode moet zijn verwijderd. Daarnaast hanteren sommige waterschappen ook een diepteschouw, waarbij de wateren op de in de Legger vastgestelde diepte worden gecontroleerd.

Met betrekking tot de aanleg van oevervoorzieningen, bruggen, duikers, meerpalen, steigers, vlonders e.d. bestaat geen wettelijk kader. Het is aan de beheerder van de openbare ruimte om in het ontwerp en de aanleg van wegen en waterwegen te kiezen voor de meest veilige en gunstige mogelijkheid voor de kruising van beide.

Huidig gemeentelijk beleid

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk ligt midden in het Nationale Landschap 'het Groene Hart'. De gemeente vormt door haar ligging en de aanwezigheid van het plassengebied daarin een vitaal onderdeel. Verder is de gemeente een belangrijk onderdeel van het open veenweide landschap. Het Reeuwijkse plassengebied met het daaraan grenzende Reeuwijkse Hout vervult een recreatieve functie voor de regio. De Oude Rijn is een historische rivier die veel recreatievaart aantrekt.

Op het buitengebied van de gemeente rusten een aantal landelijke en regionale planontwikkelingen zoals de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Groene Ruggegraat/Natte As, Natura 2000, Veenweidenconvenant en Open Venster. Bij deze planontwikkelingen speelt duurzaam waterbeheer een belangrijke rol. In hoofdstuk Landschap en Natuur zal nader worden ingegaan op de genoemde landschapontwikkelingen.

Op beleidsniveau richt de gemeentelijke bemoeienis met water zich hoofdzakelijk op het uitvoering geven aan hoger beleid afkomstig van Europa, rijk, provincie en waterschappen. Door de veelheid van externe projecten die momenteel op het gebied

van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk rusten, is het van belang dat de gemeente een mening vormt over de verschillende items op het gebied van waterbeleid.

Binnen de voormalige gemeente Bodegraven was het volgende (uitvoerings)beleid aanwezig:

- Waterplan, d.d. 23 september 2008
- Beschoeiingbeheer- en beleidsplan 2005 – 2009
- Brugbeheer- en beleidsplan 2005 - 2009

Binnen de voormalige gemeente Reeuwijk was nauwelijks bestaand beleid op het gebied van bruggen, duikers en beschoeiingen. Op het gebied van 'water' is een soort waterplan aanwezig, bestaande GRP en KRW maatregelen. Deze is nooit officieel vastgesteld. Inmiddels zijn bijna alle gemeentelijke maatregelen uitgevoerd. Van oudsher zijn in het Reeuwijkse plasseengebied veel ophaalbruggen aangelegd om de doorvaart van pleziervaartuigen te vergemakkelijken. Op plekken waar veel zwaar verkeer komt, zoals ook erftoegangen van (agrarische) bedrijven, wordt vaak gekozen voor een duiker met voldoende doorstroming voor het water. Daar waar een brug een obstakel kan vormen voor scheepvaart in combinatie met een druk bereden weg, is een beweegbare brug aangebracht die elektrisch bedienbaar is gemaakt. Sommige duikers zijn van "brugleuningen" vanwege de gewenste uitstraling van een route.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Naast de in de eerste paragraaf beschreven kaders zijn in de Algemene plaatselijke verordening (APV) regels opgenomen met betrekking tot het gebruik van water en de veiligheid op openbaar water. Onder het gebruik wordt o.a. verstaan het aanbrenge van voorwerpen in, op of boven water en het innemen van een ligplaats met een vaartuig of woonboot. De veiligheid op en in openbaar water richt zich op varen, zwemmen, duiken.

Binnen deze kaders streeft de gemeente naar een robuust en veerkrachtig watersysteem, dat toekomstige problemen als klimaatsveranderingen goed het hoofd kan bieden. Maatregelen vanuit landelijke en provinciale ontwikkelingen moeten zo veel mogelijk worden benut om kansen voor landschappelijke, stedenbouwkundige en ecologische kwaliteiten te vergroten. Een goed voorbeeld daarvan is de herinrichting van polder Oukoop, waar door middel van verschillende regelingen het gebied blijvend zal worden beheerd.

Beleidskader 2:

Het behoud en versterking van de groenblauwe kwaliteiten voor zowel het buitengebied als het stedelijk gebied.

Door de dreigende verzilting van West Nederland zijn de provincie en waterschappen naarstig op zoek naar mogelijkheden voor een betere zoetwateraanvoer vanuit noordelijke richting. Deze wateraanvoer is van direct belang voor het waterbeheergebied in en rond de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Mogelijk kan deze wateraanvoer in nieuwe ontwikkelingen als de Groene Ruggegraat/Natte As worden ingepast.

Waterkwantiteit

Verder is vanuit de waterschappen behoefte aan waterbergingslocaties binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. In het nabije verleden is grootschalige waterberging in de polder Middelburg en Tempelpolder vanwege grondmechanische en -hydraulische problemen niet doorgedaan. Vooral nog blijft in het gebied Gouwe Wiericke behoefte aan waterberging (Rijnland).

De door De Stichtse Rijnlanden gewenste piek-/calamiteitenberging in Bodegraven Noord lijkt door herijking van de Groene Ruggegraat op de lange baan te worden geschoven. Momenteel is het zoekgebied verlegd naar de zone te oosten van de Enkele Wiericke. Van essentieel belang daarin is een goede (schade)regeling voor de gedupeerde grondeigenaren.

Het zoeken van combinaties tussen de verschillende platontwikkelingen heeft grote prioriteit. Combinaties van particulier- en agrarisch natuurbeheer (groen/blauwe diensten) kunnen in het veenweidegebied een positieve bijdrage leveren aan de instandhouding van de agrarische bedrijfstak in het Groene Hart. Immers deze bedrijfstak is de onderhouder van het gebied. Als deze wegvalt, verrommeld het gebied. Ook onderwaterdrainage in relatie tot de vermindering van de bodemdaling speelt hierin een belangrijke rol. Over het algemeen neigt de gemeentelijke voorkeur uit te gaan naar onderwaterdrainage als middel tegen bodemdaling. Volgens de gemeente weegt de nadelige toename van de watervraag niet op tegen en voordelen van een onderwaterdrainage. In kwel en inziggingsgebieden moet echter wel voorzichtig met onderwaterdrainage worden omgegaan.

Waterkwaliteit

Beleidskader 3:

Een verdere verbetering van de waterkwaliteit in het Reeuwijkse plasseengebied.

Naast grootschalige waterberging is het van essentieel belang dat het gebiedseigen water langer wordt vastgehouden. Het langer vasthouden van het water heeft een positieve invloed op de waterkwaliteit. Een plan waar aan het langer vasthouden van gebiedseigen water wordt gewerkt, is het herstelplan Reeuwijkse plassen. Samen met Rijnland wordt gezocht naar nieuwe oplossingsrichtingen voor het verminderen van de waterinlating en verlenging van de verblijftijd van het water. Oplossingsrichtingen in

deze zijn de afkoppeling van de agrarische gebieden van het plassengebied, slibmaatregelen, biologisch visstandbeheer en flexibel peilbeheer. Een aantal van deze maatregelen worden vooraf in de proefplas De Sloene onderzocht. Inmiddels staat De Sloene landelijk bekend als de proefplas voor laagveenplassen in Nederland. De gemeente ondersteunt de gekozen oplossingsrichtingen van de waterkwaliteitbeheerder, mits deze niet ten koste gaan van de recreatie. Zo is de gemeente met betrekking tot de verlenging van de verblijftijd van het water tegenstander van het doorvaarbaar isoleren. Het vernauwen van de grote doorstroomopeningen blijkt in deze het meest zinvol te zijn.

Plas Broekvelden en Vettebroek

De plas Broekvelden en Vettenbroek, welke geheel in eigendom is van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, heeft een veel betere waterkwaliteit dan de overige plassen. Qua waterkwaliteit is de plas Broekvelden en Vettenbroek één van de parels in Nederland. Doorzichten van 4 á 5 m komen daar regelmatig voor. Vanwege de uitstekende waterkwaliteit is het niet wenselijk om deze plas in open verbinding te brengen met het omringende oppervlaktewater. Desbetreffende plas is een grondwater gestuurd watersysteem dat geen bemaling en inlaatvoorziening heeft. Hierdoor is het mogelijk om een deel van het water in het voorjaar over te hevelen naar het omringende plassengebied. Onderzoek toont aan dat daarmee een kleine reductie op de waterbehoefte van het overige plassengebied wordt verkregen (5 tot 10 %). De gemeente, die voorstander van deze optie, pleit ervoor nader onderzoek te doen naar de mogelijkheid om overtollig plaswater te bergen in de plas Broekvelden en Vettenbroek. Kosten hiervan komen voor rekening van de waterbeheerder. Hiermee kan een groter reductie worden verkregen op de inlating van gebiedsvreemd water (ca. 20 %).

Put Broeckhoven

Een ander grondwater gestuurd watersysteem binnen de gemeente is de Put van Broeckhoven. Deze volledig afgesloten plas is geheel in particulier bezit. Het waterbeheer over deze plas valt onder het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Door de particuliere status van de plas is de bemoeienis van de gemeente nihil.

Ter verbetering van de waterkwaliteit zijn de watergangen in het plassengebied, die breder zijn dan 5,00 meter, in het verleden verdiept naar van minimaal 1,00 m. De gemeente streeft er naar om die diepte te handhaven. Voor desbetreffende sloten is in de Legger van het waterschap een ingreepmaat vastgesteld van 0,75 meter. Dit betekent dat de watergangen bij een diepte van 0,75 meter of minder gebaggerd moeten worden.

Verder heeft de gemeente in het waterkwaliteitverbeteringstraject alle afvalwaterlozingen en overstorten in en rond het plassengebied opgeheven. Waar riolering niet mogelijk of te kostbaar was, is gekozen voor minizuiveringsinstallaties (IBA's).

Vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft Rijnland de Reeuwijkse plassen aangemerkt

als prioritair waterlichaam. Dit houdt in dat de plassen voor 2015 moet voldoen aan de Europese richtlijn voor de chemische- en ecologische waterkwaliteit. Om aan de ecologische waterkwaliteit te kunnen voldoen, zal in 2015 minimaal 20 km natuurvriendelijke oevers in het plassengebied aanwezig moeten zijn. Momenteel is er ca. 8 km natuurvriendelijke oevers aanwezig. De overige 12 km zal tussen nu en 2015 moeten worden aangebracht. Rijnland heeft de afgelopen periode de plasovereigenaren geïnformeerd over de aanleg van de natuurvriendelijke oevers. Om de doelstelling te kunnen halen, neemt Rijnland de kosten voor aanleg en onderhoud geheel voor haar rekening. Van de 12 km om te vormen oevers, is ca. 2,5 km eigendom van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Deze strekking zal op kosten van Rijnland worden omgevormd tot een natuurvriendelijke oever.

De verbetering van de chemische waterkwaliteit in het plassengebied hoopt Rijnland te bereiken door middel van de voorgenoemde maatregelen. Met alle in het plassengebied uit te voeren maatregelen is een bedrag gemoeid van circa 30 miljoen euro. De kosten worden gedragen door het Rijk, provincie en waterschap. De gemeentelijke inbreng beperkt zich tot kennis en knowhow.

Zwemwaterkwaliteit

Wateren die als officiële zwemwaterlocatie zijn aangemerkt, worden in de zomerperiode periodiek gecontroleerd op de zwemwaterkwaliteit. Deze controle wordt uitgevoerd door de provincie. In de gemeente Bodegraven-Reeuwijk bevinden zich 2 zwemwaterlocaties, te weten: de plas Broekvelden en Vettenbroek en de plas Elfhoeven.

De zwemwaterkwaliteit in laagveenplassen is sterk afhankelijk van de concentratie blauwalgen (cyanobacteriën). In het zwemseizoen worden alle zwemwaterlocaties om de week door de provincie gemeten. Door middel van informatieborden worden zwemadviezen en -verboden op de locaties bekendgemaakt. Een en ander vloeit voort uit de nieuwe Europese zwemwaterrichtlijn. Voor 1 mei 2012 moeten alle zwemwaterlocaties zijn voorzien van uniforme informatieborden, waarop het zwemwaterprofiel van de betreffende zwemlocatie staat vermeld. Deze aanpassing is een taak van de provincie Zuid-Holland.

Verzilting

Een waterkwaliteitsprobleem in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is de verzilting van de polder Middelburg en Tempel. Deze polder geeft een constantie kwelast van 500 tot 900 mg/l chloride. Dit water wordt geloosd op de Gouwe, van waaruit in de zomerperiode water wordt ingelaten voor het boomkwekerijgebied Boskoop e.o. Inmiddels zijn voor de watervoorziening Boskoop-Oost alternatieven aangebracht. Deze zijn niet dekkend voor het gehele boomkwekerijgebied. De toename van de zoutvracht is een halt toegeroepen door geen peilverlaging meer toe te staan. Dit betekent dat de inrichting van de polder moeten worden aangepast. De gemeente levert een actieve bijdrage aan de functiewijziging van desbetreffende polder (bestuurlijk en ambtelijk). Momenteel is in het gebied een vrijwillige kavelruil opgestart met als doel de aanwezige agrariërs de mogelijkheid te bieden voorlopig nog te blijven boeren, met nevenactiviteiten als agrarisch natuurbeheer en groen/blauwe diensten.

Beleidskader 4:

De verbetering van de ecologische waterkwaliteit in de stedelijke gebieden door omvorming van beschoeide oevers naar natuurvriendelijke oevers. Per locatie moet worden bekeken wat mogelijk en wenselijk is (o.a. nut, uitstraling en veiligheid).

Verbetering ecologische waterkwaliteit

Voor de verbetering van de ecologische waterkwaliteit in het stedelijk gebied is het van belang dat beschoeide oever worden omgevormd tot natuurvriendelijke oevers. Een bijeffect hiervan is de vergroting van de visuele aantrekkelijkheid. Aan de andere kant is er ook het risico aanwezig dat zicht juist wordt belemmerd. Hier zal zorgvuldig naar gekeken worden. De kansen in het stedelijk gebied van de voormalige gemeente Bodegraven zijn uitgewerkt in een waterplan. In de voormalige gemeente Reeuwijk zijn de afspraken op gebied van waterkwaliteit verwoord in een overzicht van GRP en KRW maatregelen Reeuwijk. Inmiddels zijn een groot deel van de afgesproken locaties voorzien van een natuurvriendelijke oevers. In de toekomst wordt bij vervanging van oevervoorzieningen bekeken of omvorming naar natuurvriendelijke oevers mogelijk, dan wel wenselijk is.

In het buitengebied wil de gemeente naar de inwoners toe een stimulator zijn van de omvorming van harde oevers naar natuurvriendelijke oevers. In dit alles streeft de gemeente steeds naar integrale aanpak in combinaties met andere ontwikkelingen.

Watercompensatie

Beleidskader 5:

Voldoende oppervlaktewater in nieuw te ontwikkelen gebieden, waarbij voldaan wordt aan de eisen en richtlijnen van het betreffende waterschap (Keur).

aangehouden Op grond van de Keur van het waterschap moeten alle dempingen volledig worden gecompenseerd in het zelfde peilgebied. Toename van verhard oppervlak moet worden gecompenseerd door middel van het graven van water. Momenteel hanteren beide waterschappen een compensatienorm van 15 %. Dit betekent dat voor elke 100 vierkante meter verharding 15 vierkante meter water moet worden gegraven. Het dempen en graven in de polder Reeuwijk (Reeuwijk e.o.) wordt in samenspraak met het waterschap bijgehouden in een dempingbalans. Hierin worden alle gemeentelijke dempingen en vergravingen verwerkt. Desbetreffende balans dient steeds een positief saldo te hebben. Compensatie voor nieuwe plantontwikkelingen worden bij voorkeur gerealiseerd in grootschalige watercompensatielocaties in combinatie met natuur- en/of landschapontwikkelingen (win-win situatie).

Om de komende jaren aan de watervraag in Reeuwijk-Brug te kunnen blijven voldoen, is de gemeente voornemens een grootschalige bergingslocatie te realiseren (ca. 20.000

m2), waar eigen watertekorten kunnen worden gecompenseerd. Dit dient met name voor inbreilocaties. Binnen nieuwbouwlocaties kan water ook een sterk esthetische functie hebben. De geplande waterbergingslocatie is mogelijk te combineren met andere ontwikkelingslocaties, zoals bijvoorbeeld perceel Parallelweg en Oostslootlocatie. Het is de bedoeling om particuliere omwikkelingen ook de mogelijkheid te bieden om hun watertekort af te kopen.

Rijnland is voornemens de genoemde dempingbalans om te bouwen tot een Bergingsrekening courant (Waterbank). Rijnland streeft er naar om voor alle gemeente in haar beheergebied zo'n regeling af te sluiten.

Binnen de gemeente wordt nader onderzocht of zo'n regeling ook zinvol is voor de overige kernen.

Onderhoud oppervlaktewater

Het onderhoud van het oppervlaktewater is vastgelegd in de Keur en Legger van de waterschappen. Het wateronderhoud in het stedelijk gebied behoort toe aan de eigenaar van het kadastrale perceel. Alleen als een water is aangemerkt als hoofdwatgang, wordt het onderhoud uitgevoerd door het waterschap. Wel is de aangrenzende eigenaar verplicht het uit het water verwijderde materiaal (waterplanten, drijfvuil en bagger) te ontvangen. In het buitengebied is de aangrenzende eigenaar van het water onderhoudsplichtige. Voor hoofdwatgangen gelden daar dezelfde regels als voor hoofdwatgangen in stedelijk gebied.

Schouw

Op basis van de Keur is de gemeente verplicht jaarlijks voor een bepaalde datum alle wateren die zij in onderhoud hebben van waterplanten en slootvuil te ontdoen. Dit wordt door het waterschap tijdens de najaarschouw gecontroleerd. Vanuit ecologisch oogpunt is het wenselijk dat een keer in de twee jaar beplanting wordt verwijderd. Samen met de waterschappen zullen voor bepaalde gebieden nadere afspraken worden gemaakt. Daarnaast moet de gemeente vanuit de ontvangstplicht het slootvuil uit de hoofdwatgangen op haar eigendommen ontvangen en afvoeren. Desbetreffende slootwerkzaamheden zijn door middel van een meerjarig slootbestek aanbesteed. Als tussentijds wateren door overmatige plantgroei dichtgroeien, moet omwille van de waterkwaliteit en/of doorstroming de wateren worden opgeschoond. Binnen de gemeentelijke wateren wordt dit opschoonwerk in de meeste gevallen uitgevoerd door middel van een maaiboot.

Alle wateren moeten voldoen aan de in de Legger vastgestelde diepte. Sommige waterschappen controleren de diepte door middel van een diepteschouw. In Bodegraven-Reeuwijk wordt alleen door het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden één maal in de drie jaar diepteschouw gedreven.

Baggeren

Voor de wateren waarvoor de gemeente onderhoudsplichtige is, worden kern/wijk gerichte baggerplannen opgesteld. Deze plannen worden zo veel mogelijk afgestemd op de baggerplannen van het waterschap. Essentieel daarin is de samen- en medewerking

met alle overige belanghebbende onderhoudsplichtigen (burgers). Om de burgerparticipatie zo soepel mogelijk te laten verlopen, is in de voormalige gemeente Reeuwijk in grondverkoopcontracten opgenomen dat kopers verplicht zijn deel te nemen aan een gemeentelijk baggerplan.

Beleidskader 6:

Bij het baggeren van watergangen wordt volgens een per project vastgesteld ecologisch werkprotocol gewerkt waarbij alle acties ter voorkoming van schade aan de flora en fauna zijn verwoord.

Voor het uitvoeren van baggerwerkzaamheden zijn vaste ecologische werkprotocollen vastgesteld. Deze protocollen richten zich op met name de voorkoming van schade aan de water flora en fauna. Om ecologische schade zo veel mogelijk te beperken, worden in Bodegraven-Reeuwijk de watergangen met een overdiepte van 0,20 meter in het midden gebaggerd. Hiermee wordt de baggercyclus verlengd tot gemiddeld 1 maal in de 10 jaar.

Beleidskader 7:

Bij het baggeren van watergangen wordt er naar gestreefd om zo veel mogelijk bagger op de kant te verwerken. Waar de vrijkomende baggerspecie wordt ontvangen door aangelanden, wordt door de gemeente een vergoeding betaald.

De afvoer en verwerking van baggerspecie is een dure aangelegenheid. Als de bagger niet is verontreinigd, streeft de gemeente er naar om zo veel mogelijk bagger op de plaats van herkomst op de kant te verwerken. Om dit te bewerkstelligen verstrekt de gemeente bereidwillige aangelanden een vergoeding voor de ontvangst van baggerspecie. Voor 2012 bedraagt deze vergoeding maximaal € 1,50 per m³ bagger. Vanuit efficiëntie wordt baggeronderhoud zo veel mogelijk uitgevoerd door middel van kern/wijk gerichte baggerplannen. Daarbij worden alle aangelanden en mede onderhoudsplichtigen nauw betrokken en in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan het gemeentelijk baggerproject. De baggerkosten van het niet van de gemeente zijnde deel van de watergang worden volledig verhaald op de mede onderhoudsplichtige. Bij de verkoop van nieuwe private percelen langs een watergang, moet een strook water van minimaal 2,00 meter breed tot de helft van de slootbreedte, worden meegeleverd. Daarbij wordt de koper verplicht, als mede onderhoudsplichtige van de watergang, deel te nemen aan een gezamenlijk gemeentelijk baggerplan dat gemiddeld één maal per tien jaar wordt georganiseerd. Dit om de burgerparticipatie in gemeentelijke baggerplannen in de toekomst soepeler te laten verlopen. Bij nieuw te ontwikkelen gebieden moet het oppervlaktewater, waarvan de gemeente onderhoudsplichtig wordt, minimaal aan één zijde aan openbaar bereikbaar gebied

grenzen. Voor het uitvoeren van onderhoud aan dat oppervlaktewater moet het openbare gebied een vrije zone van minimaal 2,50 meter breed verkrijgen. Eventuele beplanting binnen deze vrije zone mag geen belemmering opleveren voor het onderhoud van het oppervlaktewater.

Bruggen en duikers

Beleidskader 8:

De keuze van een brug of duiker wordt mede afgestemd op de omgeving van de locatie (kwaliteit).

De keuze tussen een dam of brug in een watergang wordt in eerste instantie bepaald door de waterstaatkundige- en/of vaarwegfunctie van de watergang. Bij dammen is veelal vanwege de waterstaatkundige functie een duiker voor de doorstroming van het water noodzakelijk. De diameter daarvan wordt bepaald door de waterbeheerder. Vanuit esthetisch oogpunt kan ook worden gekozen voor een vaste brug. Deze afstemming vindt per locatie plaats, waarbij de omgeving steeds in ogenschouw wordt genomen. Bij vaarwegen is de keuze van een vaste of beweegbare brug afhankelijk van de bestaande doorvaarthoogte van de vaarweg. Over het algemeen wordt bij een doorvaarthoogte boven de 1,20 meter gekozen voor een beweegbare brug. Ook hier geldt dat per locatie een afstemming op de omgeving moet plaatsvinden.

Beweegbare bruggen

Beleidskader 9:

Beweegbare bruggen in druk bevaarbare vaarwegen worden, waar mogelijk, elektrisch bedienbaar gemaakt.

Alle beweegbare bruggen in doorgaande scheepvaartwegen, zoals de Oude Rijn en Enkel Wiericke zijn elektrisch bedienbaar. De beweegbare bruggen in het Reeuwijkse plassengebied zijn daarentegen op 1 na hand bedienbaar. Vanuit met name veiligheid wordt er naar gestreefd om bruggen in druk bevaarbare vaarwegen in combinatie met druk bereden wegen bij vervanging elektrisch te maken.

Materiaalgebruik

Beleidskader 10:

De toepassing van duurzame materialen (zoals o.a. FSC-hout, gerecyclede kunststoffen en erosiebestendige materialen).

Het gemeentelijk beheer van oppervlaktewater richt zich ook op de instandhouding van de oevervoorzieningen (beschoeiing). Een oevervoorziening is nodig om te voorkomen dat het water door het uitzakken van de berm/oever ondieper wordt (Keurbepaling). Anderzijds is een oevervoorziening van belang voor het vasthouden van de berm en/of wegconstructie. De meest toegepaste oevervoorzieningen in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zijn beschoeiingen van hout of kunststof.

Indien er hout toegepast moet worden zal dit voorzien zijn van het FSC-keurmerk. In geval van kunststof wordt alleen gerecycled materiaal toegestaan. Deze materiaalkeuze geldt ook voor alle andere toepassingen in en boven water (meerpalen, steigers, vlonders e.d.).

Bij betonnen en stalen oevervoorzieningen/beschoeiingen worden geen conserveringsmiddelen toegepast die uitloggen en/of een negatief effect hebben op de chemische- en ecologische waterkwaliteit.

Voor bouwstoffen als grond en zand zijn de eisen van het Bouwstoffenbesluit van kracht.

Waterrecreatie

Vaarwegen

Enkele watergangen in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk hebben de functie vaarweg. Dit zijn de Oude Rijn, Dubbele Wiericke en Breevaart. De Oude Rijn is van oudsher een scheepvaartweg die nog altijd als zodanig wordt gebruikt. De Dubbele Wiericke en Breevaart worden hoofdzakelijk bevaren door recreatievaart.

Het vaarweg- en nautisch beheer over de Oude Rijn berust bij de provincie Zuid-Holland. Voor de Dubbele Wiericke resulteert dat onder het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Bij de Breevaart is het Hoogheemraadschap van Rijnland de vaarwegbeheerder. Het nautisch beheer daar valt formeel onder regiem van de provincie. In de praktijk wordt het nautisch beheer echter verzorgd door de gemeente. Dit laatste betreft de veiligheid op het water. In verband met de vele onduidelijkheden omtrent het nautisch beheer in met name polderwateren, bereiden de provincies Noord- en Zuid-Holland nu een herziening voor, die medio 2013 zijn beslag zal krijgen. Het ziet er naar uit dat het nautisch beheer in die wateren wordt ondergebracht bij de gemeenten (voornamelijk vaartoezicht).

Recreatievaart Reeuwijk-Brug

Doordat Reeuwijk-Brug direct aan het plassen gebied grenst, wordt er in deze kern veel gevaren. Veel percelen liggen aan het water en hebben een eigen ligplaats voor een boot. Met name bij de ontwikkeling van nieuwbouwplannen wordt daarop steeds ingespeeld. Mede hierdoor is de recreatievaart in Reeuwijk-Brug de afgelopen tijd fors toegenomen. Door deze toename en de steeds groter wordende boten, ontstaan er knelpunten in o.a. de doorvaarthoogte, -breedte en -diepte. Dit laatste is opgelost door de watergangen te verdiepen naar 1,00 m. Voor de doorvaarthoogte en -breedte van met name bruggen is, naast de Keur van het waterschap, geen wettelijk kader aanwezig die de belangen van de recreatievaart behartigen.

Als het nautisch beheer in de nabije toekomst wordt overgedragen aan de gemeente,

kan mogelijk vanuit de gemeente een vaarwegenplan worden opgesteld voor Reeuwijk-Brug.

Vaarverbinding Bodegraven-Reeuwijk-Gouda

Binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk leeft de wens om een vaarverbinding te creëren tussen Bodegraven en Gouda. Hierbij wordt gedacht aan een soort sloepenroute waardoor vanuit de Hollandse IJssel via Reeuwijk naar de Oude Rijn kan worden gevaren. In het verleden heeft deze verbinding lange tijd bestaan. Deze vaarroute liep via de Goudse stadsgrachten, de Breevaart, de vaart langs de Oud-Reeuwijkseweg en de Wonnewetering naar de Oude Rijn. Tot aan de Oud-Reeuwijkseweg is deze route nog geheel in tact. Na het schrappen van deze vaarweg uit de Keur, heeft het voormalige waterschap De Gouwelanden de sluis aan het einde van de Vliet te Bodegraven buiten bedrijf gesteld (ca.1980-1985). In de loop der tijd zijn de beweegbare bruggen over de vaart langs de Oud-Reeuwijkseweg vervangen door vaste bruggen.

Aantallen en hoeveelheden

In deze paragraaf is aangegeven welke aantallen en hoeveelheden er per 1-10-2011 op het gebied van 'water' binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk aanwezig zijn en dan ook beheerd dienen te worden.

Voor het berekenen van de kosten (Hoofdstuk 4) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem van Oranjewoud. Hierin zijn alle onderdelen geïnventariseerd en ingevoerd wat leidt tot onderstaand overzicht.

Aantallen en hoeveelheden t.b.v water per structuurelement
hoeveelheden per 1-10-2011

code	Omschrijving	eenheid	Centrum	Wonen	Werken	Natuur & landschap	Totaal
7.01	Ophaalbrug staal	st.	-	-	-	-	4
7.02	Draaibrug staal/hout	st.	-	-	-	-	1
7.03	Ophaalbrug hout	st.	-	-	-	-	6
7,04	Ophaalbrug staal/hout	st.	-	-	-	-	10
7.05	Vaste brug staal	st.	-	-	-	-	5
7.06	Vaste brug hout	st.	-	-	-	-	61
7.07	Vaste brug beton	st.	-	-	-	-	116
7.08	Vaste brug staal/hout	st.	-	-	-	-	7
7.09	Vaste brug kunststof	st.	-	-	-	-	1
7.10	Duiker	st.	-	-	-	-	13
7.11	Duikerbrug	st.	-	-	-	-	6
7.12	Vlonder/steiger	st.	-	-	-	-	36
9.01	Vijver	m2	253	7.786	8.738	237	17.014
9.02	Watergang (waterschap)	m2	-	135.600	-	120.934	256.534
9.03	Watergang (gemeente)	m2	4.915	156.777	28.889	187.207	377.728
9.04	Oever	m2	-	3.751	-	3.630	7.381
9.05	Oever	m1	587	19.468	1.437	81.114	102.606
9.06	Beschoeiing	m1	165	24.833	2.197	26.114	53.309
9.07	Greppel	m1	-	824	-	-	824

3.11 Spelen

3.11 Spelen

Definitie	: Speelaanleidingen en -elementen die in de buitenruimte staan.
Voorbeeld	: Speelhuisje, schommel, klimrek, voetbalkooi, trapveldje
Bijzonderheden	: Ook de informele speelruimte zoals struikgewas, bosplantsoen en grasvelden zullen benoemd worden in het onderdeel spelen.

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Aantallen en hoeveelheden

Inleiding

Onder het thema spelen vallen alle speelaanleidingen en –elementen die in de openbare ruimte staan. Speelaanleidingen kunnen zijn; natuurlijke elementen zoals een boomstam, valhout in het bos, ondiepe watergang of greppel, doorwading, stenen. Een kunstmatige speelaanleiding kan zijn, grote nagemaakte stenen, paalkoppen in een watergang, niveauverschillen in bestrating.

Speelelementen zijn doorgaans gefabriceerde elementen, die voor een specifieke leeftijdsgroep bedoeld zijn en op specifieke speelplekken geplaatst worden.

Onder de kop bijzonderheden geven we aan dat ook de informele speelruimte een plek krijgt in het onderdeel spelen. Hier betreft het de openbare ruimte die niet als zodanig als speelruimte is ingericht, maar wel informeel zo gebruikt wordt. Deze speelruimte zullen we niet als zodanig meetellen bij de formele speelruimte omdat het beheer zal vallen onder diversen andere onderdelen van het integraal beleids- en beheerplan.

In deze paragraaf zal duidelijk worden hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk invulling geeft aan het onderwerp spelen en hoe zij met het onderdeel spelen aan wil sluiten bij de wettelijke beleidskaders t.o.v spelen.

In de subparagraaf 'beleid' zal worden beschreven welke wettelijke kaders er van toepassing zijn en welk beleid er in de oorspronkelijke gemeentes van toepassing was. Vervolgens wordt er binnen het nieuwe beleid uiteengezet hoe de gemeente beleidsmatig met het onderdeel spelen om wil gaan.

De subparagraaf 'aantallen en hoeveelheden' beschrijft in eerste instantie de aantallen en hoeveelheden van de speelaanleidingen en -elementen in totaal en per kern.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

1. *Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
2. *Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
3. *Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud).*

Beleidskader 1:

De volgende norm als richtlijn gebruiken, dit in relatie tot de aanwezigheid van het openbaar groen:

- 1,5% formele speelruimte bij aanwezigheid van minimaal 40 m² openbaar groen per woning,
- 1,5 tot 3% formele speelruimte bij aanwezigheid van 20-40 m² openbaar groen per woning,
- 3% formele speelruimte bij aanwezigheid van minder dan 20 m² openbaar groen per woning.

Beleidskader 2:

De spreidingsnorm voor speelruimte vaststellen conform het onderliggende overzicht:

- Formele speelruimte voor 3-6 jr. met een afmeting van 100m² en een actieradius van 100m.
- Formele speelruimte voor 3-12 jr. met een afmeting van 200m² en een actieradius van 200m.
- Formele speelplaatsen voor 6-12 jr. met een afmeting van 400m² en een actieradius van 400m.
- Verhard of onverhard sportveld voor 6-18 jr. met een afmeting van 400m² of 2400m² met een actieradius van 500m.

Beleidskader 3:

De speelplaats zo aantrekkelijk, creatief en gevarieerd mogelijk inrichten, passend bij de locatie. Hierbij rekening houdend met en gebruik makend van de kennis en inbreng van betrokkenen en eigen dienst.

Beleidskader 4:

Streven naar een optimale dekking. Indien noodzakelijk schoolpleinen, sportvelden en – voorzieningen, in goed overleg en met vastlegging van afspraken met de schoolbesturen en verenigingen meer toegankelijk maken.

Beleid

Wettelijke kader

Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen

Er worden door de hogere overheid wettelijke kaders en normen gesteld. Het uit te voeren speelplaatsenbeleid wordt hier grotendeels door bepaald. Met name ten aanzien van veiligheid worden specifieke eisen gesteld. De belangrijkste wet voor speeltoestellen is het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen, ofwel de WAS. Volgens dit besluit moeten beheerders hun toestellen regelmatig inspecteren en onderhouden. Dit mogen ze zelf doen of uitbesteden aan anderen. Speeltoestellen geplaatst na 26 maart 1997 moeten gecertificeerd zijn volgens het Warenwetbesluit. De overheid wijst keuringsinstellingen aan die bevoegd zijn de wettelijk verplichte certificaten uit te geven.

Hoewel deze aparte wetgeving voor speeltoestellen bestaat, vallen speeltoestellen ook onder het Bouwbesluit. Het Bouwbesluit is een besluit dat valt onder de Woningwet. In dit besluit staan eisen voor bouwwerken. Als een speeltoestel een certificaat van goedkeuring heeft kan hiermee aangetoond worden dat het toestel voldoet aan het veiligheidsniveau in het Bouwbesluit. Voor speeltoestellen geldt dat na plaatsing handhaving plaatsvindt door de Voedsel en Warenautoriteit. Dit houdt in dat zij de enige organisatie is die speeltoestellen mag afkeuren of boetes mag opleggen aan de verantwoordelijke beheerder.

Rijksbeleid

Enkele jaren terug was er nadrukkelijk politieke aandacht voor buitenspeelruimte voor de jeugd. De rijksoverheid wil mensen aan het bewegen krijgen. Sporten, spelen en bewegen zijn onontbeerlijk voor een goede gezondheid. Van belang is om daar jong mee te beginnen. Voorzieningen voor speel- en sportvoorzieningen in de openbare ruimte zijn dan ook belangrijk voor een evenwichtige samenleving en gezondheid van onze kinderen. Steeds meer wordt er in de politiek gevraagd om voor het spelen kaders en normen vast te stellen waar de buitenruimte aan moet voldoen. Door veel gemeentes wordt dit vertaald in de 3%/norm: 3% van de totale buitenruimte reserveren voor sport en spel.

Een toonaangevende landelijke instantie is de NUSO (Nederlandsche Unie van Speeltuin Organisaties). De adviezen die zij aandragen vormen geen wettelijk kader, maar geven op basis van brede ervaring richting aan beleid.

Oorspronkelijk gemeentelijk beleid Reeuwijk en Bodegraven

In de voormalige gemeente Bodegraven was er een beleidsplan spelen 2009-2013, dat in 2009 is vastgesteld.

In de voormalige gemeente Reeuwijk was er een kadernota speelruimtebeleid 2010-2013, dat in 2010 is vastgesteld.

Het beleid van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk wordt op hoofdlijnen de ingezette koers voortgezet.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Speelruimtenorm

De 3%-norm geldt alleen voor de formele speelruimte (ingerichte speelplaatsen). In zekere zin zijn ingerichte speelplaatsen deels noodzakelijk omdat het ontbreekt aan voldoende ruimte in een wijk waar kinderen hun uitdaging kunnen vinden en creativiteit kwijt kunnen.

In het beleidsonderdeel openbaar groen (paragraaf 3.12) zijn normen ten aanzien van het aantal m² groen per woning opgenomen als maat voor voldoende groenvoorzieningen. Uitgaande van deze groennorm en analyse van de plankaart kan geconcludeerd worden dat deze benaderingswijze goede mogelijkheden biedt om op een verantwoorde wijze te beoordelen of er voldoende speelruimte (formeel en informeel) is en hoe hier verder inhoud aan kan worden gegeven. Voorgesteld wordt om dan ook gedifferentieerd de relatie vast te leggen tussen de 3% speelruimtenorm en de groennorm per woning. In beleidskader 1 is deze differentiatie uitgewerkt.

Beleidskader 1:

De volgende norm als richtlijn gebruiken, dit in relatie tot de aanwezigheid van het openbaar groen:

- 1,5% formele speelruimte bij aanwezigheid van minimaal 40 m² openbaar groen per woning,
- 1,5 tot 3% formele speelruimte bij aanwezigheid van 20-40 m² openbaar groen per woning,
- 3% formele speelruimte bij aanwezigheid van minder dan 20 m² openbaar groen per woning.

Spreiding

Op basis van gegevens vanuit de NUSO (*Nederlandse Unie van Speeltuinen Organisaties*) is

de actieradius van een kind om bij een speelvoorziening te komen vanaf zijn of haar woning ingedeeld in leeftijdscategorieën. Het spreekt voor zich dat een kind onder de zes jaar doorgaans niet alleen naar een voorziening zal gaan maar onder begeleiding van een ouder iemand. Kinderen vanaf zes jaar hebben wat meer vrijheid en mogen en kunnen dikwijls zelfstandig naar een voorziening, mits de route daar naartoe veilig (watergangen / wegen) is. Dit laatste vormt een aandachtspunt.

Naar mate kinderen ouder worden, kunnen zij zelfstandig verder van huis. Uitgangspunt hierbij is dat de allerkleinsten van 0-3 jaar in de tuin of op het achterpad spelen onder direct toezicht van ouders/verzorgers. Onder toezicht kunnen ze uiteraard best gebruik maken van de andere speeltoestellen. Vanaf 3 jaar kunnen kinderen op de speelplekken terecht. Voor de leeftijdscategorie 3- en 4-jarigen is een bepaalde mate van toezicht

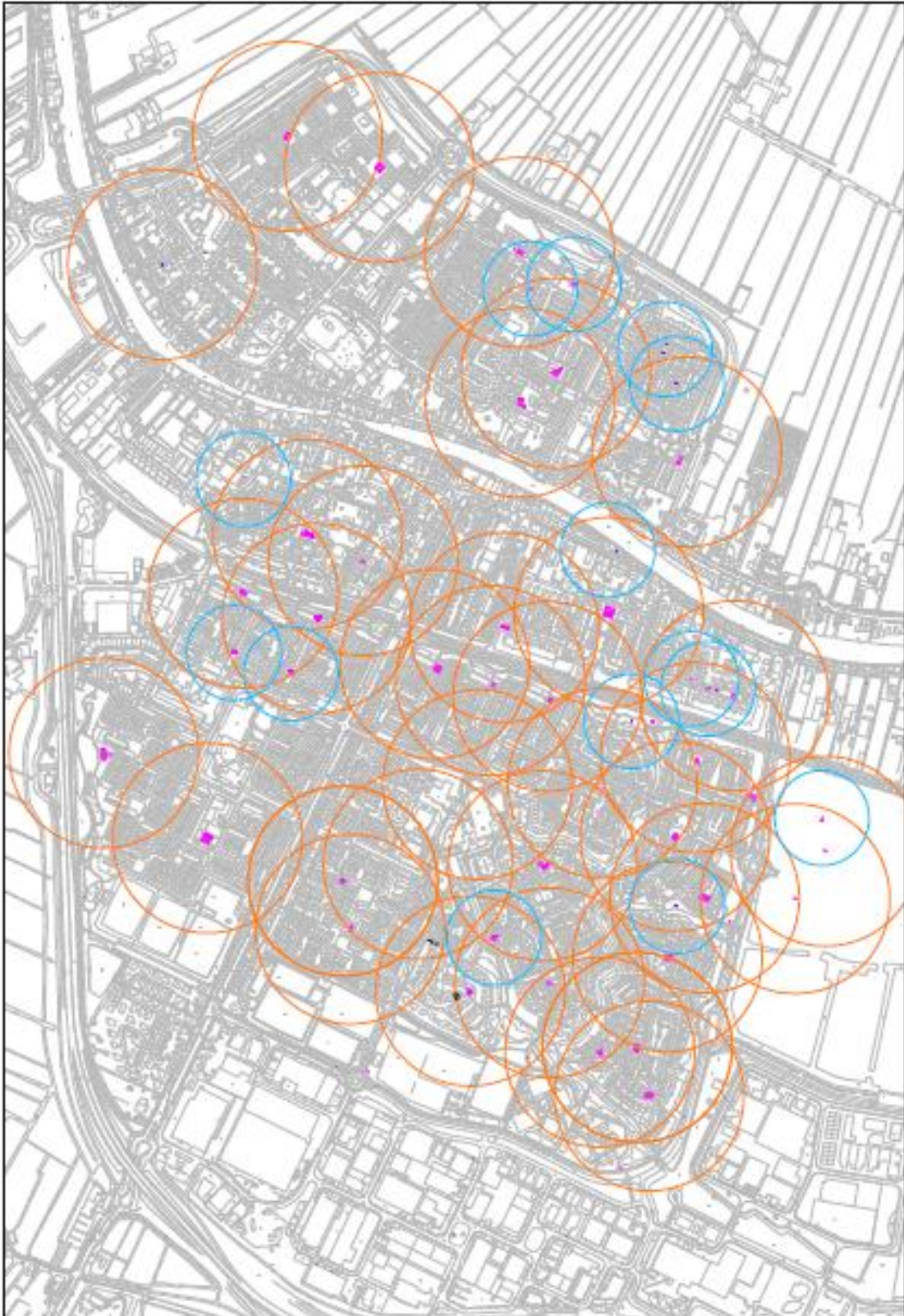
noodzakelijk, ook op de speelplekken noodzakelijk is.

Beleidskader 2:

De volgende spreidingsnormen hanteren:

- Formele speelruimte voor 3-6 jr. met een afmeting van 100m² met een actieradius van 100 m,
- Formele speelruimte voor 3-12 jr. met een afmeting van 200m² met een actieradius van 200 m,
- Formele speelplaatsen voor 6-12 jr. met een afmeting van 400m² met een actieradius van 400 m,
- Verhard of onverhard trapveld voor 6-18 jr. met een afmeting van 400m² of 2400m² met een actieradius van 500 m.

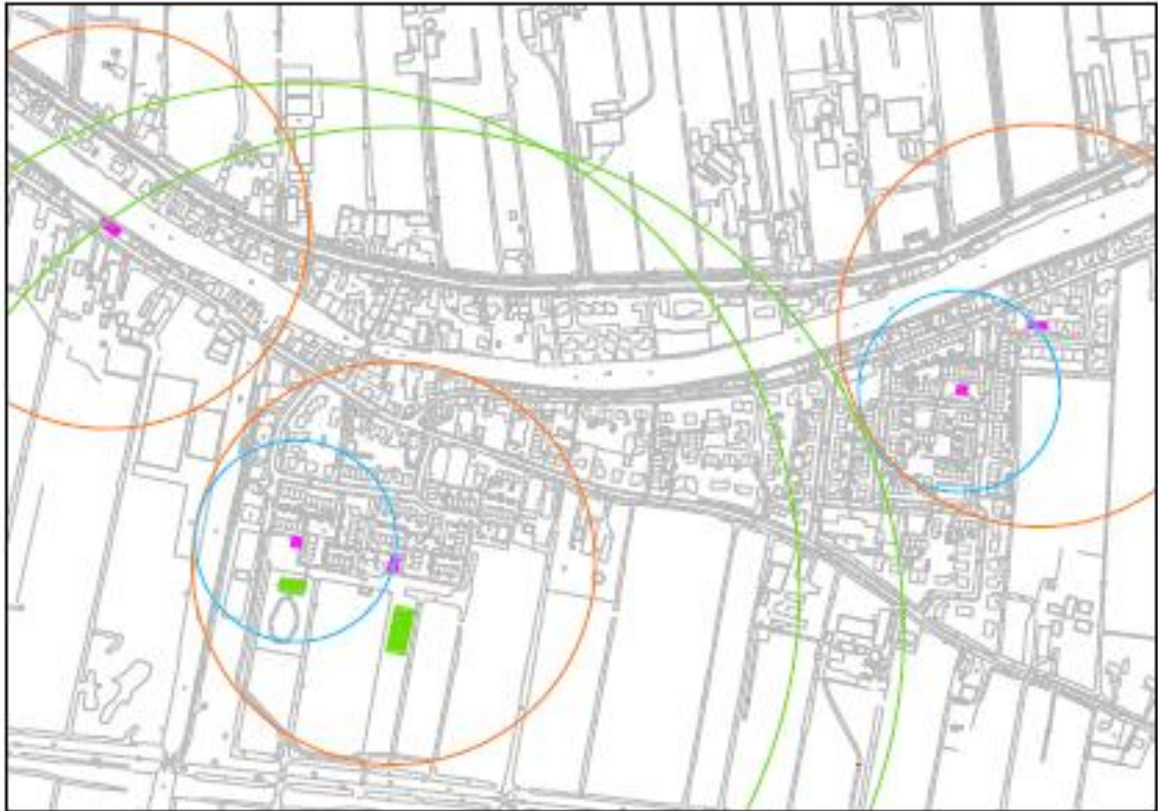
Binnen het integrale beheersysteem is de relatie aanwezig tussen het areaal openbaar groen en het aantal speelplaatsen (zie beleidskader 1). Hiermee kunnen de ontbrekende schakels in beeld worden gebracht. Dit, gekoppeld aan de leeftijden en oppervlaktes geeft de volgende weergave waarbij blauw staat voor 3-6 jaar, oranje voor 3-12 jaar, en groen voor 6-18 jaar:

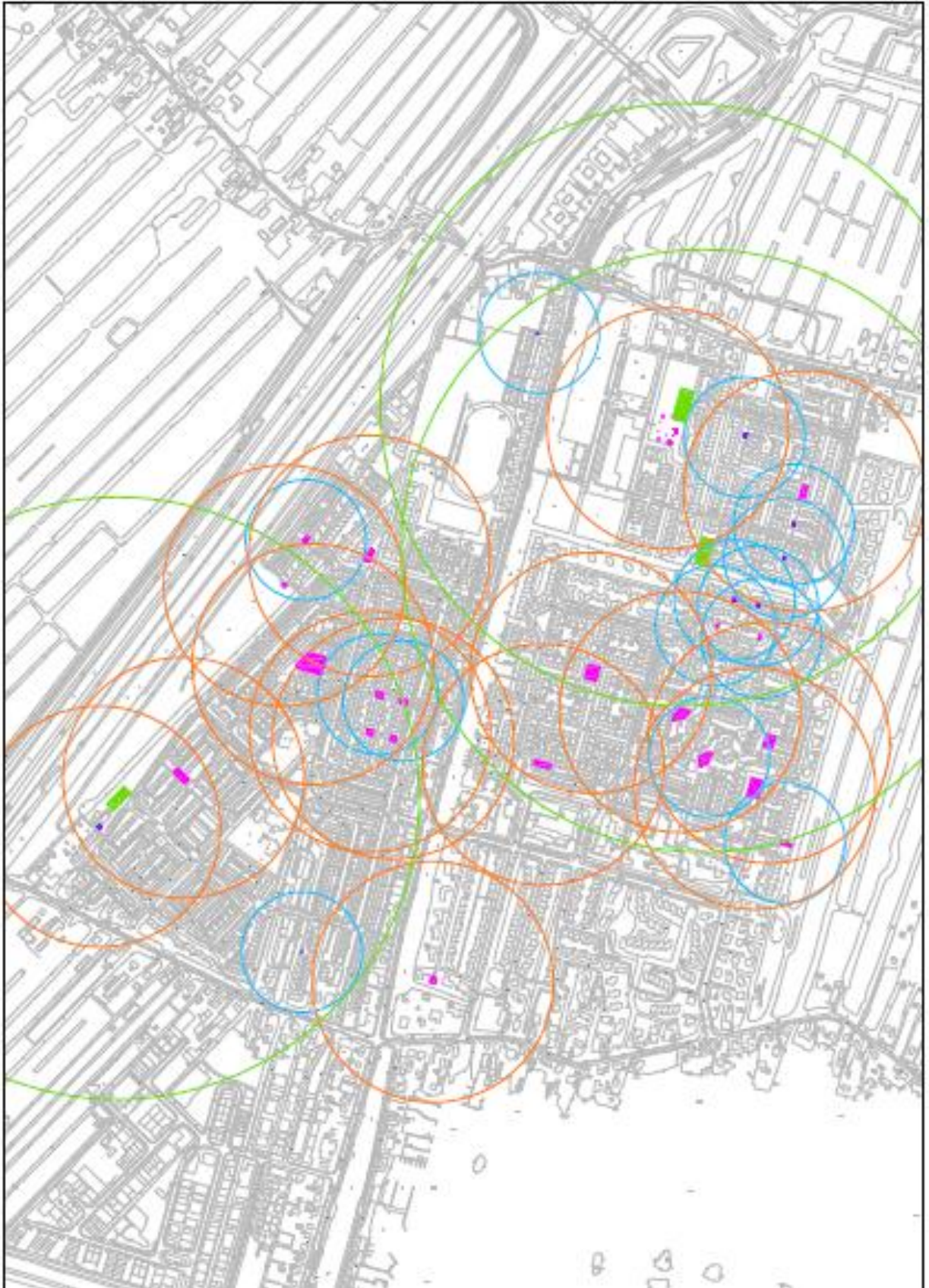
Bodegraven (3-6 en 3-12 jaar)

Bodegraven (6-18 jaar)

Nieuwerbrug en Waarder

Reeuwijk-Brug

Reeuwijk-Dorp en Driebruggen

Inrichting van speelruimte

Het ontwerp en inrichten van de speelruimte wordt in de meeste gevallen door de gemeente zelf gedaan. Bij het tot stand komen van een nieuwe speelruimte wordt zoveel mogelijk de omwonenden en de gebruikers betrokken. Direct omwonenden worden middels briefwisseling direct betrokken bij de inrichting van de speelplaats. Het uiteindelijke ontwerp zal een balans zijn tussen wensen, mogelijkheden en kosten. Met de volgende punten zal er bij het ontwerp en inrichting rekening gehouden worden: Juiste locatie, goed bereikbaar, afgestemd op de doelgroep, centraal, sociaal en verkeersveilig

Mogelijk overlast voorkomen, voldoende afstand bebouwing, makkelijk in onderhoud, overleg met betrokkenen

Variatie in speelmogelijkheden, diversiteit in toestellen, combinatietoestellen, ruimte voor fantasie en rollenspel, meervoudig te gebruiken, behendigheid kunnen ontwikkelen Herkenbaarheid, overzichtelijk, aanbod voor jongens en meisjes

Type toestel passend bij de plek. De uitstraling vormt een belangrijke aanvulling op de kwaliteit van de buitenruimte. De materialisatie van zowel het toestel als de ondergrond zal passend moeten zijn bij de specifieke locatie.

Beleidskader 3:

De formele speelruimte zo aantrekkelijk, creatief en gevarieerd mogelijk inrichten, hierbij rekening houden en gebruik maken van de kennis en inbreng van betrokkenen en eigen dienst.

Informele speelruimte

In de openbare ruimte wordt bij het inrichten van de woonomgeving, naast de formeel ingerichte speelplaatsen, rekening gehouden met de mogelijkheden van informeel spelen. Informele speelaanleidingen die de mogelijkheid geven of kinderen uitlokken om te kunnen spelen zijn bv: muurtjes, vissteiger, paaltjes, hoogteverschillen, (klim) bomen en struiken. Het gaat erom dat de kinderen ruimte hebben die prikkelend is voor hun fantasie, waarin ze constructies kunnen maken, waar ze met grond en water kunnen spelen, etc.

Voor de allerkleinste kinderen is de eerste speelplek over het algemeen de eigen achtertuin, vervolgens het achterpad en uiteindelijk de stoep rondom het woonblok. De actieradius van het kind wordt steeds groter naarmate ze ouder worden. De veiligheid van het kind en ook controle (toezicht) kunnen houden over het kind is van groot belang. Een voldoende ruim trottoir geeft die mogelijkheid. Ook een parkeerterrein wat overdag veelal leeg staat geeft informele speelmogelijkheden om bijvoorbeeld een balletje te kunnen trappen. Door de toenemende druk op de openbare ruimte, met name door verkeer en parkeren, zijn de mogelijkheden sterk afgenomen en komt de veiligheid (m.b.t. spelen) voor deze locaties meer en meer in het geding.

Groenvoorzieningen geven dan meer mogelijkheden, met name als deze enige maat

hebben en goed bereikbaar zijn. Grasvelden waarop gespeeld kan worden, grovere struiken om te verstoppen, klimbomen, etc. Bij de inrichting van groenvoorzieningen kan hier rekening mee gehouden worden door hoogteverschillen te creëren, bomen in groepen te planten, grasvelden qua afmeting hierop aan te passen en rekening te houden met veiligheid (verkeer- en sociaal).

Natuurlijk spelen

De laatste tijd komt er ook meer aandacht voor het "natuurlijk" spelen. Hierbij bewegen kinderen buiten en wordt hun creativiteit en fantasie gestimuleerd. Hierbij moet gedacht worden aan meer natuurlijk ingerichte speelplaatsen. Ruigere terreinen met boomstammen en stapstammen om op te klauteren, een touw aan een boom om mee te slingeren of met water en grond te kunnen spelen. Ook hierbij geldt: de juiste speelplek op de juiste locatie.

'natuurlijk spelen'

Beleidskader 4:

Bij de inrichting van de openbare ruimte rekening houden met de informele speelruimte en natuurlijk spelen. Waar het kan, gebruik maken van de informele ruimte en waar mogelijk natuurlijke materialen toepassen.

Speelpleinen bij scholen openbaar toegankelijk maken

Beleidskader 5 komt voort uit het gegeven dat op dit moment nog bijna geen enkel schoolplein openbaar toegankelijk is. Schoolbesturen vinden het niet prettig wanneer schoolpleinen na schooltijd intensief worden gebruikt. Vandalisme, vervuiling of het gebruik als hangplek door oudere jeugd, maakt dat het schoolplein afgesloten wordt en verboden is voor jongeren.

De afgelopen jaren is landelijk een tendens waarneembaar om schoolpleinen toch open te stellen als speelvoorziening voor de buurt. In oude wijken is dit vaak de enige mogelijkheid om een openbare speelvoorziening te creëren voor de jeugd. Op deze locatie is er dan ook juist de ruimte aanwezig om grotere toestellen te plaatsen. Dit

vraagt om goede oplossingen en afspraken. De speelplaatsen moeten tijdens de lessen maar ook buiten de schooltijden openbaar toegankelijk zijn, willen ze voor de wijk van toegevoegde speelwaarde zijn. Ook moeten ze voldoen aan de WAS en moeten vandalisme en beschadigingen, waardoor gevaarlijke situaties ontstaan, ook buiten de schooltijden en in vakanties direct worden gerepareerd. (dat is bij openbare plekken ook zo).

Op dit moment worden de speeltoestellen in principe door de scholen geplaatst en beheerd. De verantwoordelijkheid ligt bij de school. Door de pleinen openbaar toegankelijk te maken komt de verantwoordelijkheid bij de gemeente te liggen

Beleidskader 5:

Streven naar een optimale dekking. Indien noodzakelijk schoolpleinen, sportvelden en –voorzieningen, in goed overleg en met vastlegging van afspraken met de schoolbesturen en verenigingen meer toegankelijk maken.

Beheer en onderhoud

In het attractiebesluit zijn veiligheidsnormen vastgelegd voor de aanleg, onderhoud en beheer van speeltoestellen. Hiervoor moeten de openbare speeltoestellen 1 x per jaar door een deskundige, externe partij gecontroleerd worden. Daarnaast wordt er minimaal 3 x per jaar door een daartoe opgeleide medewerker van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een inspectie uitgevoerd. Waar nodig worden (binnen de prioritering en noodzaak die daarvoor staat) reparaties uitgevoerd.

Aantallen en hoeveelheden

In deze paragraaf is aangegeven welke aantallen en hoeveelheden er per 1-10-2011 ten behoeve van 'spelen' binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk aanwezig zijn en dan ook beheerd dienen te worden.

Voor het berekenen van de kosten (Hoofdstuk 4) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem van Oranjewoud. Hierin zijn alle onderdelen geïnventariseerd en ingevoerd wat leidt tot onderstaand overzicht.

Aantallen en hoeveelheden t.b.v spelen per structurelement
hoeveelheden per 1-10-2011

code	Omschrijving	eenheid	Centrum	Wonen	Werken	Natuur & landschap	Totaal
5.01	Speeltoestel klein	st.	2	176	-	4	182
5.02	Speeltoestel middel	st	9	219	-	4	232
5.03	Speeltoestel groot	st.	1	43	-	1	45
5.04	Zandbak	st.	-	5	-	-	5
5.05	Multi-functionele sportvoorziening	m2	-	2.007	-	560	2.567
7.01	Valondergrond schors	m2	62	5.172	-	-	5.243
7.02	Valondergrond zand	m2	435	1.050	-	-	1.485
7.03	Valondergrond rubber tegels	m2	48	1.669	-	-	1.717

3.12 Openbaar groen

Definitie	: Alle levende groene elementen in het openbaar gebied
Voorbeeld	: bomen, struiken, ruig gras, gazon, vaste planten, rozen
Bijzonderheden	: n.v.t.

Inhoudsopgave:

Beleid

- Wettelijke kader
- Oorspronkelijk gemeentelijk beleid
- Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Aantallen en hoeveelheden

Inleiding:

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk ligt midden in het Groene Hart en wil een groene gemeente zijn. De kwaliteiten van het groen, zoals eerder beschreven, worden onderkend en gewaardeerd. Binnen deze paragraaf wordt dit vertaald naar concreet beleid. Hiermee zal op hoofdlijnen duidelijk worden hoe de gemeente Bodegraven-Reeuwijk om wil gaan met het openbaar groen; zowel binnen als buiten de bebouwde kom, op het gebied van ontwerp, gebruik en beheer.

Het openbaar groen vormt zowel binnen- als buiten de bebouwde kom een essentieel onderdeel van de openbare ruimte. Zo draagt het sterk bij aan de identiteit en het karakter van een plek en draagt het voor een belangrijk deel bij aan de kwaliteit en beleving van de hele woon- en leefomgeving. Door groenvoorzieningen zo eenduidig mogelijk in te richten ontstaat er een robuust raamwerk waarbinnen allerlei activiteiten, inrichtingen en ontwikkelingen plaats kunnen vinden.

In de subparagraaf 'beleid' wordt beschreven welke wettelijke kaders er van toepassing zijn en welk beleid er in de oorspronkelijke gemeentes van toepassing was. Vervolgens wordt er binnen het nieuwe beleid uiteengezet hoe de gemeente Bodegraven- Reeuwijk beleidsmatig met het openbaar groen om wil gaan.

De subparagraaf 'aantallen en hoeveelheden' beschrijft de aantallen en hoeveelheden van het aanwezige openbaar groen.

Beleidswijzer: punten neergezet vanuit visie:

De openbare ruimte is:

- 1. Herkenbaar met identiteit van het gebied als uitgangspunt.*
- 2. Zodanig ingericht dat de gebruiker zich veilig voelt en er ruimte voor ontmoeting is.*
- 3. Op duurzame wijze ingericht en onderhouden (gebruik, welzijn, inrichting en onderhoud)*

Beleidskader 1:

Boom- en groenstructuren zijn structuurbepalend binnen de ruimtelijke omgeving. Ze komen voort uit de cultuurhistorische- en landschappelijke structuren. Diversiteit in grootte en vorm zorgt voor onderscheid en herkenbaarheid.

Beleidskader 2:

Inhoud geven aan duurzaam bomenbeleid en hiervoor de volgende principes van toepassing verklaren:

'boom voor boom'

'de juiste boom op de juiste plaats'

Beleidskader 3:

Kleinschalig- en snippergroen voorkomen en verder reduceren:

Op het gebied van gronduitgifte

Omvormingen t.b.v. onderhoudreductie en verbetering beeld doorvoeren

Beleidskader 4:

Vaststellen van de inrichtingstypen hoogwaardig, cultureel en natuurlijk, op hoofdzaak gekoppeld aan het onderscheid zoals dat voor de zonering m.b.t. beeldkwaliteit is opgesteld.

Groenaccenten mogen hierbij toegepast worden op plaatsen die specifiek en druk bezocht zijn.

Beleidskader 5:

De volgende norm als richtlijn hanteren:

Uitbreidingslocaties woonwijk : 65 m² groen/woning (= ongeveer gelijk aan 20% van de openbare ruimte)

Inbreidingslocaties woonwijk : 40 m² groen/woning

Uitbreidingslocaties bedrijventerrein: 12% per m² uitgeefbaar.

Beleidskader 6:

Ten aanzien van het aantal bomen is richtlijn in nieuwbouwprojecten 0,5 bomen per woning

Beleidskader 7:

Werkzaamheden worden uitgevoerd conform het meest actuele ecologisch werkprotocol gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Beleid

Wettelijke kader

Op het gebied van inrichting zijn er geen wettelijke kaders ten aanzien van openbaar groen. Vanuit het beheer kennen we de wettelijke zorgplicht (o.a. veiligheid bomen). Ook zijn er vanuit de flora- en faunaregelgeving criteria met betrekking tot de wijze waarop uitvoering plaats dient te vinden.

Oorspronkelijk gemeentelijk beleid

Binnen de voormalige gemeentes Bodegraven en Reeuwijk waren de volgende documenten van toepassing:

Binnen de voormalige gemeente Bodegraven werd er gewerkt vanuit het 'beleids- en beheerplan groen 2009 t/m 2013'. Hierin stonden de beleidskaders en beheergegevens vermeld. Dit werd ondersteund door een beheersysteem.

Binnen de voormalige gemeente Reeuwijk waren voornamelijk uitvoeringsplannen aanwezig en een groenstructuurplan. Zo was er een beeldbestek, groenreconstructieplan en bestek met betrekking tot ruig gras maaien en onderhoud openbaar groen. Deze gegevens dienen als input voor de werkwijze zoals die in het nieuwe beheersysteem is vastgelegd.

Beleid gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Groenstructuren

Hoofdkader I (zie hoofdstuk2) geeft aan dat de openbare ruimte herkenbaar is waarbij de eigen identiteit van het gebied (cultuurhistorie) uitgangspunt is en alle hoofdelementen van de leefomgeving (rood, grijs, groen en blauw) zorgvuldig op elkaar worden/zijn afgestemd.

De groenstructuren vormen dan ook een belangrijke bouwsteen en lopen in grote lijnen samen met de structuren op gebied van stedenbouw (ontstaansgeschiedenis) en ontsluiting van gebieden (verkeer). Bomen kunnen deze structuren benadrukken en uitvergroten. Ook zijn doorgaande groenstructuren zijn van belang om een bepaalde sfeer en beleving te kunnen behalen. Daarbij speelt de kwantiteit en kwaliteit van het groen een belangrijke rol. Een weloverwogen keuze van de gewenste soort en de te benadrukken structuren zijn hierbij belangrijk.

Wil je een bepaald karakter, beleving of gebruik realiseren, voelbaar en zichtbaar maken, dan is een zekere kwantiteit randvoorwaardelijk. Een doorgaande hoogwaardige groenstructuur ter begeleiding van de hoofdontsluiting kan teniet worden gedaan door het ontbreken en/of verwijderen van enkele schakels of enkele ingrepen in het gebied zonder dat er rekening is gehouden met deze groenstructuur. Met name hier geldt dat integrale afstemming en afweging van groot belang zijn. Inbreuk op deze groenstructuren is achteraf moeilijk te herstellen.

Beleidskader 1:

Boom- en groenstructuren zijn structuurbepalend binnen de ruimtelijke omgeving. Ze komen voort uit de cultuurhistorische- en landschappelijke structuren. Diversiteit in grootte en vorm zorgt voor onderscheid en herkenbaarheid.

Bomen

Binnen de gemeente zijn er weinig echt oude bomen aanwezig. Realiteit leert ook dat bomen vaak onder druk staan. Is er wel voldoende ruimte voor bomen, zowel bovengronds als ondergronds? Hoe verhoudt de aanwezigheid van bomen zich met de mogelijkheid om te kunnen parkeren, aanwezigheid van kabels en leidingen, mogelijk overlast van de bomen, etc..

Het aanbrengen van de verkeerde soort of een verkeerde boven- of ondergrondse groeiomgeving heeft tot gevolg: slecht groeiende bomen, veel overlast als gevolg van opdrukkende wortels, onderhoudsintensieve bomen en een minder lange levensduur. Binnen een integrale benadering en uitvoering kan dit geoptimaliseerd worden. Door bijvoorbeeld soms kabels en leidingen om te leggen, het gebruik van wortelschermen en verbeteren van de ondergrondse groeiomstandigheden kunnen met name in stenige centrumgebieden bomen zodanig aangeplant worden dat ze oud kunnen worden.

Binnen het bomenbeleid worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

‘ Boom voor boom beleid ’.

Met “boom voor boom” wordt bereikt dat het bomenbestand in ieder geval qua aantal gelijk blijft. Door dit uitgangspunt wordt bereikt, dat wanneer om wat voor reden ook een boom toch weg moet, in ieder geval een boom terugkomt waarvoor geldt dat deze onder goede condities (voldoende bovengrondse en ondergrondse ruimte) wordt geplant.

‘ De juiste boom op de juiste plaats ’

De “juiste boom op de juiste plaats”, spreekt in principe voor zich. Wanneer bomen oud kunnen worden, betekent het uiteindelijk dat de esthetische waarde (en hiermee ook de overige waarden t.b.v. voedsel, broed- en nestelgelegenheid, biologische waarde, etc.) van de boom alleen maar zal toenemen, de beheerkosten zullen dalen en verfraaiing van de omgeving zal toenemen. Integrale afstemming in planvorming, voorbereiding en uitvoering is hier de basis voor. Met dit beleidskader wordt ernaar gestreefd om inhoud te geven aan duurzaam bomenbeleid. Wanneer blijkt dat de omstandigheden zodanig zijn dat er geen ruimte (onder of bovengronds) voor een boom aanwezig is, zal niet geforceerd gekozen worden om een boom te planten. Het ontbreken van bomen kan ook een bewuste keuze of gevolg zijn. Andersom kan ook de soort aan de plek

aangepast worden. Binnen gebieden met een slappe ondergrond ligt het minder voor de hand om langzame groeiers te planten vanwege de, over het algemeen, korte levenscyclus van bomen.

Beleidskader 2:

Inhoud geven aan duurzaam bomenbeleid en hiervoor de volgende principes van toepassing verklaren:

- 'boom voor boom'
- 'de juiste boom op de juiste plaats'

Kleinschalig- en snippergroen

Bij uitgifte van groen is het van belang om de kwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen. De praktijk leert dat bewoners toch graag hun tuin afschermen. Dit gebeurt vaak met houten schuttingen, waardoor het beeld van de openbare ruimte er vaak niet beter op wordt. In andere gevallen wanneer uitgifte wenselijk is, kan dit alleen gerealiseerd worden gelijktijdig met overige uit te voeren werkzaamheden (reconstructie/herinrichting). Het streven is in ieder geval om op een verantwoorde wijze snippergroen af te stoten. Vooral bij groenstroken die grenzen aan voortuinen welke leiden tot verhoudingsgewijs veel onderhoudswerk en onduidelijke situaties, is uitgifte van snippergroen wenselijk. Verder zal in aanmerking komend snippergroen dat vooralsnog niet kan worden verkocht, op een dusdanige manier ingericht worden dat het tegen zo laag mogelijke beheerskosten kan worden onderhouden.

Door heestervakken zonder structurele betekenis om te vormen tot gazon ontstaat er in het groenbeeld meer continuïteit en ruimtelijkheid. Om deze reden zullen vakken omgevormd worden. Het dichtstraten van een klein groenvak levert ook een rustiger beeld op. Naast het financiële voordeel brengt dit nog meer voordelen met zich mee. Door het open en ruimtelijke aspect ontstaat er meer sociale veiligheid. Daar waar de medewerkers in eerste instantie dichtbij de weg moesten staan om de perken te schoffelen rijdt er momenteel een grasmaaier langs. De omvormingen leiden dus ook tot een veiligere manier van werken.

Soms betekent het krijgen van meer gazons wel meer kans op spelende kinderen wat weer kan leiden tot overlast (bv. oudere voetballende jeugd). Door gazons op een juiste wijze in te richten wordt de voetbal(overlast) verspreid en mogelijk overlast voorkomen.

Beleidskader 3:

Kleinschalig- en snippergroen voorkomen en verder reduceren:

- Op het gebied van gronduitgifte
- Omvormingen t.b.v. onderhoudreductie en verbetering beeld doorvoeren

Juiste groen op juiste plaats

Inrichting en onderhoud dienen goed op elkaar te worden afgestemd. Niet elk groentype (bomen, heesters, bodembedekkers, etc.) past op elke plaats. Met name de relatie tussen de groeiwijze van de desbetreffende plant en de wijze waarop deze onderhouden wordt is bepalend voor de inpassing. Welk groentype mag er dan ook op welke plaats staan? Om hier handen en voeten aan te geven is er gekeken naar de functie die het groen moet hebben. Hierbij wordt de volgende driedeling gemaakt:

- Zeer cultureel ingerichte gebieden; Inrichting waarbij zowel de diversiteit aan voorzieningen als de belevingswaarde zeer bepalend is. Dit zijn veelal druk bezochte plaatsen. Dit zijn met name de gebieden aangeduid als 'centrum', begraafplaatsen en accenten zoals rotondes,
- Cultureel ingerichte gebieden; Inrichting is voornamelijk afgestemd op verkeersbegeleiding en aankleding. Dit betreft de directe woonomgeving van burgers. Voorbeelden zijn woonwijken/woonbuurten.
- Natuurlijk ingerichte gebieden; Grote, aaneengesloten groenstructuren (veelal ook aansluitend op het buitengebied) die op natuurlijke wijze worden ingericht en beheerd. De burger is hier vooral bezoeker/gebruiker. Voorbeelden zijn het buitengebied en de grotere parken.

Voor zowel inrichting als beheer geldt: hoe natuurlijker de inrichting, hoe lager de aanleg- en beheerkosten. Hierbij geldt: hoe groter het aaneengesloten areaal, hoe natuurlijker de beplanting kan zijn. Ook de hoogte van de onderhoudskosten/eenheidsprijzen wordt hierdoor bepaald. Hoe kleiner de vakken, hoe arbeidsintensiever het is.

In onderstaande tabel is weergegeven welk groentype in welk gebied voorkomt.

groentype	Inrichtingstype		
	Hoogwaardig - Centrum - Begraafplaatsen - Accenten	Cultuurlijk - Woonwijk - Bedrijventerrein - Grotere parken	Natuurlijk: - Buitengebied
Bomen			
Boom in verharding			
Boom in gras			
Boom in beplanting			
Knotboom			
Vormboom			
Bosplantsoen			
Struweel			
Hakhout			
Sierplantsoen			
Bodembedekkers			
Heesters fijn			
Heesters grof			
Vaste planten			
Seizoenbeplanting			
Rozen (gecultiveerd)			
Haag hoog			
Haag laag			
Gras			
Gras			
Graskant			
Ruw gras klepelen			
Ruw gras maaien + afruimen			
Rietlanden			

Beleidskader 4:

Vaststellen van de inrichtingstypen hoogwaardig, cultuurlijk en natuurlijk, op hoofdzaak gekoppeld aan het onderscheid zoals dat voor de zonering m.b.t. beeldkwaliteit is opgesteld.

Groenaccenten mogen hierbij toegepast worden op plaatsen die specifiek en druk bezocht zijn.

Groenaccenten:

In sommige woonwijken zijn in het verleden diverse groenaccenten gerealiseerd. Dit zijn

groenvakken (zomer en perkgoed), die strikt genomen niet behoren binnen het inrichtingstype (natuurlijk, cultureel of hoogwaardig). Dit zomer en perkgoed is aangeplant in losse elementen, zoals plantenbakken, gemetselde bakken. Het onderhoud van deze groenaccenten is zeer intensief. Door de locatiekeuze worden deze groenaccenten slechts door een beperkte groep directe bewoners dit ervaren. Voorgesteld wordt om de losse elementen op juist deze plekken waar mogelijk te verwijderen met kostenbeheersing en efficiënt inzet van middelen als doel. Op andere locaties zullen dan ook, vooral langs hoofdroutes en drukbezochte locaties, accenten worden terug gebracht. Dus een verschuiving van minder belangrijke plaatsen naar drukker bezochte plaatsen. Naast de al aanwezige bloembollen in het voorjaar wordt gedacht om zomergoed en rozenperken op meer strategische plekken aan te leggen. Zeer geschikte locaties hiervoor zijn de rotondes in de gemeente. De meeste rotondes zijn eigendom van de provincie en worden volgens hun normen onderhouden. Indien de gemeente dit omgevormd wil zien zal het onderhoud overgaan naar de gemeente, dit brengt onderhoudskosten met zich mee. Ook is er de mogelijkheid om dit vanuit het bedrijfsleven in richten en te onderhouden. Hier staat tegenover dat deze groenaccenten een verzorgde en goede indruk als entree geven en veel burgers en andere passanten hiervan kunnen genieten.

Een groene gemeente, een groene inrichting

Bodegraven-Reeuwijk wordt vaak gezien als een groene gemeente gelegen in het groene hart. In het algemeen wordt het groen hoog gewaardeerd. Bij ruimtelijke ontwikkelingsprojecten speelt groen een belangrijke rol, vooral als je verkoopbrochures leest met teksten als "wonen in het groen". De vraag is hoe groen de gemeente eigenlijk is en welke norm er binnen nieuwbouwprojecten gehanteerd wordt.

Op verschillende momenten en op verschillende manieren is in Nederland getracht een norm voor openbaar groen te ontwikkelen per inwoner of per woning. Deze landelijke normen verschillen nogal van elkaar, afhankelijk van de berekeningswijze en de omstandigheden. De omstandigheden die de behoefte aan groen beïnvloeden zijn;

- De afstand tot het buitengebied en kwaliteit van het buitengebied
- De verbindingsmogelijkheden met dit buitengebied
- De kavelgrootte van de particuliere tuinen
- De effectiviteit en bruikbaarheid van het aanwezige openbare groen

De meest recente groennorm is die vanuit "Recht op Groen" een publicatie van de Raad van het Landelijk Gebied waarin wordt uitgegaan van een norm van 75 m² groen per woning gerekend binnen de bebouwde kom. Deze norm wordt landelijk wel gezien als een soort standaard, al zullen er plaatselijk grote verschillen zijn.

Binnen de diverse kernen is er de volgende hoeveelheid groen aanwezig:

<u>Kern</u>	<u>Groen/woning</u>	<u>Groen</u>	<u>Woningen</u>	<u>Boom/woning</u>	<u>Bomen</u>
Bodegraven	64 m ²	473.625 m ²	7.392	1,3	5.694 st.
Reeuwijk-brug	43 m ²	172.349 m ²	4.049	0,7	2.823 st.
Reeuwijk-dorp	10 m ²	6.359 m ²	650	0,3	160 st.
Nieuwerbrug	39 m ²	25.604 m ²	665	0,4	257 st.
Waarder	31 m ²	20.069 m ²	643	0,5	333 st.
Driebruggen	53 m ²	36.252 m ²	683	1,9	1.271 st.

Het areaal groen per kern vormt de som van het groen binnen de deelgebieden wonen, werken en centrum. Duidelijk is dat er tussen de kernen grote verschillen aanwezig zijn. Deze kunnen deels worden verklaard door het wel of niet aanwezig zijn van een park of groenvoorziening op wijkniveau. De grootte van het areaal groen in de woonwijk zegt niet alles. Van belang is dat in de wijk of in de directe nabijheid voldoende groene ruimte is die kan voorzien in behoeften als sporten, spelen, ommetje maken, hond uitlaten, etc. Wanneer deze mogelijkheid ontbreekt zal de druk in wijk groter worden met mogelijk overlast van spelende, voetballende kinderen, overlast honden, etc. Merkbaar is en zichtbaar is echter wel de hoge concentratie van bebouwing en mate van verstening in enkele delen van de gemeente. Het groene buitengebied is weliswaar aanwezig, maar heeft onvoldoende mogelijkheden om voorgenoemde functies te faciliteren (niet openbaar toegankelijk).

Als kader voor de te realiseren ruimtelijke ontwikkelingsprojecten wordt voorgesteld om als basis uit te gaan van een norm van 65 m² groen per woning. Om te kunnen voldoen aan een groene gemeente wordt voorgesteld om de groennorm vast te stellen op minimaal 40 m² voor groen in de woonstraten en buurten en minimaal 25 m² voor wijkgroen (park, etc.). Daarmee totaal 65 m² openbaar groen per woning.

Belangrijk is wel dat deze norm niet als te absoluut moet worden genomen en hiermee zijn doel voorbij zou kunnen schieten. Wanneer bij een inbreidingslocatie al een park in de buurt is dan zou besloten kunnen worden voor een lager norm en kan er volstaan worden met het uitgangspunt van 40 m² per woning. Duidelijk is dat er met name bij ontwikkelingen (in- en uitbreidingen) in de kernen Reeuwijk-brug, Reeuwijk-dorp, Nieuwerbrug en Waarder voldoende aandacht moet zijn voor een groene inrichting; niet alleen ten bate van de desbetreffende wijk, maar voor het hele dorp. De relatie tussen de beperkte hoeveelheid groen met de beschikbare speelvoorzieningen, zoals beschreven in paragraaf 3.11, is ook hierin zichtbaar en vraagt aandacht.

Beleidskader 5:

De volgende norm als richtlijn hanteren:

- Uitbreidingslocaties woonwijk : 65 m² groen/woning (= ongeveer gelijk aan 20% van de openbare ruimte)
- Inbreidingslocaties woonwijk : 40 m² groen/woning
- Uitbreidingslocaties bedrijventerrein : 12% per m² uitgeefbaar.

Bomen nemen, conform beleidskaders 1 en 2 een belangrijke plaats in als dragers van de groenstructuur. Binnen nieuwe ontwikkelingen zal er voor dit element dan ook een richtlijn aangehouden worden ten aanzien van de hoeveelheid bomen. Ook hierbij geldt dat het uiteindelijke beeld de kwaliteit bepaald. Een rij knotwilgen of enkele solitaire eiken kunnen een heel eigen sierwaarde/karakter hebben ondanks het verschil in aantal.

Beleidskader 6:

Ten aanzien van het aantal bomen is richtlijn in nieuwbouwprojecten 0,5 bomen per woning

Beheer:

Naast het gegeven dat beheer zo veilig en efficiënt mogelijk uitgevoerd dient te worden, krijgen milieu- en duurzaamheid een plek. Minimaal gebruik van bestrijdingsmiddelen en inkoop van duurzaam vervaardigde bedrijfskleding vormen hier onderdelen van. De werkzaamheden in de gemeentelijke groenvoorzieningen zullen uitgevoerd worden conform de meest actuele versie van de 'Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen'. Deze dient vastgesteld te worden en is van toepassing op de uitvoering van werkzaamheden in gemeentelijke groenvoorzieningen. Het betreft een uitwerking van het bestendig beheer in het kader van de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is sinds 2002 van toepassing. Het is een kaderwet betreffende de duurzame instandhouding van wilde planten en dieren in Nederland.

Door te handelen volgens deze gedragscode wordt schade aan de (lokale) populaties van beschermde dieren en planten voorkomen of tot een minimum beperkt.

Beleidskader 7:

Werkzaamheden worden uitgevoerd conform de 'Gedragscode Flora- en faunawet bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen'.

Aantallen en hoeveelheden

In deze paragraaf is aangegeven welke aantallen en hoeveelheden er per 1-10-2011 aan groen binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk aanwezig zijn en dan ook beheerd dienen te worden.

Voor het berekenen van de kosten (Hoofdstuk 4) wordt gebruik gemaakt van het beheersysteem van Oranjewoud. Hierin zijn alle onderdelen geïnventariseerd en ingevoerd wat leidt tot onderstaand overzicht.

Aantallen en hoeveelheden groen per structurelement
hoeveelheden per 1-10-2011

code	Omschrijving	eenheid	Centrum	Wonen	Werken	Natuur & landschap	Totaal
1.01	Boom in beplanting	st.	332	3.006	104	132	3.638
1.02	Boom in gras	st.	90	2.837	436	1.944	5.243
1.03	Boom in verharding	st	159	883	1	2	1.045
1.04	Knotboom	st.	5	2.513	93	5.576	8.187
1.05	Lei/vormboom	st.	10	54	15	6	85
2.01	Bosplantsoen	m2	-	91.138	4.413	70.954	166.505
2.02	Hakhout	m2	-	1.624	65	12.763	14.452
3.01	Heesters grof	m2	3.498	18.433	708	707	23.862
3.02	Heesters fijn	m2	4.451	62.477	3.302	2.492	72.722
3.03	Bodembedekkers	m2	1.780	20.124	1.087	871	23.862
3.04	Rozen	m2	113	670	-	145	928
3.05	Haag laag	m2	783	1.013	-	5	1.801
3.06	Haag hoog	m2	741	4.428	-	556	5.725
3.07	Wisselperk (zomergoed)	m2	79	217	-	3	299
3.08	Vaste planten	m2	554	1.754	-	189	2.497
4.01	Gazon	m2	7.341	210.437	20.729	19.640	258.147
4.02	Gazon met bollen	m2	28	1.002	150	-	1.180
4.03	Gazon trapveld	m2	1.613	7.030	-	2.458	11.101
4.04	Berm/kruidenrijk gras	m2	2.694	172.700	66.653	395.151	637.198
4.05	Berm/kruidenrijk gras+bol	m2	0	774	-	548	1.322
4.06	Berm klepelen	m2	0	20.790	-	132.059	152.849
4.07	Graskant hard	m1	1.430	36.572	3.858	9.011	50.871

4. Van beleid naar beheer en middelen

4.1 Beheersysteem

Om inzicht te krijgen in de consequenties van het beleid ten aanzien van het beheer en de benodigde middelen is het in de eerste plaats van belang om een beeld te krijgen van de arealen, hoeveelheden en de wijze waarop dit beheerd wordt. Aan de hand van deze gegevens zijn de berekeningen en de gevolgen voor het beheer en de benodigde middelen in beeld gebracht. Hiervoor wordt er gewerkt met een zogenaamd beheersysteem. De voormalige gemeenten Bodegraven en Reeuwijk beschikten beide over hetzelfde beheersysteem van DHV. Dit systeem werkte in principe goed voor het opstellen van de beheerplannen per discipline in de voormalige gemeenten. Maar voor het kunnen opstellen van het integraal beheerplan voor de nieuwe gemeente Bodegraven-Reeuwijk konden deze gegevens niet gebruikt worden omdat deze onder andere niet integraal van opzet waren of verouderd waren. Ook ontbraken er onderdelen zoals kunstwerken (bruggen/duikers), bebording, water, beschoeiingen. Dit heeft ertoe geleid dat er gekozen is om een nieuw beheersysteem op te zetten waarbij vanzelfsprekend zo veel mogelijk gebruik gemaakt is van de beschikbare gegevens. Na uitgebreide marktverkenning is er gekozen voor het beheersysteem, GBI (Geïntegreerd Beheer Informatiesysteem) van Oranjewoud die aan alle gewenste specificaties voldeed.

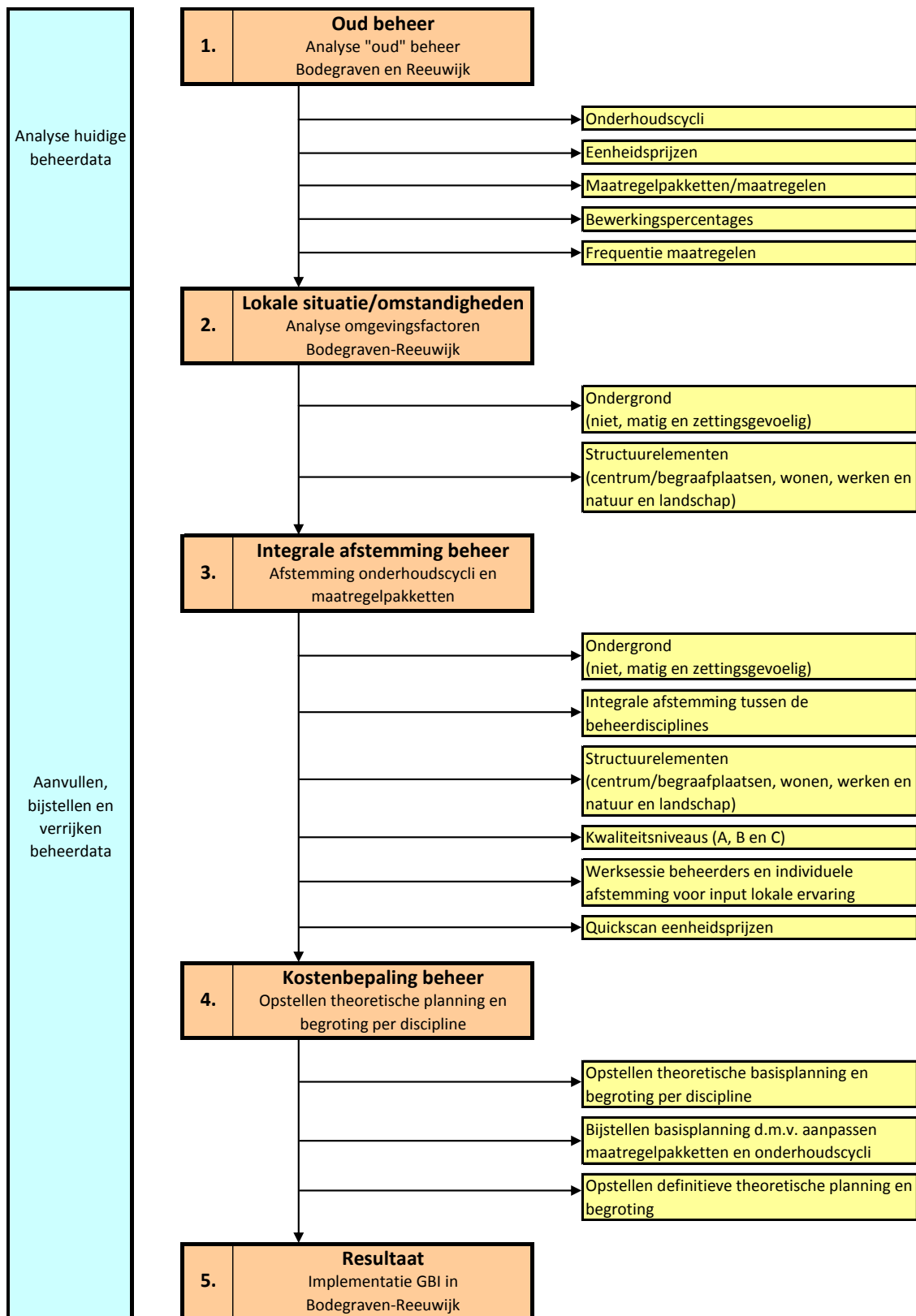
In het kort is onder begeleiding van Oranjewoud het volgende beheerproces doorlopen:
Voormalige beheersystemen

De beheerdata, eenheidsprijzen en werkpakketten uit de beheersystemen van de voormalige gemeenten Bodegraven en Reeuwijk zijn in werksessies met beheerders afgestemd op de lokale situatie en geanalyseerd op bruikbaarheid en relevantie. De bruikbare beheerdata is geconverteerd naar het beheersysteem GBI van Oranjewoud. In eerste instantie zijn de onderhoudscycli, eenheidsprijzen, maatregelen, bewerkingspercentages en frequenties van de maatregelen 1 op 1 overgezet naar het GBI.

Integrale afstemming beheer

Voor het zo doelmatig mogelijk uitvoeren van het beheer van de openbare ruimte is een integrale afstemming van de beheerstrategie nodig.

Om dit te bereiken is gekeken hoe het beheer van de openbare ruimte zo integraal mogelijk opgepakt kan worden in het kader van efficiëntie, voorkomen van overlast en besparing van kosten. Het rioleringsbeleid, dat onlangs in het V-GRP is vastgesteld, is hierbij leidend. Een quickscan van de actualiteit van de eenheidsprijzen heeft plaatsgevonden. In samenspraak met Oranjewoud en de gemeente is besloten om de 'oude' eenheidsprijzen vanuit Bodegraven en Reeuwijk zoveel mogelijk te handhaven. De eenheidsprijzen zijn waar nodig aangevuld en geïndexeerd naar prijspeil 2011.

Geoptimaliseerde beheerdata in combinatie met onderhoudscycli en eenheidsprijzen vormen de planning en begroting op verschillende niveaus die is afgestemd op de lokale situatie!

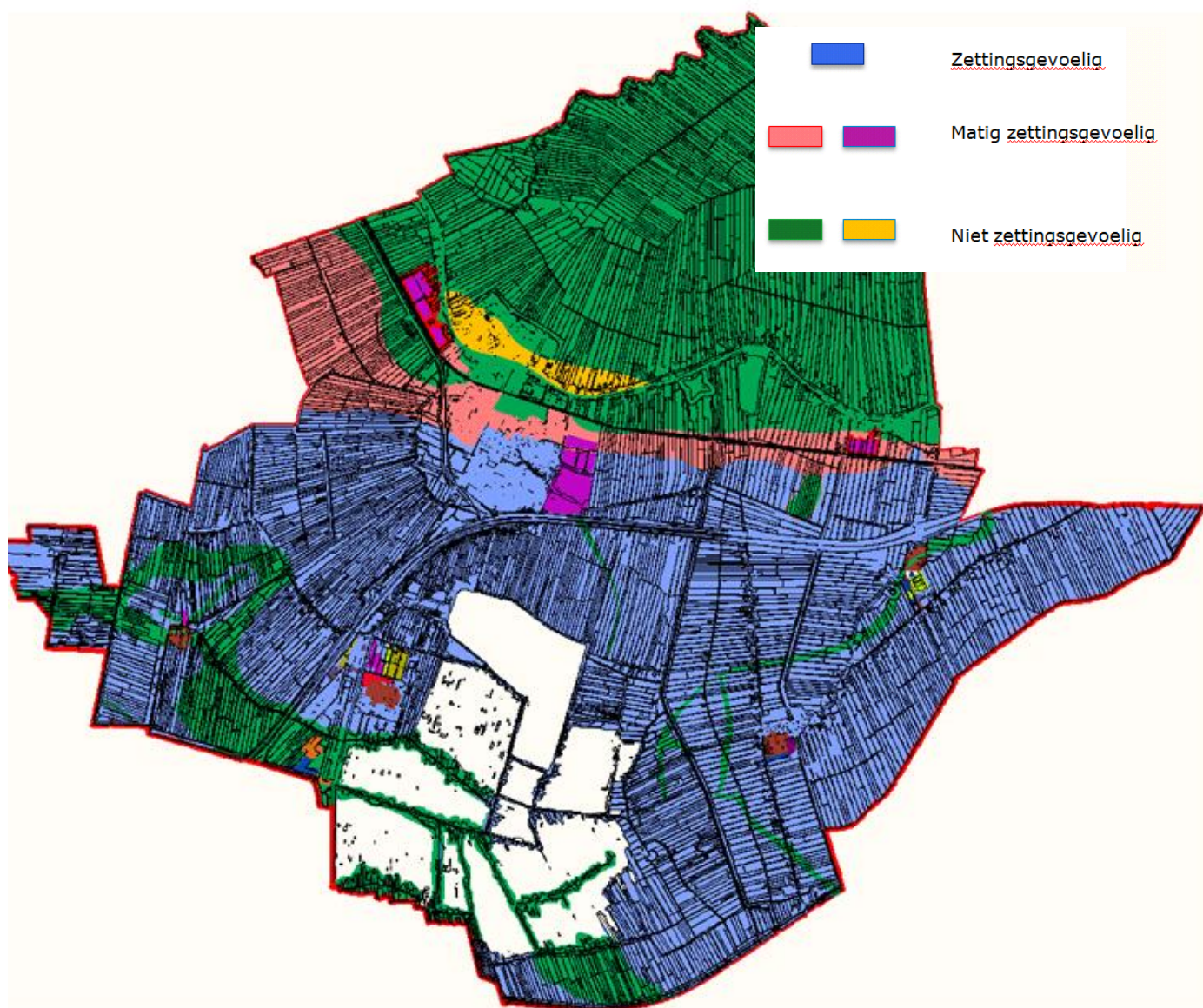
Procesbeschrijving GBI (Geïntegreerd Beheer Informatiesysteem)

Lokale situatie/omstandigheden

Om het beheer van gemeente Bodegraven-Reeuwijk op de lokale situatie af te stemmen is de bodemgesteldheid sterk van invloed. De zettingsgevoeligheid is op de volgende manier onderverdeeld wat van invloed is op de eenheidsprijzen:

1. Niet zettingsgevoelig
2. Matig zettingsgevoelig
3. Zettingsgevoelig

Dit is weergegeven in onderstaande afbeelding:

Beeldkwaliteitschouw

Gelijktijdig met het vullen van het beheersysteem is er een beeldkwaliteitsschouw uitgevoerd om de huidige beeldkwaliteit te bepalen van de openbare ruimte. De

kwaliteitsschouw is uitgevoerd op basis van de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2010 (CROW publicatie 288). Ook het zettingsbeeld is meegenomen in de schouw. In totaal zijn er 100 stuks punten geschouwd met een oppervlakte van 100 m². Deze punten zijn hetzelfde als tijdens de schouw die in 2008 door Cyber is uitgevoerd in het kader van de financiële analyse.

In de in voormalige gemeenten was kwaliteitsniveau B algemeen vastgesteld (basis), met uitzondering van het centrumgebied van Bodegraven waar een A-kwaliteit gold en het asfalt voor bedrijventerrein op C-kwaliteit was vastgesteld. Dit overeenkomstig de beeldkwaliteitschalen A⁺ t/m D van de CROW-systematiek.

De uitkomsten van de schouw waren goed. Gemiddelde score kwam uit op een 7,2. Dit kan gezien worden als een "hoge" B score. De B-score kent een range tussen de 5,5 en 7,4. De uitkomst van de schouw is weergegeven in onderstaand schema, waarbij opvalt dat kwaliteitsniveau A voor het centrumgebied niet gehaald wordt en dat bij een aantal andere onderdelen een hogere kwaliteit werd behaald. Het toezicht houden op het realiseren van diverse beeldkwaliteiten is dan ook een aandachtspunt.

	Centra	Hoofd-wegen	Woonge-bieden	Bedrijven-terreinen	Groenge-bieden/ parken	Buitenge-bied
Verharding	B	B	B	B	B	B
Groen	B	B	B	B	B	A
Meubilair	B	B	B	B	B	B
Kunstwerken en oevers	A	B	A	A	B	A
Verzorging	B	A	B	B	A	A

4.2 Arealen

Met behulp van het beheersysteem zijn alle te onderhouden elementen en arealen van de openbare ruimte in beeld gebracht en zijn de kosten hiervan per onderdeel berekend.

Binnen hoofdstuk 3 staan de te beheren hoeveelheden en aantallen uitgesplitst weergegeven. Kort samengevat omvat dit het volgende:

Onderdeel	Aantal	eenheid	Onderdeel	Aantal	eenheid
Bomen	18.198	st.	Pergola +hekwerk	3.174	m ¹
Beplanting (ruig)	180.957	m ²	Bruggen	230	st.
Hagen	7.526	m ²	Vlonders	36	st.
Beplanting (fijn)	123.654	m ²	Watergang/vijver gemeente	394.742	m ²
Gazon	270.428	m ²	Watergang waterschap	256.534	m ²
Ruig gras	791.369	m ²	Oever/greppel	110.811	m ¹
Speeltoestellen	464	st.	Beschoeiing	53.309	m ¹
Sportvoorziening	2.567	m ²	Fietspad	92.573	m ²
Valondergronden	8.436	m ²	Voetpad	64.937	m ²
Banken	344	st.	Rijbaan	1.052.674	m ²
Hondenbakken	64	st.	Lichtmasten	7.142	st.
Hondenaanwijsbordjes	54	st.	Inzamelsysteem	132	st.
Afvalbakken	301	st.			

4.3 Uitvoeringsprogramma

Het beleids- en beheerplan wordt vastgesteld voor een periode van 4 jaar en kent een (beleids)horizon van 10 jaar. Door het vaststellen van dit beleids- en beheerplan zijn alle vorige beheerplannen qua doorlooptijden gelijkgetrokken en geactualiseerd en kunnen uitvoeringsplanningen integraal worden afgestemd. Het uitvoeringsprogramma kent eveneens een periode van 4 jaar en valt onder de bevoegdheid van het college om dit binnen de gestelde beleidskaders uit te voeren, waarbij de uitvoeringstaken worden gebundeld tot integrale uitvoeringsprojecten (2013 t/m 2016). Jaarlijks zal de uitvoeringsplanning worden geactualiseerd en in begroting voor het volgende jaar worden opgenomen.

4.4 Financiële uitkomsten beheersysteem

Voor de afbakening van de kosten moet duidelijk zijn, wat wel en wat niet is meegenomen, om zodoende aansluiting te kunnen vinden bij de gemeentebegroting. Bij de berekeningen in dit beleidsplan zijn niet de kosten meegenomen van rioolbeheer (zit wel in het beheersysteem, maar zit qua dekking in de rioolheffing), het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval (zit in de afvalstoffenheffing), het beheer van de begraafplaatsen (zit in de begraafplaatstarieven), gladheidbestrijding, algemene verkeerszaken en overige niet gebiedsgerichte taken.

Bij het berekenen van de kosten is rekening gehouden met diverse optimalisaties en de doorgevoerde bezuiniging in de Programmabegroting 2012 t/m 2015. De volgende aanpassingen zijn in het beheersysteem doorgevoerd:

V-GRP: De maatregelen die uitgevoerd worden bij het vervangen van de riolering en de maatregelen voor wegenbeheer zijn op elkaar afgestemd ter voorkoming van overlap van maatregelen en kosten.

Levensduur: De vervangingscyclus is aangepast aan het V-GRP. Daarnaast is voor de wegen in het zettingsgevoelige buitengebied het maatregelpakket aangepast omdat de weg vrijwel nooit volledig met onderbaan vernieuwd wordt. Daarbij is rekening gehouden met meer tussenliggende maatregelen.

Groenvoorzieningen: De kosten zijn met 10% naar beneden bijgesteld, mede als gevolg van de resultaten van de schouw.

Wegen, straten, pleinen: De kosten van straatvegen zijn met 20% naar beneden bijgesteld als gevolg van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst.

Openbare verlichting: De kosten van openbare verlichting zijn met 10% naar beneden bijgesteld als gevolg van de gehouden aanbesteding.

Spelen: De kosten zijn met 10% naar beneden bijgesteld, mede als gevolg van de resultaten van de schouw.

Beschoeiingen: Als gevolg van de omvorming naar natuurvriendelijke oevers is er 7,7 km beschoeiing minder te onderhouden en te vervangen.

Natuur en landschap: De kosten zijn met 10% naar beneden bijgesteld door 10% minder te gaan knotten.

Waterwegen: Door areaalvergroting van het maaiwerk van ruig gras en sloten is er uitgegaan van 10% kostenreductie.

Verkeer: De kosten zijn met 10% naar beneden bijgesteld door kritisch te zijn bij het vervangen van de borden en het aantal borden te verminderen.

Deze onderdelen zijn verwerkt in het beheersysteem en maken onderdeel uit van de kostenopzet. De benodigde financiële middelen voor de uitvoering van het beleidsplan zijn op basis van de aard van de werkzaamheden gesplitst in:

Regulier jaarlijks onderhoud

Groot onderhoud

Rehabilitaties

Hieronder worden deze soorten onderhoud toegelicht.

4.4.1 Regulier jaarlijks onderhoud

Dit betreffen alle kosten die gekenmerkt worden door een kort cyclisch karakter van de uit te voeren werkzaamheden en maatregelen. Deze kosten worden uit de beheer- en onderhoudsbudgetten, die jaarlijks in de begroting beschikbaar gesteld worden, gedekt.

Regulier onderhoud (bedragen x € 1.000)	2013
- Groenvoorzieningen	1.272
- Wegen, straten en pleinen	1.025
- Speelgelegenheden	121
- Bruggen	345
- Verkeer	323
- Openbare verlichting	113
- Waterwegen	38
- Natuur en landschap	189
Totaal benodigde budgetten regulier onderhoud	3.426

In de kosten van het regulier jaarlijks onderhoud is rekening gehouden met de VAT-kosten (voorbereiding, administratie en toezicht).

4.4.2 Groot onderhoud

Dit zijn de werkzaamheden om er voor te zorgen dat de betreffende kapitaalgoederen tijdens hun levensduur in goede staat blijven. Deze kosten moeten (volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)) of in 1 keer gedekt worden ten laste van de jaarlijkse budgetten of ten laste van een voorziening komen die wordt gevormd door jaarlijkse stortingen. Voorgesteld wordt deze laatste werkwijze aan te houden, omdat bij groot onderhoud sprake is van pieken en dalen in de bestedingen per jaar. Door te werken met een voorziening wordt de begroting jaarlijks met een gelijk bedrag belast en worden de pieken en dalen geëgaliseerd binnen de voorziening.

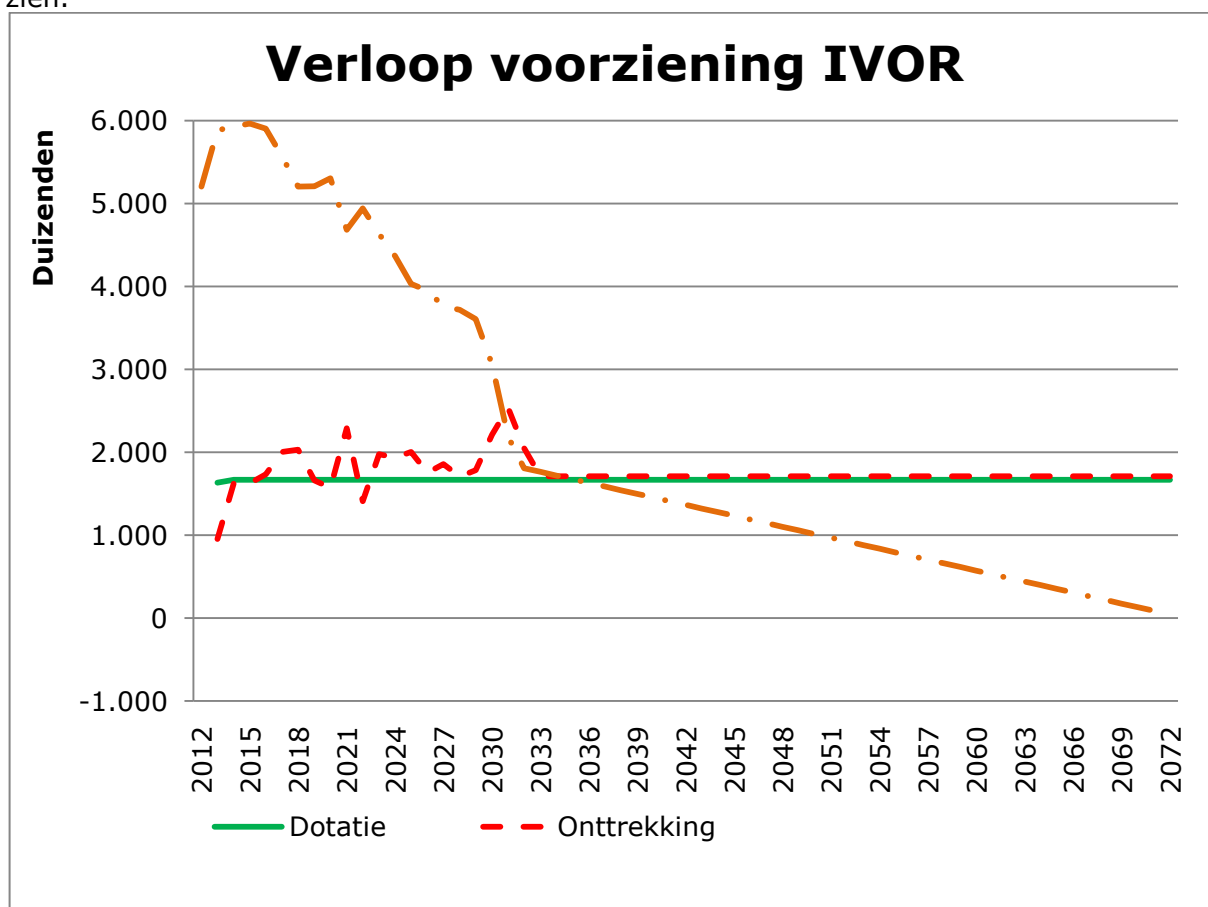
Per sector zijn over een periode van 60 jaar, per jaar gemiddeld de volgende bedragen nodig:

Groot onderhoud (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Groenvoorzieningen	119
Wegen, straten, pleinen	1.068
Bruggen	183
Openbare verlichting	46
Waterwegen	338
Totaal benodigde budgetten groot onderhoud	1.754

In bijlage II is een specificatie opgenomen van de jaarlijkse bedragen. Om over een periode van 60 jaar de geplande werkzaamheden uit te kunnen voeren, is een jaarlijkse dotatie noodzakelijk van € 1.669.000. Bij de berekening van deze dotatie is rekening gehouden met het geraamde saldo van de voorziening per 1 januari 2013 van afgerond € 5.205.000.

De gemiddelde jaarlijkse storting over de periode van 60 jaar is € 85.000 lager dan de budgetten die jaarlijks gemiddeld nodig zijn voor het uit te voeren onderhoud. Dit verschil komt door het beginsaldo van de voorziening per 1 januari 2013.

Weergegeven in een grafiek laat het verloop van de voorziening het volgende beeld zien.

4.4.3 Rehabilitatie

Dit is het totaal vervangen van een kapitaalwerk aan het eind van de levensduur of het uitvoeren van levensduurverlengende maatregelen. Volgens het BBV mogen deze investeringen van maatschappelijk nut in 1 keer worden gedekt of worden geactiveerd. Hiervoor wordt voorgesteld om deze kosten te activeren en de geactiveerde bedragen af te schrijven.

Op basis van de grondslagen van het beheerplan zijn de gemiddelde afschrijvingstermijnen:

Wegen	: 50 jaar (gekoppeld aan riolering)
Bruggen	: 65 jaar
Beschoeiingen	: 40 jaar
Openbare verlichting	: 35 jaar
Speelvoorzieningen	: 12 jaar
Groen	: 25 jaar
Straatmeubilair	: 15 jaar

Op basis van het beheersysteem worden voor de komende 10 jaar de volgende investeringsbedragen geraamd, met daarbij de cumulatieve kapitaallasten die in een jaar ten laste van de begroting komen (bedragen x € 1.000):

Jaar	Investering	kapitaallasten	kapitaallasten (cumulatief)
2013	1.575	0	0
2014	862	110	110
2015	2.322	56	167
2016	1.923	141	307
2017	2.079	115	423
2018	1.391	124	547
2019	1.330	77	624
2020	2.792	74	698
2021	1.835	159	858
2022	1.989	102	960

Voor een specificatie van de investeringsbedragen naar sector wordt verwezen naar bijlage III.

4.4.4 Financiële consequenties beleid

Om de financiële consequenties van het beheerplan te kunnen beoordelen is bepaald welke huidige budgetten in de Programmabegroting 2012-2015 betrekking hebben op de werkzaamheden die onder het integraal beleids- en beheerplan Openbare Ruimte vallen. Deze beschikbare budgetten worden hierna afgezet tegen de benodigde budgetten zoals hiervoor aangegeven.

Beschikbare budgetten

De beschikbare budgetten komen uit:

Jaarlijkse beheer- en onderhoudsbudgetten in de begroting

Jaarlijkse storting in de voorziening IVOR

Kapitaallasten van de geraamde vervangingsinvesteringen

De volgende bedragen zijn in de vastgestelde Programmabegroting 2012-2015 beschikbaar vanaf 2013 (start uitvoering op basis van het nieuwe beheerplan):

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal beschikbare budgetten	4.527	4.559	4.623	4.754	4.754

Voor de berekening van de kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen is rekening gehouden met de vanaf 2013 in de meerjarenraming geraamde investeringen. Deze geven conform de nota Activabeleid het jaar na afronding, dus voor het eerst in 2014, een eerste kapitaallast. Uitgegaan is van de investeringen in 2013, omdat vanaf dan gewerkt wordt volgens het nieuwe beheerplan.

Verwerkte ombuigingen

Bij de vaststelling van de begroting 2011 en 2012 zijn op het gebied van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte bezuinigingen doorgevoerd. Het gaat hierbij om structureel € 855.000 ten opzichte van 2010. In het beheersysteem is, zoals eerder aangeven, rekening gehouden met deze bezuiniging.

Overigens wordt ook in herinnering gebracht dat in de begroting 2012 structureel extra budgetten beschikbaar zijn gesteld. Zo is budget beschikbaar gesteld ter dekking van de kapitaallasten van vervangingsinvesteringen wegen (in 2014 € 70.000, in 2015 € 134.000 en € 265.000 in 2016 e.v.), waarmee in de meerjarenramingen geen rekening was gehouden en zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het groot onderhoud aan waterwegen (€ 219.000).

Benodigde budgetten

Conform paragraaf 4.4.1 t/m 4.4.3 zijn de volgende budgetten gedurende de jaren 2013 tot en met 2017 nodig:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2013	2014	2015	2016	2017
Benodigde budgetten:					
Regulier onderhoud (incl. VAT)	3.426	3.426	3.426	3.426	3.426
Groot onderhoud (incl. VAT)	1.633	1.669	1.669	1.669	1.669
Rehabilitatie (kapitaallasten) (incl. VAT)	0	110	167	307	423
Totaal benodigde budgetten	5.059	5.205	5.262	5.402	5.518

Beschikbare budgetten vergeleken met de benodigde budgetten

Als de beschikbare budgetten worden afgezet tegen de benodigde budgetten dan ontstaat het volgende resultaat:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2013	2014	2015	2016	2017
Beschikbare budgetten	4.527	4.559	4.623	4.754	4.754
Benodigde budgetten	5.059	5.205	5.262	5.402	5.518
Subtotaal (- = nadelig)	-532	-646	-639	-648	-764
Voordeel verlenging afschrijvingstermijnen investeringen	586	589	584	611	637
Totaal (- = nadelig)	54	-57	-55	-37	-127
Cumulatief	54	-3	-58	-95	-222

Het voordeel dat is opgenomen bij "Voordeel verlenging afschrijvingstermijnen" is het gevolg van de verlenging van de afschrijvingstermijnen voor de investeringen in wegen, bruggen en openbare verlichting. Deze verlenging is mogelijk omdat in het beheerplan langere afschrijvingstermijnen zijn aangehouden. Deze verlenging komt voort uit de synchronisatie met de afschrijvingstermijnen van het riool (V-GRP).

Uit de confrontatie van de beschikbare en benodigde middelen blijkt over de periode 2013 tot en met 2017 een cumulatief tekort van € 222.000. Voorgesteld wordt dit tekort grotendeels te dekken door de inzet van de geraamde jaarlijkse storting in de reserve infrastructurele werken van € 37.000. Volgens de prognose van het verloop van deze reserve is de storting niet nodig om alle bekende voorziene onttrekkingen (besluiten en claims) aan deze reserve te dekken.

Er ontstaat dan het volgende beeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo beheerplan	54	-57	-55	-37	-127
Storting reserve infrastructurele werken	37	37	37	37	37
Saldo	91	-20	-18	0	-90
Cumulatief saldo	91	71	53	53	-37

Er resteert dan nog een tekort van € 37.000. In de voorziening IVOR is ruimte om eenmalig dit bedrag te laten vrijvallen ten gunste van de exploitatie 2017. Hiermee is het beleids- en beheerplan openbare ruimte tot en met 2017 gedekt

4.4.5 Benchmark

Onderzocht is of op een simpele wijze de financiële uitkomsten van het beheerplan getoetst kunnen worden aan de lasten die andere gemeenten ramen voor het beheer van de openbare buitenruimte. Hoewel er diverse benchmarks bestaan, is gebleken dat het verkrijgen van cijfers die goed met elkaar vergeleken kunnen worden lastig is. Er spelen tal van factoren mee die de uitkomsten beïnvloeden. Het betreft onder andere: verdeling van de arealen in de gebiedsdifferentiaties, de mate van de zettingsgevoelige ondergrond, meerdere kernen, zijn aanlegkosten in 1 keer afgeboekt (bijv. uit winsten

bouwgrondexploitaties of bijdragen van het Rijk (artikel 12)) of zijn deze geactiveerd. Al deze factoren leiden tot verschillen, waardoor vergelijken van cijfers alleen mogelijk is na intensief overleg met de gemeenten waarmee vergeleken wordt.

4.4.6 Scenario's beeldkwaliteit

In paragraaf 3.1 zijn in beleidskader 3 de volgende beeldkwaliteiten opgenomen:

- Centrum (+ begraafplaatsen) : B
- Wonen : B
- Werken : C
- Natuur en landschap : C

Het is mogelijk om te kiezen voor andere beeldkwaliteiten. Dit heeft de volgende financiële consequenties:

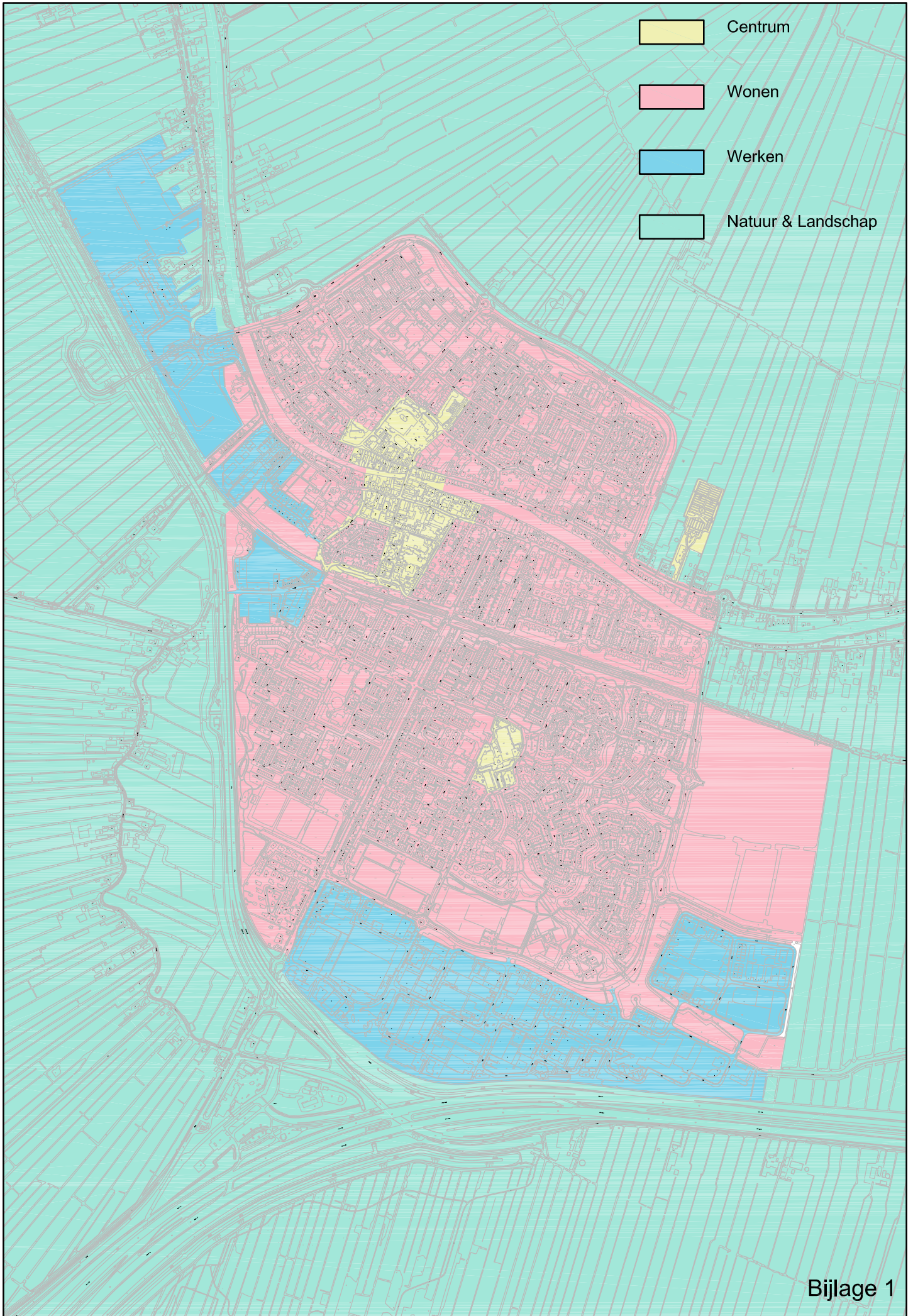
	Centrum en begraafplaats	Wonen	Werken	Natuur en Landschap	Bezuiniging/extra kosten incl. VAT	
Voorgestelde beeldkwaliteit						
opbouw systeem	B	B	C	C	€ -	
Keuzemogelijkheden op basis van beeldkwaliteit t.o.v. voorgestelde beeldkwaliteit						
Scenario 1	A	B	C	C	€ 83.000	Extra budget
Scenario 2	A	B	B	C	€ 146.000	Extra budget
Scenario 3	B	B	C	B	€ 160.000	Extra budget
Scenario 4	B	B	B	B	€ 224.000	Extra budget
Scenario 5	A	B	B	B	€ 306.000	Extra budget
Scenario 6	B	C	B	C	€ -465.000	Bezuiniging
Scenario 7	B	C	C	C	€ -529.000	Bezuiniging

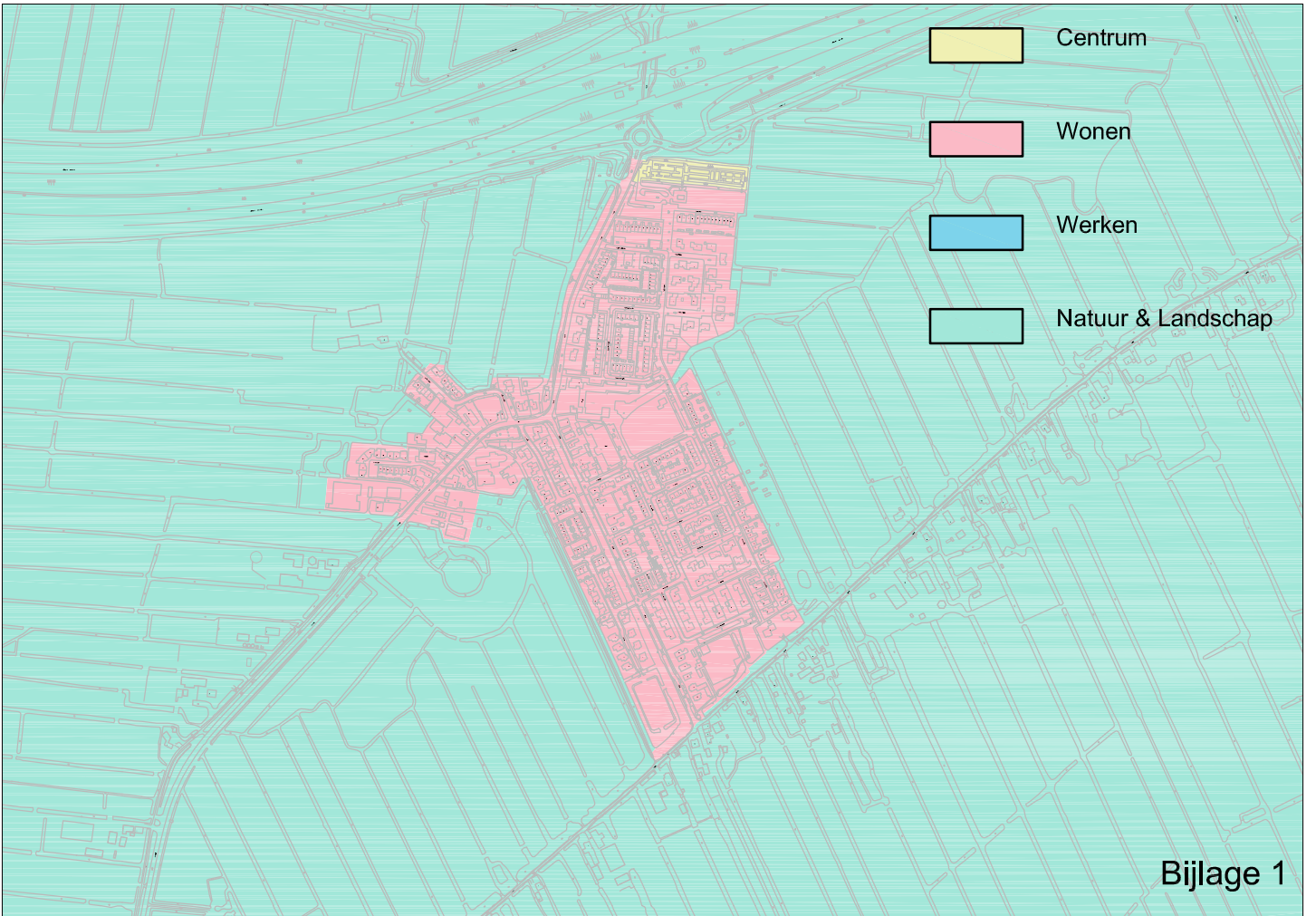
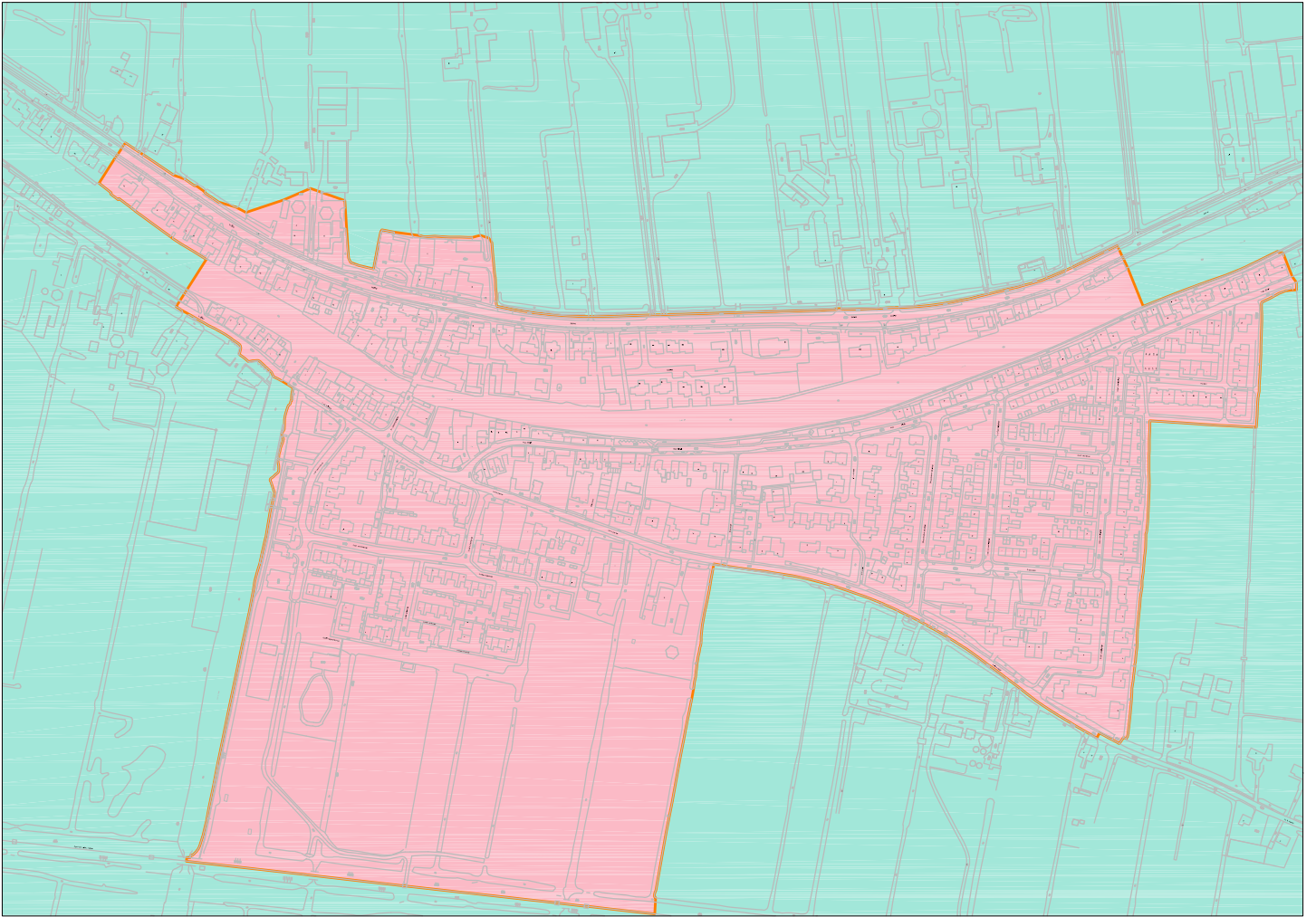
Bij het structurelement 'wonen' wordt opgemerkt, dat de huidige inrichting niet aansluit op de wijze van beheer die bij kwaliteit C hoort. De toegepaste beplanting zal, onder andere vanwege de hoge mate van onkruid, bij deze kwaliteit afsterven, met kapitaalsvernietiging tot gevolg.

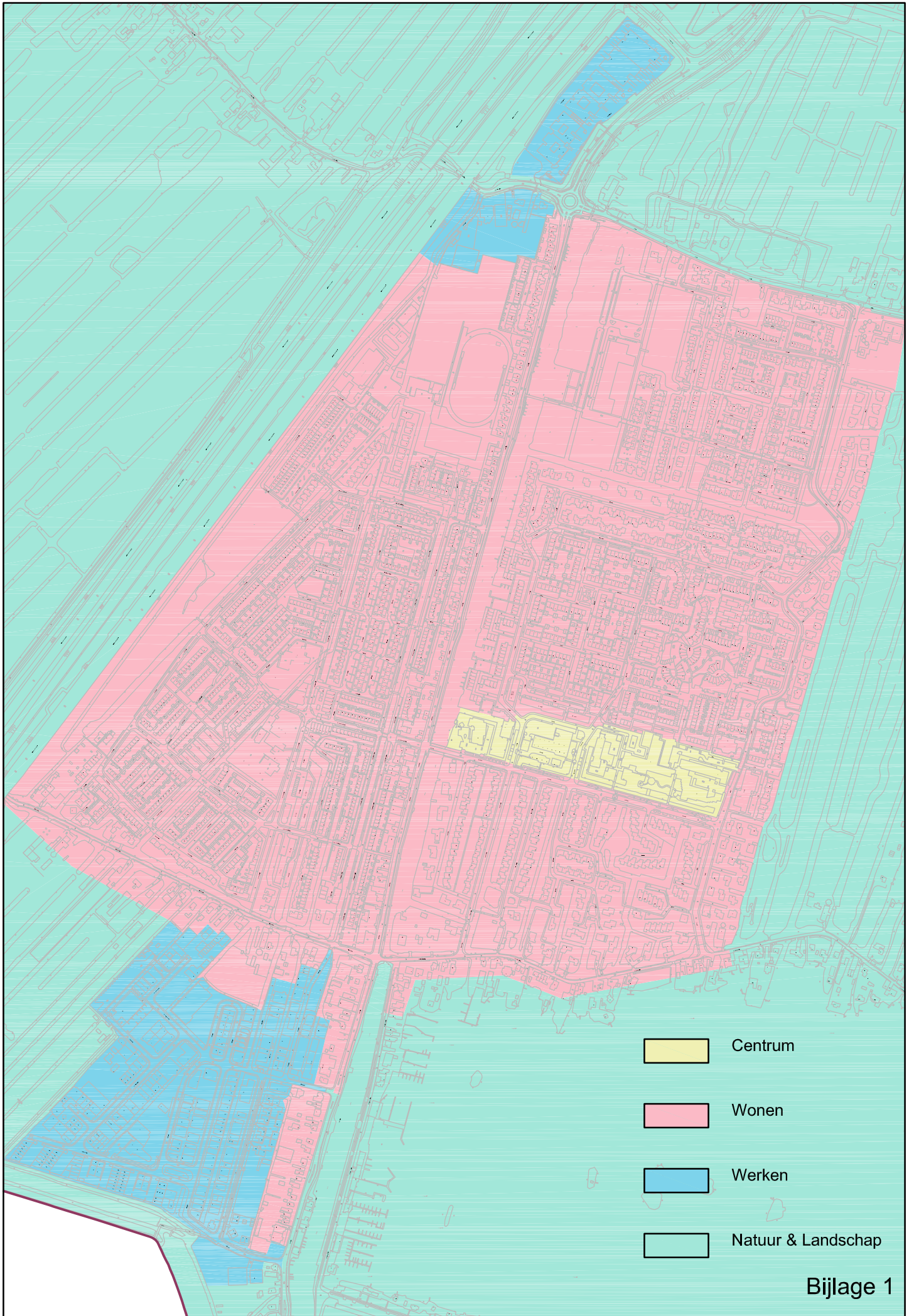
Daarnaast leidt kwaliteit C tot een verhoging van het aantal klachten en aansprakelijkheidstellingen met hogere VAT-kosten tot gevolg. Deze extra VAT-kosten zijn verwerkt in de in de tabel opgenomen bedragen.

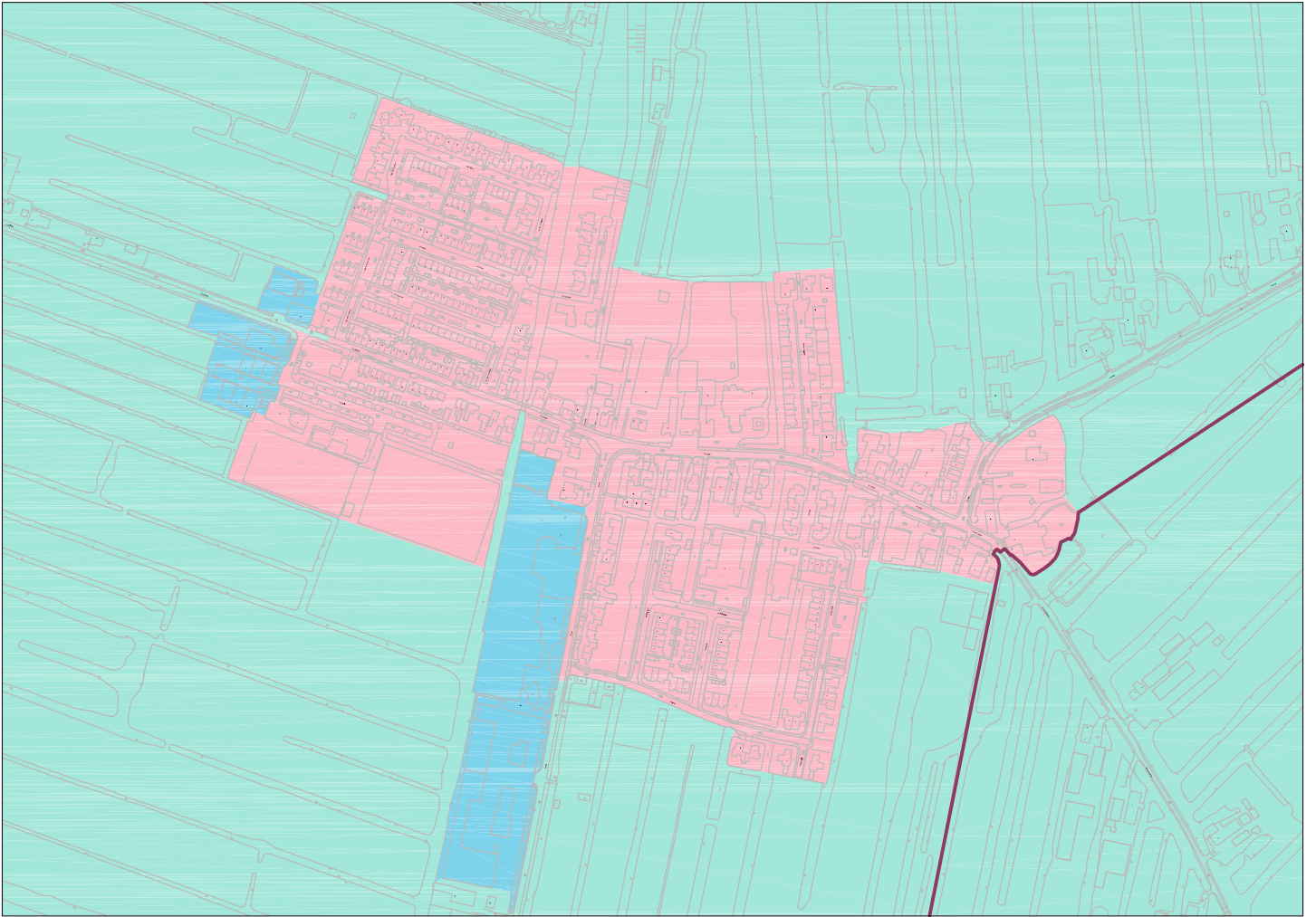
Bijlagen

Bijlage I, structuurelementen per kern

Bijlage II, overzicht verloop groot onderhoud

Bijlage II, Overzicht verloop groot onderhoud

Groot onderhoud												
Jaar	wegen	groen	spelen	beschouwingen	water	OV	Natuur en landschap	verkeer	bruggen	Totaal onttrekking	totaal dotatie	Saldo voorziening per 31-12
2012												€ 5.204.602
2013	€ 6.850	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 443.179	€ 953.384	€ 1.633.000	€ 5.884.218
2014	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 102.972	€ 1.628.068	€ 1.669.000	€ 5.925.150
2015	€ 1.051.291	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 73.278	€ 1.627.924	€ 1.669.000	€ 5.966.226
2016	€ 1.060.880	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 168.371	€ 1.732.606	€ 1.669.000	€ 5.902.620
2017	€ 1.346.565	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 154.741	€ 2.004.661	€ 1.669.000	€ 5.566.959
2018	€ 1.027.528	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 502.143	€ 2.033.026	€ 1.669.000	€ 5.202.934
2019	€ 1.007.617	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 150.516	€ 1.661.488	€ 1.669.000	€ 5.210.445
2020	€ 888.128	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 182.570	€ 1.574.053	€ 1.669.000	€ 5.305.392
2021	€ 1.428.443	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 360.301	€ 2.292.099	€ 1.669.000	€ 4.682.293
2022	€ 813.037	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 93.423	€ 1.409.815	€ 1.669.000	€ 4.941.478
2023	€ 1.318.253	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 156.253	€ 1.977.861	€ 1.669.000	€ 4.632.617
2024	€ 1.412.264	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 18.733	€ 1.934.352	€ 1.669.000	€ 4.367.265
2025	€ 1.316.238	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 183.747	€ 2.003.340	€ 1.669.000	€ 4.032.926
2026	€ 1.101.030	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 148.481	€ 1.752.866	€ 1.669.000	€ 3.949.059
2027	€ 1.213.532	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 140.792	€ 1.857.679	€ 1.669.000	€ 3.760.380
2028	€ 1.131.953	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 73.784	€ 1.709.092	€ 1.669.000	€ 3.720.289
2029	€ 1.239.742	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 41.011	€ 1.784.108	€ 1.669.000	€ 3.605.181
2030	€ 1.669.289	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 41.936	€ 2.214.580	€ 1.669.000	€ 3.059.600
2031	€ 1.734.436	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 300.353	€ 2.538.144	€ 1.669.000	€ 2.190.456
2032	€ 1.415.920	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 132.537	€ 2.051.812	€ 1.669.000	€ 1.807.644
2033	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.763.568
2034	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.719.492
2035	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.675.416
2036	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.631.340
2037	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.587.264
2038	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.543.188
2039	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.499.112
2040	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.455.036
2041	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.410.960
2042	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.366.884
2043	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.322.808
2044	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.278.732
2045	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.234.656
2046	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.190.580
2047	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.146.504
2048	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.102.428
2049	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.058.352
2050	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 1.014.276
2051	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 970.200
2052	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 926.124
2053	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 882.048
2054	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 837.972
2055	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 793.896
2056	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 749.820
2057	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 705.744
2058	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 661.668
2059	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 617.592
2060	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 573.516
2061	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 529.440
2062	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 485.364
2063	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 441.288
2064	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 397.212
2065	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 353.136
2066	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 309.060
2067	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 264.984
2068	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 220.908
2069	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 176.832
2070	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 132.756
2071	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 88.680
2072	€ 1.021.741	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 187.980	€ 1.713.076	€ 1.669.000	€ 44.604
Totaal	€ 64.074.377	€ 7.164.480	€ -	€ -	€ 20.276.520	€ 2.760.300	€ -	€ -	€ 10.988.321	€ 105.263.998	€ 1.669.000	€ 44.604
gemid. per jaar	€ 1.067.906	€ 119.408	€ -	€ -	€ 337.942	€ 46.005	€ -	€ -	€ 183.139	€ 1.754.400		

Bijlage III, overzicht verloop rehabilitaties

Bijlage III Overzicht verloop rehabilitaties

Rehabilitatie											
Incl. VAT	wegen	groen	spelen	beschoeiingen	Water	OV	Natuur en landschap	verkeer	bruggen	Totaal investering	Kapitaalslast
2013	€ -	€ 264.918	€ 116.646	€ 510.768	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 402.293	€ 1.574.813	€ -
2014	€ -	€ 264.918	€ 116.646	€ 199.938	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ -	€ 861.690	€ 110.382
2015	€ 1.398.972	€ 264.918	€ 116.646	€ 158.370	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 103.211	€ 2.322.305	€ 166.698
2016	€ 1.142.893	€ 264.918	€ 116.646	€ 118.638	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ -	€ 1.923.283	€ 307.397
2017	€ 1.078.535	€ 264.918	€ 116.646	€ 327.690	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 11.431	€ 2.079.408	€ 422.625
2018	€ 278.862	€ 264.918	€ 116.646	€ 29.058	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 421.128	€ 1.390.800	€ 547.039
2019	€ 564.718	€ 264.918	€ 116.646	€ 17.520	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 86.253	€ 1.330.243	€ 624.424
2020	€ 2.054.401	€ 264.918	€ 116.646	€ 42.864	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 32.863	€ 2.791.880	€ 698.445
2021	€ 981.565	€ 264.918	€ 116.646	€ 167.698	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 24.291	€ 1.835.305	€ 857.916
2022	€ 1.140.437	€ 264.918	€ 116.646	€ 175.798	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 10.717	€ 1.988.703	€ 959.654
Totaal	€ 8.640.383	€ 2.649.180	€ 1.166.460	€ 1.748.341	€ -	€ 2.360.090	€ -	€ 441.790	€ 1.092.187	€ 18.098.432	
gemid. per jaar	€ 864.038	€ 264.918	€ 116.646	€ 174.834	€ -	€ 236.009	€ -	€ 44.179	€ 109.219	€ 1.809.843	